Jack Higgins_ÜKS TUND ENNE SÜDAÖÖD

PAF TALLINN 1 992

Tõlgitud raamatust
Jack Higgins «In the Hour Before Midnight», London 1969
Tõlkinud: Urmas Rattus Kujundanud: Heiki Looman

Keti ja Janet Swinhoele ja teisele Amyle.

1

Arvan, et ta suri öösel, kuigi mina märkasin seda alles päeva põrgupalavuses.

Aga mis tähtsust sellelgi oli, tähtsust polnud isegi surnu roiskumislehal. Siin suri igaüks — peale minu, Stacey Wyatti, mehe, kes kõige kiuste veel elas. Oli olnud aegu, mil oleksin tervitanud surma nagu sõpra, oleksin tema saabumisele igati kaasa aidanud, kuid see oli ammu, nii ammu. Nüüd ma vaid ootasin, ootasin omaenese kujutelmade põrgus, ligipääsmatu kõigele, mis nad minuga teha võtsid.

Juba kolmandat päeva vaevlesin ma Augus — nii kutsusid seda kohta nii vangid kui vangivalvurid —, kus valitsesid pilkane pimedus ja kõrgahjupalavus, kus hingamiseks ei jätkunud õhku, kus inimene mädanes omaenese rooja sees.

Sellest ajast, mil mind Fuadi sunnitöölaagrisse oli toodud, oli see juba neljas kord, kui mind siia topiti, ja iga kord tänu major Husseini inspektsioonikäigule. Juunisõjas oli ta olnud üks neist tuhandeist, kes Siinail laiali pillutati, ja tal oli tulnud koduteed otsida läbi maailma hirmsaima kõrbe. Ta oli näinud, kuidas ta väesalk kokku varises, kuidas mehed ta kõrval surid janusse ja palavusse nagu kärbsed; päike oli söövitanud selle teekonna ta ajusse ja miski ei suutnud seda sealt maha kustutada. Igaveseks ajaks oli ta hinge jäänud meeletu vihkamine Iisraeli vastu ning see oli arenenud omamoodi paranoiaks.

Juudid, need Egiptuse julgeoleku ohustajad, paistsid talle viirastuvat igaühes. Kui ma kord olin juba tabatud ja õõnestustöö eest tema kodumaa vastu süüdi mõistetud, siis järelikult pidin olema juut, kellel oli korda läinud mingi nipiga seda fakti kohtu eest varjata.

Eelmise aasta juulis olin ma toonud kullakangidega lastitud kaatri Kreetalt ühele Kairo härrasmehele, kes pidi meid ootama Räs el Kanäyis. See oli osake keerulisest operatsioonist, millega keegi kusagil pidi lõpuks

rikkaks saama. Ma ei taibanud päriselt kunagi, mis seal õieti viltu võis minna, aga vaevalt see juhus oli, et meid tulid kimbutama kaks Araabia Ühinenud Vabariigi suurtükipaati, rääkimata poolest jalaväekompaniist, mis- meid ootas kaldal. Keegi sai pool tonni kulda endale, ja tundmatu ameeriklane John Smith, kes ma tookord olin, läks seitsmeks aastaks pokri.

Pärast poolt aastat linnavanglat toimetasid nad mind Fuadi, väikesesse kalurikülla üheksakümne miili kaugusel Aleksandriast. Minusuguseid oli siin kolmekümne ringis, enamasti koik nõndanimetatud poliitilised kurjategijad, ja me pidime ahelaisse needitult hakkama siia teed ehitama, ehkki õigupoolest ehitasime uut sadamakaid. Meid valvas pool tosinat fellahitest nekrutit; neid kamandas Tufiki-nimeline higist leemendav rasvamagu, kelle paks nägu oli ilmast ilma laia naeru täis. Tal oli kaks naist ja kaheksa last ning ta kohtles meid tingimusi arvestades äärmiselt korralikult, kuigi tegi seda minu arvates küll rohkem sellepärast, et lootis preemiat, kui kai juuli lõpuks valmis saame — seega vajas ta igat kätepaari ja iga surmajuhtum tuli talle ainult kahjuks.

Mees, kes oli öösel parematele jahimaadele läinud, erines teistest: ta oli lõunast pärit beduiin, uhke ja metsik looduslaps, kes polnud kunagi elus katuse all maganud. Korduvalt oli ta püüdnud põgeneda, sest vanglas olek oli talle võrdne surmaotsusega. Igaüks teadis seda, Tufik kaasa arvatud. Kuid korda tuli Tufiki arvates hoida ja teistele hoiatuseks oli mees siiski Auku topitud. Selleks ajaks, kui mind siia toodi, oli ta Augus viibinud juba terve nädala.

Mu kaela ümbritses midagi puust rangide taolist, kuhu õlgade kõrguselt olid lukustatud ka mu mõlemad randmed. Mul oli võimatu pikali heita või püsti tõusta, kuigi olin seda üritanud — ahtas ruumis jäid kaela-puu otsad seinakonaruste taha kinni ja väänasid talumatult pead. Nõnda ma siis istusin siin põrguleitses, kõikidest mahajäetud ja unustatud, ning «lugesin» endale lehekülg lehekülje järel ette oma lemmikraamatuid. See oli suurepärane vaimutreening. Tüdides astusin järgmise sammu — asusin eneseanalüüsi suurejoonelisele ja sügavalt isiklikule teele. Alustasin lapsepõlvest ja esimestest mälestustest — Wyatfs Landingist, mis paikneb kümne miili kaugusel Cape Codist

6

Massachusettsis, ning oma isa perekonnaliikmetest, kes polnud kunagi mind õieti armastanud, kuigi too tõik jõudis mu teadvusse alles pärast mu isa langemist Korea sõjas tuhande üheksasaja viiekümne kolmandal aastal, kui mina olin kümneaastane. Mulle sai selgeks, et nende arvates oli mu sitsiillannast ema minu läbi ära solkinud Wyattide vere. Ja Sitsiiliasse, Palermosse me siis emaga siirdusimegi, suurde jahedasse villasse otse mere ääres rannajärsakul. Villa kuulus mu vanaisale Vito Barbacciale. Siit liigutas ta politseid nagu malenuppe, tema kulmukortsutus pani poliitikud värisema ja iga tavalinegi kodanik puudutas talle vastu juhtudes aupaklikult mütsinokka.

Vito Barbaccia, capo mafia, Elu ja Surma Isand ...

Võtsin parajasti läbi oma rebaseaastat Harvardis, kui me pea kohalt kostis kolinat — ketid kõlisesid, eemale veeretatavad kivid kolksusid. Siis kisti lahti puust luuk ja ere päikesepaiste pimestas mu silmad. Pigistasin laud kokku ja pöörasin näo ülespoole. Kuldne valgus kõneles selget keelt: oli õhtueelne aeg.

Pisike ja kortsuline major Husseini köögerdas augu-serval — Siinai päike, mis oli ta aju paigast nihutanud, oli ka ta keha muumiaks kuivatanud ja rõuge-armilise näo oliivikarvaliseks võõbanud. Tema kõrval seisis paar sõdurit ja Tufikki oli seal, ilme silmanähtavalt õnnetu.

«Nonii, sa itskenäru,» ütles Husseini inglise keeles, kuigi viimase kümne kuu jooksul olin mõistetavatel põhjustel hakanud araabia keelest märksa paremini aru saama. Ent tema pidas solvavaks rääkida minusugusega oma emakeelt.

Ta ajas end sirgu ja irvitas põlastavalt. «Vaadake nüüd teda,» viipas ta teistele. «Kükitab teine omaenda rooja sees nagu lojus.» Ta vaatas uuesti alla. «Sulle meeldib see kindlasti väga, itske. Sulle meeldib ju sitta nuusutada, eks ole nii?»

«See polegi kõige halvem, major,» vastasin ma araabia keeles. «Kord küsis ahv Bodhidharmalt, mis on Buddha. Vastuseks näitas õpetaja talle kuivanud lehma-kooki.»

Ta jõllitas mulle hämmeldunult otsa ja oli nii segi, et vastas ka ise araabia keeles: «Misasja sa sogad seal?»

«Et sellest aru saada, on vaja ajusid.»

7

Häda oligi selles, et sõnavahetus toimus araabia keeles ja ka sõdurid said meist aru. Husseini silmad tõmbusid pilukile ja nahk põsesarnadel pinguldus. Ta pöördus Tufiki poole:

«Vinnake ta üles. Siduge päikese kätte. Kui tagasi tulen, räägin temaga jutud lõpuni.»

«Jään rõõmuga ootama,» vastasin mina ja puhkesin millegipärast naerma, kuigi see mul üsna hädiselt välja kukkus.

Fuad ise polnud suurem asi: neli-viiskümmend lameda katusega majaköksi avara väljaku ümber, lagunema kippuv mošee ja paarsada elanikku. Küla oli verivaene nagu enamik Egiptuse külakesi, ent uus kai pidi kavatsuste järgi siia uut elu tooma. Meri jäi neljasaja jardi

kaugusele, see taevassinine Vahemeri, mida oli nii kena vaadata, kui istusid Antibes'i lahe kaldal. Sain pilgu vee poole heita, enne kui nad mul rangid kaelast võtsid ja keset külaväljakut käsipidi kaaki tõmbasid.

See pidi sünnitama piina ja tavalistel asjaoludel oleks seda teinudki, kuid viimaste kuude jooksul oli mul tulnud nii palju kannatada, et valu iseenesest ei tähendanud mulle enam midagi. Keskpäevase päikese käes oleks asi muidugi üsna hull olnud, kuid praegu kaldus päev juba õhtusse. Oli kuidas oli, kuid kogemused olid õpetanud, et keskendudes mõnele lähedal seisvale objektile sai enesesisenduse abil vähemalt paar-kolm esimest tundi endale teataval määral talutavaks muuta.

Vahiputka kõrval tolknes valgeks värvitud vardas Araabia Ühinenud Vabariigi lipp ja taamal ajasid kolm meest ja üks poisike mitmesajapealist lambakarja kõrbest külasse. Loomade sõrgadest tõstetud tihe tolmupilv kandus suitsuna tuprudes siiapoole ja varjas ühe hetkega lipu mastis.

Kõik see oli lausa piibellik, väga vanatestamentlik, kui maha arvata asjaolu, et ühel karjusel rippus kaelas automaat, mis nagu vihjas millelegi, kuid millele täpselt, seda ma ei taibanud. Issand, kuidas ma siin kuivasin! Pigistasin silmad kinni ja hingasin nii sügavalt sisse, kui suutsin. Kui nad jälle avasin, polnud midagi muutunud. Seesama külaväljak, samad räpased hurtsikud, sama võigas inimtühjus. Inimestel oli aru peas ja

8

Husseini siinoleku ajal ei pistnud nad ninaotsagi tanumale.

Kantseleist pudenes välja Tufik ja tatsus minu poole, veeplasku käes ja higi ojana nirisemas igast ihupoo-rist. Vanale pakk-kastile ronimine, mille valvurid olid mind üles riputades jalge alla võtnud, nõudis talt tublisti ähkimist, kuid nakkama ta sellega sai ja torkas plaskukaela mulle hammaste vahele. Ta lasi mul juua tubli sõõmu ja valas ülejäägi mulle pähe.

«Kui ta tagasi tuleb, olge ometi mõistlik, mister Smith. Peate mulle seda lubama. Ärge pahandage teda, muidu läheb teil veel halvemini.»

Määrdunud taskurätikuga nägu nühkides vahtis ta mulle ärevalt otsa. Juba see, et ta mulle «mister» ütles, intrigeeris mind, sest niisugust asja polnud veel juhtunud. Liiatigi oli ta mures, silmanähtavalt mures. Ma ei osanud põhjust leida ja Husseini oli platsis enne, kui jõudsin järele mõelda.

Tema maastikuauto paiskas saja jardi kaugusel külast lambakarja kahte lehte laiali ja peatus pidurite kriuksudes vahtkonnamaja ees. Husseini ronis maha ja tuli minu suunas. Umbes kümne sammu kaugusel jäi ta seisma, puuris mind vihkamist täis silmadega, pöördus siis kannal ringi ja marssis vahtkonnaruumi.

Läbisegi tõugeldes ja paremate kohtade eest heideldes jõudsid lambad kohale, ujutasid väljaku ja majade-vahed üle ning liikusid haisva lombi poole küla teises otsas. Umbes kümneaastane tõmmu poisike, keda olin juba eemalt silmanud, oli kidurusest hoolimata täis energiat ja kihutas vilistades, käsi plaksutades ja väsimatult karja- ühelt küljelt teisele siigates loomi liikvele. Tema kolm kaaslast olid tüüpilised beduiinid, burnu-sed karjast tõusva tolmu kaitseks sügavalt näo ette veetud.

Pead maas, mõttes omad asjad, kõndisid nad lambaid vemmeldades minust mööda. Kostis ainult krappide kõlksumist. Õhk oli peaaegu liikumatu ja pool päikesekettast juba silmapiiri taha vajunud. Veel pool tundi ja mu kaasvangid tuuakse kaiehituselt tagasi, nende päevatöö saab läbi.

Lambad rüselesid paremat kohta otsides joogikohal ja karjused valvasid neid, väsimusest selgadele seintelt tuge otsides.

Vahiruumi uks prahvatas lahti, Husseini ilmus nähtavale

9

ja astus kahe sõduri saatel minu poole. Kui nad mu lahti päästsid, varisesin liivale nagu kott. Husseini ütles vist midagi, kuid ma ei tabanud, mida; nad vin-nasid mu jalule ja ma tuikusin nende vahel üle platsi Tufiki eluaseme suunas.

Paksuke elas siin üksi, ainult keegi vanaeit käis tal koristamas ja süüa keetmas. Maja kuulus kroonule ja ühte tuba kasutati kantseleina. Seal olid rullkattega kirjutuspult, kaks puutooli ja söögilaud. Husseini kähvas midagi/ mis kõlas käsuna, sõdurid surusid mu ühele toolile istuma ja köitsid käed kõvasti seljataha.

Alles siis märkasin ma Husseini käes piitsa, tõelist jõehobunahast piitsa, mis kisub liha luudelt lahti. Ta ajas frentši seljast ja kääris särgikäised väga hoolikalt üles. Tufik oli surmani kohkunud ja higistas rohkem kui kunagi varem. Sõdurid võtsid seina ääres kohad sisse ja Husseini tõstis piitsa laualt.

«Nonii, itske,» ütles ta ja painutas piitsa käte vahel, nagu püüdes veenduda selle sitkuses. «Alustame tosina nähviga. Eks pärast paistab, mis edasi saab.»

«Üks hetk, major Husseini,» ütles tema selja tagant kellegi mahe hääl inglise keeles.

Husseini pöördus nagu nõelatult ja mina tõstsin pea. Uksel seisis üks karjustest. Ta lükkas parema käega burnuse kõrvale ja ma nägin päikesest parkunud talva-kujulist nägu, otsekui naerualdist suud, mis ometi haruharva muigvelegi tõmbus, ning silmi, neid halle, allika-veena külmi silmi.

«Sean!» kähistasin mina. «Sean Burke! Oled see tõesti sina?»

«Nagu ikka ja alati, Stacey.»

Nüüd ilmus välja ka ta vasak käsi ja see hoidis automaatpüstolit. Esimene lask tabas Husseinit õlga ja pani ta ümber oma telje pöörduma, nii et ma nägin ta ilmet, kui ta suri. Teine kuul purustas ta kukla ja ta prantsatas näoli vastu seina, otse minu kõrvale.

Sõdurid jõllitasid juhmilt, silmad hirmust pärani, püssid ikka rihmal, kuni väljast tuli kaks pikka automaadivalangut, mis lõhkusid akna ja tegid nende elule lõpu.

Tekkis midagi vaikuse sarnast, aga kohe katkestas selle Tufiki rutuline sõnarüsin: «Ma olin mures, väga mures. Ma mõtlesin, et te ei tulegi, et teil läks midagi viltu.»

10

Burke ei teinud temast väljagi. Ta astus aeglaselt edasi ja kummardus mu kohale. «Stacey!» ütles ta ja puudutas vasaku käega mu põske. «Stacey... »

Tema näos oli midagi valulist, midagi sellist, mida ma iial enne polnud näinud, aga siis varjutas selle tapmisraev, mille poolest ta nii kuulus oli. Ta pöördus Tufiki poole:

«Mis sa temaga teinud oled?»

Tufiki silmad läksid suureks. «Mida mina olen temaga teinud, efendi? Mina olen ju ainus, kes tema heaks tegi, mis vähegi võimalik!»

«Ma jõudsin just otsusele, et sinu hind on minu jaoks ikkagi liiga kallis . . .»

Püstol kerkis, Tufik karjatas õudusest ja taganes nurka. Ma raputasin pead ja ütlesin hädiselt: «Jäta ta rahule, Sean, ta oleks võinud hullem olla, kui oli. Vii mind siit minema.»

Burke kõhkles veidi ja torkas siis «Browningu» hõlma alla. Tufik vajus põlvili ja hakkas kaeblikult nutma.

Oleksin pidanud kohe taipama, kes olid ülejäänud kaks: muidugi lõuna-aafriklane Piet Jaeger, üks vähestest, kes Katanga-kampaania ajast meie kambast ellu olid jäänud, ja endine OAS-lane Legrande, kelle Eurke oli värvanud Stanleyville'is, kus me ümber formeeru-sime. Jaeger istus Husseini villise rooli taha ja Legrande aitas Burke'il mind tagaistmele tõsta. Keegi suud ei pruukinud — ilmselt käis operatsioon kindla ajaplaani järgi.

Fuadis oli vaikne nagu surnuaias, kui me nõndanimetatud rannateele pöörasime ja päevatöölt naasvast vangikolonnist mööda kihutasime.

«Aega ei jää sulle kuigi palju,» sosistasin mina.

Burke noogutas «Jah, aeg on püsti. Aga ära muretse.»

Umbes miili pärast pööras Jaeger teelt kõrvale ja kihutas liivaluidete vahetsi avara vaikse lahe äärde. Kohe, kui ta oli mootori välja lülitanud, hakkas kostma uut mürinat ja mere poolt lähenes meile vähem kui kolmesaja jala kõrgusel lennuk. Legrande tõmbas välja signaalpüstoli ja lasi raketi õhku. Silmapilk tegi lennuk järsu viraaži ja maandus laitmatult.

See oli «Cessna», ma tundsin ta siluetist ära, kui ta meie poole ruleeris, kuid mul ei jäänud aega midagi lähemalt silmitseda. Niipea kui lennukiuks avanes, upitasid nad mind sisse. Teised järgnesid mulle, ja Legrände

jändas alles ukse kallal, et seda sulgeda, kui «Cessna» juba vastutuult pööras ja mootori tuure tõstis.

Burke hoidis plaskut mu suu juures: brändi pani mind läkastama ja voolas alla nagu tuline juga. Kui köhimised olid köhitud, naeratasin ma hädiselt ja küsisin: «Kuhu nüüd, kolonel?»

«Esimene peatus on Kreetal,» ütles ta. «Tunni aja pärast oleme seal. Sulle peaks see hästi istuma. Saad meres kümmelda.»

Võtsin talt plasku, rüüpasin tubli sõõmu, nõjatusin leenile ja lasin joogi hõõgusel ning imelisel õndsusel läbi ihu suriseda. Elu algab taas — see oli kõik, mis ma mõelda suutsin. Kui «Cessna» õhku tõusis ja mere poole keeras, kadus päike tervenisti silmapiiri taha ning saabus öö.

2

Esmakordselt olin ma Sean Burke'i kohanud 1962. aasta algul Portugali Mosambiigis Lourenco Marquesis, otse veepiirile ehitatud kohvikus «Lissaboni Tuled», kus ma raha eest klaverit klimberdasin — oskus, mis on kuluka hariduse üks meeldivamaid kõrvalprodukte ...

Põhjustel, mis antud hetkel olulised pole, oli minust kõrges eas, nimelt üheksateistkümneaastaselt, saanud sihitu hulgus ja ma olin teel Kairost Kaplinna, sooritades oma reisi lühikeste juppide kaupa. Lourenco Marquesisse olin peatuma jäänud sellepärast, et Mom-basas oli mul raha rannasõiduauriku jaoks täpipealt siiamaani — asjaolu, mis mulle eriti muret ei teinud. Olin noor ja heas vormis ning põgenesin mineviku eest säärase vaardiga, et mu ainus hool oli avastada, mida toob homne päev.

Lourenco Marques mulle igatahes istus. Siin oli omamoodi barokset võlu ja vähemalt tollal polnud siin märkigi rassivastuoludest, mida igal pool mujal Aafrikas olin tähele pannud.

«Lissaboni Tulesid» pidas keegi Coimbra, luukere-kõhn portugallane, keda huvitas maailmas ainult üks asi — raha. Niipalju kui mina otsustada oskasin, oli tal käsil hulgaliselt valgustkartvaid asju, aga mis minul sellest, moraaliprobleemid mind ei vaevanud. Mida ka kellelgi vaja läks, Coimbra võis selle üsna mõõduka hinna eest hankida. Muuseas võisime kelkida parima tüdrukute valikuga tervel rannikul.

Burke'i märkasin ma kohe, kui ta kohvikusse astus, ja mõni ime, tema võimas kehaehitus oleks igal pool silma torganud. Arvan siiski, et põhiline, mis sundis igaüht ta teelt eest astuma isegi niisuguses urkas nagu «Lissaboni Tuled», oli mulje tema kõhklematust füü-silisest valmisolekust ja talitsetud jõust.

Ta oli riides nagu väliuurija: kandis viltkübarat, jahikuube, khakivärvi pükse ja tanksaapaid. Üks tüdrukutest, kvarteroon, meekarva naha ja niisuguse kehaga, et iga piiskop oleks seda oma kaissu tahtnud, püüdis Burke'ile külge kleepida, kuid Burke vaatas temast läbi — just läbi ja mitte mööda —, otsekui poleks tüdrukut olemaski olnud, ja tellis endale õlut.

Tüdruku nimi oli Lola ja me olime temaga rohkem kui head sõbrad. Ma oleksin tahtnud tollele mehele öelda, et ta on end ilma jätnud magusast tükist, aga see oleks vist olnud rohkem purjuspeajutt. Tollal ma veel kärakaga eriti ei sõbrustanud, kuigi see oli hirm-odav. Kui ma uuesti üles vaatasin, seisis Burke minu kõrval, õllekann käes.

«Peaksite sellest kambast siin lahku lööma,» ütles ta, sellal kui mina oma jooki rüüpasin. «Teile ei mõju see hästi, eriti niisuguses kliimas.»

«See mu oma asi.»

Arvasin, et just niisugune vastus sündis vana paljunäinud seikleja suhu, kelleks ma end pidasin,, ja kergitasin tervituseks viskiklaasi. Ta mõõtis mind rahuliku pilguga ja ükski muskel ei liikunud tema näos. Klaasi tõstmine huultele nõudis mult tõelist pingutust. Viski maitses jäledalt. Ma luksatasin, surusin käe suule ja panin klaasi lauale.

Tema näoilme ei muutunud.

«Baarimees ütles, et olete inglane.»

Just sedasama mõtlesin ma temast endast. Iiri lastetuba lõi läbi pigem tema kõnekäändudes ja üksikutes fraasides kui aktsendis, aga neid sain ma alles hiljem kuulda.

Ma raputasin pead. «Ameeriklane.»

«Ei paista sedamoodi.»

«Nõndanimetatud- kujunemisaastad olen veetnud Euroopas.»

Ta noogutas. «Ega te vist «Lõokest sinitaeva all» oska mängida?»

«Kõike, mida soovite,» kostsin mina ja hakkasin mängima toda vana kaunist iiri rahvalaulu, püüdes selle lihtsameelset hingust võimalikult siiralt edasi anda. Mina pole muidugi John McCormack, kuid mul tuli see-hästi välja, seda võin küll öelda. Kui olin lõpetanud, noogutas Burke napilt. «Olete priima — liiga priima selle urka jaoks.»

«Aitüma,» vastasin mina. «Ega te pahanda, kui suitsu ette panen?»

«Ütlen baarimehele, et ta teile õlut saadaks,» ütles ta väärikalt.

Ta läks baarileti juurde tagasi ja hetk hiljem koputas üks Coimbra kannupoiss talle õlale. Nad vahetasid paar sõna ja ronisid üheskoos trepist üles.

14

Lola kõndis täie suuga haigutades minust mööda. «Su magnet hakkab ära vajuma,» ühmasin talle.

«Mõtled toda inglast või?» kehitas ta õlgu. «Olen selliseid ennegi kohanud. Mees või asi. Kõva poiss kõiges muus, välja arvatud selles, mis ka midagi väärt on.»

Lola läks ja mina jäin uimaseid bluuse klimberda-des mõtlema tema sõnade üle. Kaldusin tollal uskuma, et ta ajas jama ja lihtsalt sellepärast, et ta professionaalne uhkus oli nina pihta saanud. Mees jäi meheks, mis sellest, et ta naissoo vastu huvi ei ilmutanud, kuigi jah, ega ma seda just eriliseks vooruseks ka osanud pidada, et mõni jättis kahe silma vahele vähemalt minu arvates elu ühe suurima mõnu. Sitsiilia-poolsest verest kihutatuna olin ise väga varakult naist tundma saanud ega lasknud kunagi ühtegi juhust mööda.

Lõpetasin pala ja süütasin sigareti. Mingil põhjusel oli kohvikusse äkki sugenenud too soiutav vaikus, mis vahetevahel ikka rahvasumma peale laskub. Kõik olid justkui rääkimise unustanud ja näisid viibivat mingis kummalises lummuses. Mulle tundus, nagu vaataksin mingit kokkusurutud ruumi, kus kõik asjad paistavad väljastpoolt otsekui aegluubis liikuvat.

Mida tegin mina siin, Musta Mandri äärealal, üleni Aafrikamaa embuses? Kõikjal terendasid läbi tubakasuitsu näod — mustad, valged, pruunid, igas värvivarjundis, mis mahtus sinna vahele... Rahvarämps, keda ei suutnud ühendada isegi kuulumine inimsoo hulka, igaüks ihuüksi jooksmas millegi järele.

Äkki sai mul villand. Mööda minnes heitsin pilgu iseenesesse, mitte tollesse, kes ma hetkel olin, vaid sellesse, kelleks ma õige pea pidin saama, ja vaatepilt ei meeldinud mulle mitte üks põrm. Mul oli palav, ma leemendasin üleni, mu kaenlaaluseid ehtisid suured higilaigud ja ma otsustasin särki vahetada. Nüüd ma muidugi mõistan, et see oli vaid ettekääne üles-minekuks.

Minu tuba oli kolmandal korrusel, Coimbra korter teisel, tüdrukud elutsesid all. Nagu alati, oli üleval vaikne, sest Coimbra ei sallinud lärmi, kuid nüüd, kui ma peatusin teise korruse mademel, jõudis mu teadvusse, et siinne vaikus oli täna niisama kummaline, nagu ennist olin täheldanud all.

Siis kuulsin ma kusagilt üsna kaugelt kostvaid hääli ja astusin edasi, sest üks kõnelejaist kuuldus õige vihane olevat. Esimene uks avanes eesruumitaolisse tuppa. Ma hiilisin ligemale hämaruses, millesse võreseinast läbitungiv valgus tuhandeid laike joonistas.

Coimbra istus oma laua ääres. Üks tema raske-kahurväelastest, Gilberto, seisis peremehe selja taga, käsi tukipidemel. Herrara, kes oli Burke'il kohvikus järel käinud, nõjatus vastu ust, käed rinnal risti.

Burke seisis lauast paari sammu kaugusel, jalad pisut harkis ja mõlemad käed küünarnukini jahikuue taskutes. Nägin teda profiilis: ta näojooned olid nagu kivist tahutud.

«Te nagu ei saanud aru,» rääkis Coimbra parajasti. «Keegi pole teie ettepanekust huvitatud, ja asi ants — mis võiks veel lihtsam olla?»

«Ja minu viis tuhat dollarit?»

Coimbra tegi säärase näo, nagu oleks ta kannatus katkemas. «Olen pidanud selles asjas suuri kulutusi tegema — märkimisväärseid kulutusi.»

«Selles ma ei kahtlegi.»

«Võtke aru pähe, major. Äriasjades juhtub seda ikka. Kes tahab kiiret tulu saada, peab ka kaotuse riski arvestama. Ja nüüd vabandage mind. Minu mehed saadavad teid. Meil siin on ohtlik kant. Oleksin hirmus kurb, kui teiega midagi juhtuks.»

«Küllap juhtubki,» vastas Burke kuivalt.

Gilberto muigas, hüpitades «Lugerit» peos. Burke tõmbas kübara peast ning pühkis parema käe seljaga üle lauba: äkki näis ta hirmus lööduna.

Kuid mina nägin oma peidupaigast, mida teised ei näinud: kübara põhja külge oli traataasaga kinnitatud vanamoodne lühikese toruga Bankeri-tüüpi revolver, eritellimuse peale tehtud. Ta tulistas Gilbertot pimesi, nagu öeldakse, ja naelutas ta seina külge kinni, pöördus siis ja võttis kirbule Herrera, kes oli valmis talle peale sööstma.

«Aga ma ei tahaks siiski uskuda,» sõnas Burke ja alles nüüd jõudis minuni teadmine selle mehe tugevusest ja elujõust.

Ta andis Herrerale märku näoga vastu seina seista ja otsis ta kiiresti_ läbi. Aga Coimbra, kel oli alati mõni üllatus varuks, tõmbas lähemale hõbedase sigarikarbi ja võttis välja väikese automaatpüstoli.

16

Mul oli kunagi sõber, kes ükskord võttis juhuslikult kätte golfikepi ja oli vähem kui kolme kuuga tehtud mees. Tal oli selle mängu peale loomulik anne, täpselt nii, nagu mõnel mehel on annet keeltele või teine võib jälle vabalt arvutiga võistu matemaatikaülesandeid lahendada.

Minu esimesel Harvardis viibimise kuul, ühel mälestusväärsel pühapäevahommikul tiris kaasvõitleja mind kaasa kohalikku laskeklubisse. Ma polnud elus relva käes hoidnud, ja kui ta mulle «Woodsmani» koldi pihku torkas, ei osanud ma sellega midagi peale hakata. Ent sõber seletas, ja mina kogesin enneolematut tunnet. Kolt kasvas otsekui minu käe külge kinni ja asjad, mida ma sellega lühikese tunni jooksul korda saatsin, panid jahmatama igaühe, kes juhtus läheduses olema.

Seega olin ma omamoodi geenius käsirelvade alal, kuid ma polnud veel kunagi sihtinud inimolendi pihta. See, mis nüüd järgnes, tundus nii loomulik, et ajab tagantjärele hirmu peale. Lõin jalaga ukse lahti, langesin ühele põlvele ja rabasin põrandalt Gilberto «Lugeri». Samal silmapilgul lasin Coimbra randme

läbi.

Burke pööras välkkiirelt ringi, ettepoole kumaras ja hüppevalmis nagu tiiger, enda revolver ühes, Herrera püstol teises käes. Kuigi ma seda tookord ei taibanud, pidi ta enesekontroll olema lihtsalt tohutu, et ta mind puhtreflektoorselt toimides maha ei lasknud.

Ta vilksas korraks minu poole ja mulle tundus, et kohe pahvatab ta naerma. Kuid selle asemel avas ta ukse, kuulatas ja lõi uuesti kinni.

«Siin on koht, kus igaüks tegeleb ainult omaenese asjadega,» rahustasin mina.

Burke astus aeglaselt laua juurde. Gilberto küürutas rinnust kinni hoides seina najal ja ta suunurgast nirises verd. Ta silmad olid küll lahti, kuid ilmselt oli ta sügavas šokiseisundis. Coimbra oli näost surnukahvatu ja hoidis paremat kätt vasaku kaenla all, justkui püüdes verejooksu peatada. Burke surus revolvrisuudme talle kulmude vahele.

«Viis tuhat dollarit!»

Isegi nüüd kõhkles Coimbra veel ja mina torkasin vahele: «Seif on peidetud pähklipuust kummutisse ukse kõrval.»

Burke tõmbas valju klõpsatusega revolvrikuke vinna

17

ja Coimbra sõnas tõtakalt: «Võti on sigarikarbis serveerimislaua alumisel riiulil.»

«Tiri see raha lagedale,» ütles Burke mulle. «Võta kõik, mis seal leidub.»

Kassakarbis, mille ma lauale tõin, oli hulga rohkem kui viis tuhat dollarit, aga kui palju nimelt, see jäi mulle igavesti teadmatuks. Rahapakk rahapaki järel kadus Burke'i jahikuue mahukatesse taskutesse.

«Kui kiiret kasu loodad, pead ka kaotuse riski arvestama — nii te vist ütlesite, Coimbra?»

Ent Coimbra lamas minestanult risti üle laua ega kuulnud. Herrera toetus endiselt seljaga vastu seina, käed jõuetult rippu. Burke pöördus otsekui juhuslikult ja virutas talle rusikaga vastu põsesarna. Herrera vajus ägisedes maha.

Eritellimise peale valmistatud revolver kinnitati oma pessa kübara põhjas, kübar pandi pähe ja kontrolliti peegli ees, kas see istub ikka õige nurga all. Siis astuti minu ette:

«Džungli esimene seadus kõlab nii: kõnni, ära kunagi jookse. Jäta see endale igaveseks meelde.»

Me lahkusime külgukse kaudu, mida hoiti lahti nende kundede jaoks, kes tüdrukute juurde tulles ei tahtnud end eriti reklaamida. «Fordi» marki veoauto seisis otse kohviku nurga taga ja selle roolis tukkus neeger. Burke käskis mul kasti ronida, ütles midagi juhile ja kobis üles minu juurde.

Kui auto paigalt võttis, küsisin: «Ja kuhu siis nüüd?»

«Vanale sõjaväelennuväljale Carubas. Tead, kus see asub?»

«Olen siin linnas olnud ainult paar nädalat. Ametit «Lissaboni Tuledes» ei pea ma oma elutööks. Tahtsin ainult teenida piletiraha Kaplinna.»

«On sul mingi eriline põhjus nimelt sinna minna?»

«Igal mehel on elus oma eesmärk.»

Ta rahuldus sellega, vaatas mulle tõsiselt otsa ja noogutas. «Su pauk oli lihtsalt priima. Kus sa seda õppinud oled?»

Minu seletus pani teda imestama. Tollal ma veel ei teadnud, kui hea ma pidin välja nägema, ja kuulsin alles hiljem, et olin instinktiivselt tegutsenud nagu tõeline professionaal, kes esimese kuuli sihib ikka relva hoidva käe pihta, kuna ka hingeheitev mees on vahel võimeline tulistama.

18

Sõitsime läbi aguli, kus polnud ühtki tänavalaternat, nii et meid varjas pilkane pimedus. Jupi aja pärast päris Burke, kas mul pass on taskus.

Kobasin rahakoti järele ja noogutasin. «Selles suhtes on kõik korras.»

Ja siis ütles ta, nagu oleks see talle just nüüd meelde tulnud: «Minu nimi on Burke, eesnimi Sean — Sean Burke.»

«Stacey Wyatt,» esitlesin end kõhklemisi. «Coimbra nimetas teid majoriks, või kuulsin ma valesti?»

«Klapib. Olen teeninud kakskümmend aastat Briti armees. Langevarjuüksuses. Aasta eest läksin erru. Katanga valitsus usaldas hiljuti mulle ühe ülesande.»

«See on vist Kongos?» küsisin mina.

«Mul tuleb korra hoidmiseks formeerida eriüksus. Coimbra pidi mulle leidma mõned mehed. Aga see tõbras ei teinud isegi katset. Ja nüüd ootab mind lennuväljal üks vana DC-3-logu, kuid mul pole kedagi sellega sõidutada.»

«Peale minu . . .»
Need sõnad tulid mõtlematult mu suust ja ma ei saanud neid tagasi võtta, isegi kui oleksin tahtnud. Selles oli omajagu kehklemist, kuid oli ka midagi muud — midagi rohkemat. Mingil põhjusel leidsin, et just niisugust katsumust on mul vaja. Kardan, et iga psühholoog jääks jänni, kui püüaks analüüsida mu toonast hingeseisundit. Sirguva poisina, liiga varases eas, olin kaotanud isa ja kogu isapoolse suguvõsa. Ja nüüd vehklesin sihitult ringi, püüdes mälust kustutada viimaste kuude jubedaid sündmusi, mis olid võtnud mult ka ema ja viinud mind lahku ainsast inimesest ilmas, kes minust tõeliselt hoolis — vanaisast. Ometi oli just tema see, keda olin kartnud armastada.
Burke'i hääl katkestas mu mõttelõnga. «Räägid sa seda tõsiselt?» küsis ta leebelt.
«Coimbra oli esimene inimene, kelle poole ma elus olen relva tõstnud. Arvan, et õigluse nimel pean seda sulle tunnistama.»
«Neli tuhat franki kuus,» ütles Burke. «Ja lobi ja varustus.»
«Kaasa arvatud surilina? Olen kuulnud, et nendega on seal kitsas käes.»
Silmapilkselt sai temast hoopis teine inimene. Ta lagistas täiest kõrist naerda, sirutas käe välja ja pigis-

tas mu õlga. «Ma õpetan su välja, Stacey, õpetan sulle kõike, mis sul vaja läheb. Me hüppame Kongo ühest otsast sisse ja jalutame naerdes teisest otsast välja, taskud kulda täis.»
Kusagil silmapiiri taga kärgatas kõu nagu kauge sõjatrumm ja auto puldankattele hakkas samas rabisema rasket sooja vihma. Ohk oli täis elektrit. Mind haaras ärevus. Arvan, et mind oli kannustanud seda sammu astuma lihtne tõik: tahtsin olla temasarnane. Olla kare, kartmatu, hoolimatu, julgeda vaadata elule otse näkku ja sundida teda silmi maha lööma.
Mu Jumal — ma olin just siis õnnelik, esimest korda aastate järel tõeliselt õnnelik, kui veok taarus läbi öö ja tõstis mu ninna Aafrika tolmu lõhna.

3

Pärast esimest rüüsftretke Katangasse ristis üks leheneeger meid «Burke'i värdjateks». Kaotasime hulga mehi, kuid vastane veel rohkem, ja uute värbamisel aitas ajakirjandus meid tublisti, tahtis ta seda või ei tahtnud. Nad tegid Burke'ist mingi legendi ja sellest ajast oli meie kui eliitüksuse maine kindlustatud. Enam meil nekrutite puudust ei tekkinud ning Burke sai võimaluse valida ja vaagida.
Ja need olid imelised päevad — parimad, mis mu elus on olnud. Raske elu, rasked treeningud. Esimest korda tunnetasin oma jõudu, sain proovile panna oma julguse, avastasin — nagu vist enamik inimesi —, et saan end sundida edasi minema, kui liikmeid halvab surmahirm, et suudan hirmust üle olla, ja see on asi, millel ainsana on tähendust.
Burke ei jäänud iialgi rahule. Ühel rännakute vaheajal sundis ta meid läbi tegema langevarjuriõppused, puistates meid korduvalt vanast «Havilland Rapide'ist» alla Lumba lennuväljale. Vaevalt kuu aega hiljem läks meil seda. oskust vaja, kui otse simbade nina all tegime dessandi Kasai misjonijaama. Pärast tuli meil sealt välja murda läbi vaenuliku džungli, ja see teekond oli mitusada miili pikk, lisaks oli meil koormaks kaasas kaheksa nunna.
Selle pisikese lõbusõidu eest tehti Burke'ist kolonel ja mina sain kapteniks niisama pika ajaga, mis mul oleks Harvardis kulunud kolme semestri lõpetamiseks. Elu oli ilus, täis tegevust ja kirgi, ning rahagi voolas me taskutesse nagu tõotatud. Ent kahe aasta pärast oli õnn seegi, kui vähesed järelejäänud jaksasid omal jalal sealt minema komberdada.
Vastupidiselt üldisele arvamusele oli suurem osa pal-gasõdureist tulnud Kongosse täpselt samadel põhjustel, miks paljud noorukid astuvad võõrleegioni. Ent julm tegelikkus polnud see, mida nad olid lootnud, tegelikkus oli midagi muud, tegelikkus ajas nad segadusse. Olen näinud valgeid asunikke, kelle mustad olid palgiveskis kreissaega tükkideks lõiganud.

Teisalt olen tundnud palgasõdureid, kel oli harjumuseks saanud naelutada mustad vangid tühjadesse laskemoonakastidesse

ja visata Kiwu järve, kui ei viitsinud neid laske-harjutusel märklaudadena tarvitada.

Nende kahe äärmuse vahel muutusin minagi, ainult Piet Jaeger ei muutunud kriipsu võrragi. Ta oli tulnud Põhja-Transvaali bušist, kus usutakse ikka veel, et kahvritel pole hinge, ja oli üks vähestest, kes oli üle elanud esialgse üksuse ajad.

Kes oleks hakanud tema motiive uurima, oleks üllatusega kogenud, et sisimas polnudki ta rassist. Ta oli meiega ühinenud ainult sellepärast, et ihkas põnevat tegevust ja natukest raha kaukapõhja — olukord, mis soodsalt vastandus õhkkonnale tema perekonnafarmis, kus ta isa, Piibel ühes ja sjambok teises käes, tavatses selle teisega kostitada nii Pieti kui õnnetuid kahvreid, kes teda orjasid. Piet oli meie juurde jäänudki, sest jumaldas Burke'i ja oleks hingeõnnistuse pärast põrmugi muretsemata järgnenud talle kas või põrgusse ja sealt tagasi.

Praegusel hetkel ajas ta äärmiselt hoolikalt mu habet ja peeglist paistis ta päikeses pruunistunud sangari-profiil, lopsakad juuksed lühikeseks pügatud. Iga filmiprodutsent oleks niisugust nägu igatsenud noore, südametunnistuse piinadest puretud SS-ohvitseri osasse, kes lõpuks ohverdab end lapsukese elu päästmisel.

Legrande toetus vastu uksepiita, heasüdamlik talu-pojanägu liikumatu, odav sigaret, tolknemas raskete vurrude alt: Nagu olen juba maininud, tuli enamik Kongosse seiklusi otsima, kuid oli ka erandeid — ja Legrande oli üks neist. Tema oli tapja, kes hukkas halastust tundmata. Ta oli olnud revolvrikangelane juba OAS-is ja pidanud Kongost pelgupaika otsima. Hoolimata mu noorusest, on ta minu suhtes alati üles näidanud lugupidamist, kuid kahtlustan väga, et rohkem küll mu relvakäsitsemisoskuse kui millegi muu pärast.

Ettevaatlikult kuivatas Piet mu nägu kuuma käterätikuga, astus siis kõrvale ja ma nägin võõrast, päikeses mustaks kõrbenud kõhna nägu ning tühje tumedaid silmi, mis tundusid vaatavat justkui nähtuste taha ja nagu ootasid midagi.

«Kõigepealt pead pisut liha oma põskedele kasvatama,» ütles Piet. «Rammusat toitu ja liitrite kaupa veini läheb sul vaja.»

«Ja naist,» lisas Legrande surmtõsiselt. «Niisugust naist, kes seda asja oskab. Kaotatu tuleb tasa teha.»

«Räägitakse, et Sitsiilias olevat sääraseid jalaga segada,» ümises Piet.

Vaatasin teraselt tema poole, kuid enne, kui jõudsin päridа, mida ta sellega öelda tahtis, astuski kõheldes terrassilt tuppa üks naine. Meid nähes ilmus ta näole kohmetus. Eksimatult tundsin temas ära kreeklanna ja ta võis olla nii kolmekümne- kuni kolmekümne viie, aastane •— talunaiste puhul on vanust raske hinnata. Ta lopsakad öömustad juuksed voogasid lahtiselt õlgadele, tal oli oliivivärvi nahk, silmanurkades esimesed kortsud, kuid silmad ise olid lahked.

Legrande ja Piet purskasid naerma ning Piet lükkas prantslase ukse poole. «Hakka aga pihta, Stacey!»

Nad lõid ukse kinni, aga nende naeru oli koridoristki kuulda. Naine tuli lähemale ja pani sängile kaks puhast käterätti ja lumivalge särgi. Siis ta naeratas ja ütles midagi kreeka keeles. Sellest polnud mul aimu ja ma katsetasin itaalia keelega — itaallased olid sõja ajal minu mäletamist mööda Kreetal istunud. See ei toiminud, ka mitte saksa keel.

Naine kehitas abitult õlgu, naeratas taas ja sasis millegipärast mu juukseid nagu koolijütsil. Istusin ikka tualettlaua ees, kus Piet oli mu habet kraapinud, ja naine seisis väga lähedal mu kõrval, rinnad otse mu näo juures. Lõhnastanud ta end ei olnud, kuid tema kleit, odav puuvillane kleit, oli äsja pestud ja sellest hõngus värskust, puhtust ja naiselikkust. Midagi valusat torkas mu hinges — olin unustanud, et maailmas ka midagi -niisugust olemas on.

Jälgisin ahnelt, kuidas ta üle toa astus ja terrassile kadus. Tõmbasin mitu korda sügavalt õhku kopsudesse. Olin kaua paastunud, kuradi kaua paastunud, ja Legrande oli nagu alati tabanud otse naelapea pihta. Ajasin hommikumantli seljast ja hakkasin riietuma.

Villa seisis künkanõlval mõnesaja jala kõrgusel lumivalge liivaranna kohal. Ilmselt oli see talumajast ümber ehitatud ja keegi oli selleks raisanud terve varanduse.

Istusin terrassile kuuma päikese kätte ja naine ilmus jälle, kandikul greibid, omlett peekoniga ja väga inglispärane teekann. Minu armastatuim hommikusöök! Selle oli korraldanud muidugi Burke — tema mõtles

kõigele. Ma ei usu, et olen kunagi elus maitsnud midagi hõrgemat kui see lihtne roog, mida neelasin siin terrassil istudes ja üksisilmi üle Egeuse mere vinesse mähkunud Küklaadide poole vahtides.

Kõik oli kummaliselt irreaalne ja asjadel olid valusalt teravad piirjooned nagu painajalikus unenäos. Kus ma õieti olin? Kas siin või nägin Augus viirastusi?

Pigistasin hetkeks silmad kinni, ja kui ma need jälle lahti tegin, seisis Burke mu ees ja silmitses mind hindavalt.

Ta kandis pleekinudrohelist särki ja khakivärvi kombinesooni ning vana viltkübara lai äär jättis ta näo varju. Käes oli tal «Martini» karabiin.

«Püüad kätt vormis hoida?» küsisin.

Ta noogutas. «Lasin kõike, mis liigutas. On juba kord niisugune hommik. Kuidas sa end tunned?»

«Tunduvalt paremini. See sinu tohter pumpas mind kõiksuguseid häid asju täis ega jätnud vist midagi proovimata. Muide, ole sa tänatud hommikusöögi eest. Minu maitsegi on sul meeles seisnud.»

«Noh, me tunneme teineteist vist küllalt kaua, eks ole?» Ta naeris oma kõledat naeru, mis oli otsekui lahti sulanud ta sisemuses peituvast jääpangast ja jäi alati nagu õhku rippuma, nii harva, kui seda ta suust kuulda oli.

Nähes teda niimoodi enda ees seismas, vana kübara-lott peas ja kaitsevärvi pluus seljas, meenus mulle jälle meie esimene kohtumine Mosambiigis. Ta oli täpselt samasugune. Raskekaalumaadleja võimas kehaehitus ja poole noorema mehe energia — midagi polnud sellest veel kadunud. Või kui oli, siis õige-õige pisut — alles siin terrassil hakkas see mulle silma.

Ta silmaalusedA olid kottis ja põsed rippus —• enne seda ei olnud. Mõne teise puhul oleksin öelnud, et see on pummeldamise tagajärg, kuid tema polnud kunagi kangema kraami vastu huvi ilmutanud — nagu ka naiste vastu mitte, kui juba jutt sellele läks. Ka minu vajadust nende mõlemate järele oli ta vaid hädavaevu sallinud.

Alles siis, kui ta oli maha istunud ja päikeseprillid laubale lükanud, tabas mind tõeline vapustus: tema silmad, need kaunid terashallid silmad olid tühjad, neid kattis nagu läbitungimatu ükskõiksuse kae. Fuadi sunnitöölaagris oli hetkeks lahvatanud tolle vana Burke'i

vihalõõm ja selle järgi olin ma ta ära tundnud. Nüüd jäi mulle mulje, et istun vastakuti mehega, kes on iseendalegi võõraks muutunud.

Ta valas endale tassi teed, koukis suitsupaki taskust ja süütas sigareti — asi, mida ma tema juures kunagi varem polnud näinud — ja ta käsi värises selle tegevuse juures, kuigi vaevumärgatavalt.

«Sellest ajast, kui sind viimati nägin, olen endale paar pahet külge harjutanud, Stacey-poju,» sõnas ta.

«Nii see paistab jah.»

«Olid sul väga pahad päevad?»

«Esiotsa mitte. Kairo vangla polnud hullem, kui seda mujalgi võiks ette kujutada. Ainult laagris pööras sandiks. Ma ei usu, et too Husseini oli pärast Siinaid enam täie mõistuse juures. Iga voodi all viirastus talle juut.»

Ta vaatas mulle mõistmatult otsa ja ma seletasin ära. Kui olin lõpetanud, noogutas ta tõsiselt. «Olen ennegi näinud mehi seda teed minevat.»

Pisut kohmetu vaikus laskus meie vahele. Tundus, nagu ei teaks ta, millest minuga rääkida. Valasin endale teise tassi teed ja õngitsesin tema pakist sigareti. Suits kratsis kurku nagu hape ja ma kukkusin läkastama.

Kohe muutus ta nägu murelikuks ja ta upitas end pooleldi püsti. «Mis nüüd? Mis on?»

Sain kuidagi hingamise korda, panemata sigaretti käest. «Eks mul tulnud seal ilma läbi ajada. Nüüd maitses nagu esimene mahv elus. Ära muretse, küll ma õpin jälle.»

«Miks sa peaksid uuesti alustama?»

Tõmbasin kopsudesse teise sõõmu. See ei maistnud põrmugi paremini ja ma muigasin. «Mina olen ühte meelt Voltaire'iga: on mõningaid mõnusid, mille nimel tasub leppida lühema eluga.»

Ta krimpsutas nägu ja nipsas oma sigareti üle balustraadi, otsekui püüdes sisse seada mingit tasakaalu selle vahel, millesse uskus tema ja mida ütlesin mina. Tema elufilosoofia oli niisugune, et mees, tõeline mees pidi olema absoluutselt sõltumatu igasugustest pahedest ja ohjeldamatutest himudest, talitsema ennast raudselt kõiges ja olema alati üle ümbritsevast. Seal ta nüüd istus, kulm ikka kergelt kipras, ja jõllitas mornilt kaugusse. Ma ei pööranud temalt silmi.

25

Sean Burke, kõige täiuslikum, kõige väljakujunenuna sõdur, keda kunagi olen kohanud! Rändrüütel, Achilleus ilma haavatava kannata, tänini ammendamatu jõuvaruga. Kauges minevikus pidi miski teda väga valusalt riivanud olema, sest ta ei naernud kunagi, järelikult elas see miski temas edasi. Tema vaimne kodu pidi olema armee, tõeline armee, selles olin ma kindel. Kõikide eelduste järgi oleks ta pidanud tegema seal jalustrabavat karjääri.

Lühikesel kuulsuseperioodil Kongos olid ajalehed ta mineviku üksipulgi läbi võtnud. Ta oli sündinud Iirimaal inglise-iiri päritolu lahkusujutlustaja pojana ja tema isa oli terve elu võidelnud vabariigi eest. Teise maailmasõja algul oli Burke, ise alles seitsmeteistküm-neaastane, astunud vabatahtlikult Iiri Rahvuskaardi ridadesse, kust ta õige pea viidi üle langevarjurüge-menti. Noore leitnandina pälvis ta kiiresti Sõjaristi — Arnheimi operatsiooni eest —, sai Malai kriisi ajal kapteniks, siis järgnesid veel orden «Eeskujuliku teenistuse eest» ja majori auaste. Miks ta seejärel erru läks? Selle kohta polnud ühtki ametlikku seletust, millel mingigi mõte oleks olnud. Korra mainis ta ise möödaminnes, et elu armees olevat lihtsalt liiga igavaks läinud. Kummatigi ilmus ühes ajalehes ettevaatlik artikkel täis ütlematajätmisi, mis vihjas teisele seletusele: võimalusele, et sõjakohtu otsusega visati ta lihtsalt armeest välja ning võeti kõik aukraadid ära •— usalduse kaotamise eest. Jälle tuli mulle meelde me esimene kohtumine «Lissaboni Tuledes». Mida Lola oli tema kohta öelnudki? Kõva poiss igas asjas, välja arvatud selles, mis ka midagi väärt on. See oli võimalik. Kõik oli võimalik selles kõikidest maailmadest halvimas.

Aga see siin ei olnud tõsi, nii kaunil hommikul tõrjus kogu mu olemus niisuguse asja vastu. Maailm oli imeilus, see maailm väljaspool Auku, siin oli soojust ja õhku ja valgust, lummavaid helisid, päikest, sõges-tavaid värve.

Burke tõusis, kummardus üle balustraadi ja jäi vahtima merele. «Kena paigake, mis?»

Ma noogutasin. «Kellele see kuulub?»

«Hofferi-nimelisele mehele.»

«Ja kes ta eraelus võiks olla?»

«Austria pankur.»

«Ei ütleks, et ma seda nime oleksin kuulnud.»

26

«Ega sa olegi. Ta ei kannata eriti reklaami.»

«On ta rikas?»
«Miljonär, aga muidugi mu enda, mitte teie, jänkide standardite järgi. Muide, see kuld, mille edasitoimetamisel moorlased su kinni nabisid, kuulus temale.»
See oli huvitav informatsioon. Miljonärist pankur, kes lubab endale kulla smugeldamist üle teise riigi piiri, oli minu kogemuste järgi sama haruldane lind nägu valge vares. «Herr Hoffer» kõlas paljutõotavalt.
«Kus ta praegu on?»
«Palermos,» vastas Burke ja tema häälest kostis ker-gendustunne, otsekui oleksin ma oma küsimusega talle asjad hõlpsamaks teinud.
See seletas ära ka Pieti märkuse Sitsiilia tüdrukute kohta.
«Kui sa mu lennukisse upitasid, küsisin sinult, et kuhu nüüd,» laususin mina. «Sa ütlesid, et kõigepealt Kreetale. Ma oletan, et järgmiseks kolime Sitsiiliasse?»
«Saja tuhande dollarine ots pluss kõik kulutused, Stacey.» Ta istus, kummardus ettepoole ja pigistas käed nii kõvasti rusikasse, et sõrmenukid valgeks tõmbusid. «Kuidas see sinu arvates kõlab?»
«Sul on leping?» pärisin. «Leping Sitsiilias?»
Ta noogutas. «Nädala töö kõige rohkem ja kerge teenistus, kui sina kaasa teed.»
Asjad hakkasid oma kohtadele nihkuma. «Nagu ma aru saan, loodad sa Stacey sitsiilia verele?»
«Mida's muud.» Kui ta erutatud oli, kerkis ta iiri aktsent pinnale nagu koor piimale. «Sinu Sitsiilia seljatagusega peaks see korda minema. Ilma sinuta, ütlen seda salgamata, pole meil mingit šanssi.»
«Väga huvitav,» ühmasin mina. «Aga ütle nüüd mulle ühte, Sean: kus ma oleksin praegusel hetkel istunud, kui see äri Sitsiilias poleks sul silmapiirile jäänud? Kui sul poleks mind äkki vaja läinud?»
Ta vilksas altkulmu mulle otsa, peatas pilgu trepi-käsipuule istunud liblikal, tegi katset midagi vastata, kuid,keel ei võtnud vedu.
«Sa oled viimane mölakas,» ütlesin mina. «Käi oma saja tuhande dollariga kassi saba alla.»
Ta rusikad tõusid, nägu värvus lubivalgeks, nagu °jeks toimunud mingi keemiline reaktsioon, ja hallide silmade sügavuses liigahtas midagi.
««Lissaboni Tuledest» saadik oleme üheskoos läbi
27
käinud pika tee, või ma eksin, kolonel?» Vastust ära ootamata tõusin ja eemaldusin, jättes ta sinna konutama.
Oma toa jahedas hämaruses sain ma aimu, kui vihane ma tegelikult olin — isegi mu käed värisesid. Ja mu otsmik leemendas higist. Taskurätikut otsides tõmbasin lahti ülemise laeka. Taskurätikut seal ei olnud, küll aga oli midagi muud: revolver, täpselt samasugune, nagu olin harjunud kandma, tolle relva täpne teisik, mille üks egiptlane mult ühel pimedal ööl tuhat aastat tagasi oli ära võtnud, «Smith & Wesson Special», kaliiber 38, lahtises kabuuris.
Kinnitasin kabuuri paremale puusale, pisut ettepoole, leidsin ukse kõrvalt nagist linase tuulejopi ja toppisin selle taskutesse karbitäie padruneid.
Elutoa laualt võtsin kaasa paki mängukaarte — Piet ja Legrande pesitsesid järelikult kusagil läheduses —, väljusin majast ja suundusin künkanõlvast alla valge liivaranna poole. Lõõgastuda võib nii ja naa, igatahes mulle ei tule kahjuks, kui järele proovin, palju ma oma oskustest olen kaotanud.

4

Lahingus vaenlasega silm silma vastu seistes eelistaks iga terve mõistusega ja kogenud mees korralikku püssi, mitte püstolit. Udutagu nad oma vesternides palju tahavad, aga

rohkem kui viiekümne jardi kauguselt pole taskurelvast suurt asja ja enamik inimesi laseks isegi kümne sammu kauguselt küüniuksest mööda.

Samas olen ma vastuvaidlematult nõus asjatundjaga, kes väidab, et näiteks tänaval või ruumis pole püstolist paremat riista.

Kunagi eelistasin tollal Briti armees kasutusel olnud marki «Browning P 35 Automatic» — nimelt sellepärast, et ühe laadimisega sai tulistada kolmteist lasku. Kuid automaatrelval on oma nõrgad küljed: sel on nimelt nii palju kergesti murduvaid osi ja osakesi, et ükski mu tuttav elukutseline õnnekütt poleks söandanud sihukest endale valida.

Kimpala all varitsuses juhtus kord, et mulle roomas üks simba nagu buldooser peale, kolme jala pikkune panga paremas käes. Vajutasin triklile, kuid lasku ei järgnenud — praakpadrun. Niisugust asja juhtub üsna tihti ja revolvril saab sel juhul trumlit vabalt edasi keerata, kuid mul oli «Browning Automatic» — see kiilus kinni ja narkootikume täislaaditud armas sõber muudkui tuli, silmad pungis.

Veetsime maas püherdades mitu pingelist minutit ja see ajavahemik on mulle hiljem korduvalt unes viirastunud. Sellest peale tunnistan ainult revolvrit. Revolvril on küll ainult viis lasku (kui jätta julgeoleku mõttes trumlil üks ava tühjaks), kuid see-eest on ta absoluutselt usaldatav.

Kui alla lahe poole laskusin, oli ümberringi kõik vait ja vagane, meri kiirgas nagu türkiissinine peegel, päike lõõmas ja kaljupind kõrvetas, kui seda puudutasin. Lumivalge liiv sogestas sedavõrd silmi, et asjade piirjooned muutusid ähmaseks.

Ajasin jopi seljast, laadisin «Smith & Wessoni» hoolikalt viie padruniga, kaalusin relva esmalt paremas, siis vasakus käes. Tajusin, kuidas mu ihu alkeemia kohe tööle hakkas. Tuline maapind põletas läbi õhukeste kingataldade jalgu, leitsak uhtis selga ja muu-

tus osaks minust enesest, nagu oli muutunud ka relv, mis sobis imepäraselt mu peopessa, kuigi pära polnud spetsiaalselt tellitud ega päästikut lihvitud. Tavaline tehasekonveierilt tulnud tapariist, täpselt nagu Stacey

Wyattki.

Võtsin taskust kaardipaki, sättisin viis pilti mingi basaltrahnu pragudesse püsti ja mõõtsin välja viisteist sammu. Kunagi oli olnud aeg, mil suutsin relva välja tõmmata ja tabada viit kaarti poole sekundi jooksul, kuid vahepeal oli nii mõndagi juhtunud. Hoidsin pisut kühmu, tõmbasin kabuurist revolvri ja tulistasin, käsi rinna kõrguselt välja sirutatud. Paukude kaja sumbus kusagil õli ja vee kohal. Laadisin kohe jälle ja kõndisin märklaudade juurde.

Kaks viiest möödas. Isegi kui need läksid mööda vaid sajandik tolli, oli seeria vilets. Pöördusin tulejoonele tagasi, võtsin sisse klassikalise laskeasendi, relv silmade kõrgusel ja külg märklaua poole, sihtisin hoolikalt ja tulistasin.

Nagu olin lootnud, tabasingi kõiki kaarte. Sättisin üles uued ja proovisin veel kord. Tulistasin ikka sportasendist, kuid lühendasin märgatavalt sihtimisaega.

Sain taas kõikidele pihta. Olin valmis jälle rivisse astuma. Nüüd seadsin üles rohkem kaarte, pöördusin ja nägin Burke'i _seismas jalgraja kõrval. Päikeseprillid muutsid ta võõraks, aga ta seisis seal ja jälgis mu harjutuste tulemusi. Ma astusin tulejoonele, tõmbasin revolvri kabuurist ja tulistasin, tulistasin nii kiiresti, et paugud sulasid peaaegu ühte. Kuni ma laadisin, astus ta märklaua juurde. Neli tabamust — kolm hea tihedusega, neljas kella kaheteistkümne kohal. Jõhvi-võrra kõrgemalt — ja nad oleksid kõik mööda läinud.

«Ainult pisut aega, Stacey,» lausus Burke. «See on kõik, mida sa vajad.»

Ta sirutas käe välja ja ma ulatasin «Smith & Wes-soni» talle. Raskuskeskme leidmiseks kaalus ta hetke relva käes, pööras kannal ringi ja tulistas temale eriomasest asendist: parem jalg nii kaugel ees, et vasak põlv puudutas peaaegu maad, revolver vaata et vastu nina.

Ta tabas kõigi viiega: kolm kobarasse, kaks veidi paremale. Näitasin kommentaare lisamata talle tema kaarti. Ta noogutas tõsiselt, kuid rahulolu ma ta näolt ei leidnud.

«Pole paha. Pole tõega paha. Kisub õige tsipa paremale. Võib-olla peaksid triklivedru pisut lõdvemale laskma?»
«Hüva, tõestasid, mis tahtsid.» Hakkasin jälle laadima. «Kus siis su raskekahurvägi on?»
«Piet ja Legrande?» Ta vangutas pead. «Meil on omavahel midagi arutada, Stacey, ja kellelgi teisel pole sellega pistmist.»
«Tahad vist öelda, et meie vahel valitsevad erisuhted? Nagu Ameerika ja Inglismaa vahel?»
Üle ta just ei keenud, aga ma tajusin raevu, mis pulbitses kusagil oige pinna lähedal.
«Olgu nii, eks ma pea jätma oma jutud siis hilisema aja peale, kui tahaksin. Kas sa üldse oskad ette kujutada, kui palju vaeva sinu päästmise organiseerimine nõudis? Mis see maksma läks?»
Ta seisis ja ootas, arvatavasti mingit minupoolset žesti, aga kui seda ei järgnenud, pöördus järsult ja marssis veepiirile. Seal korjas ta maast veerkivi ja virutas selle südametäiega nii kaugele merre kui suutis, vajus raskelt lähimale rahnule ja jäi kummalises masenduses kaugusesse vahtima. Esimest korda meie tutvuse jooksul nägin ma, kuidas aastate koorem teda rohus.
Peitsin «Smith & Wessoni» revolvritaskusse ja kükitasin tema kõrvale. Pakkusin talle sigaretti, kuid ta keeldus ainult temale omase liigutusega — otsekui pühiks midagi laualt.
«Mis lahti on, Sean?» küsisin. «Sa oled muutunud.»
Ta võttis päikeseprillid eest, lükkas peoga üle näo ja naeratas hädiselt, pilk ikka kaugel merel. «Kui ma olin sinuvanune, Stacey, tundus tulevik mulle kuradima paljutõotavana. Aga nüüd . . . nüüd olen ma nelikümmend kaheksa ja kõik on kuskil kaugel mu seljataga.»
See kõlas remargina, mille kokkuseadmine oli nõudnud hulga hoolsat ettevalmistust, ja kõlas väga iirlas-likult — iirlaslikkus muide ei alga üldse mitte Oscar Wilde'ist.
«Tabasin ära,» laususin. «See on tuhaks ja põrmuks Pudenenud hommik.»
Kuid tema kõneles edasi, otsekui poleks ma midagi öelnud. «Elul on see viga, et varem või hiljem saab ta meist jagu, nii mulle paistab. Ühel hommikul ärkad ules ja küsid imestunult, küsid esimest korda, et mis

see siis kõik nüüd oli ja milleks. Aga kui oled juba jõudnud ääremaale nagu mina, siis võib olla juba liiga hilja niisuguseks küsimuseks.»
«Seda küsida on alati hilja. Sündimise päevast alates.»
See jama ärritas mind. Sedasorti kõnelust polnud mul vaja, aga ometi olin lasknud end kaasa tõmmata, hoolimata isegi tükk aega tagasi tärganud mõttest, et kui tegemist on Burke'iga, siis mässitakse sind peagi mingi iiri udujutu ämblikuvõrku, mida esitatakse nii-suguse meisterlikkusega, et ei teeks häbi ühelegi kuningliku teatri näitlejale. Ja sellest võrgust sa enam ei pääse.
Ta kõõritas minu poole, ja kui ta jätkas, oli ta hääles üsna pealetükkivaid noote. «Kuidas on sinuga, Stacey? Millesse sina usud? Usud kogu oma olemusega?»
Mul polnud vaja pikalt järele mõelda — igatahes pärast Auku enam mitte. «Juhtusin Kairos ühte kongi kellegi Maliki-nimelise vanamehega ... »
«Mille eest ta seal istus?»
«Täpselt ei saanudki teada, kuid millegi poliitilise eest. Ta oli budist, zen-budist. Teadis peast iga sõna, mis Bodhisattva suust oli kukkunud. See hoidis meid jalul kolm kuud.»
«Kas ta pööras su ümber?» Burke'i kulm oli kipras. Arvatavasti pelgas ta, et kohe ütlen: ei mingit vägivalda enam mu elus.
Raputasin pead. «Ütleme nii, et ta aitas mul mu filosoofiat välja kujundada. Mina olen olemuselt kahtleja. Ma ei usu midagi ega kedagi. Kui oled millessegi uskuma hakanud, nõuad kohe, et teinegi sinuga ühte meelt oleks. Sellest tulevadki kõik hädad.»
Ma ei usu, et ta kuulas sõnakestki sellest, mis ma ütlesin, aga võib-olla ei saanud lihtsalt aru. «Seegi on vaatepunkt. . .»

«... mis meid kuhugi ei vii.» Ma viskasin sigaretikoni merre. «Kui viltu siis su asjad ikkagi on?»
«Nii viltu, kui nad üldse olla saavad.»
Tuli välja, et mitte ainult villa ei kuulunud herr Hof-ferile. Ka «Cessna» oli olnud tema oma ja nimelt tema oli välja ladunud tolle raha, mille abil mind Fuadist välja õngitseti.
«Kas sulle üldse kuulub midagi peale nende pükste, mis sul jalas on?» küsisin.
32
«Need on kõik, mis saime Kongost kaasa tuua,» litsus ta läbi hammaste. «Pean ma seda sulle meelde tuletama?»
«Pärast seda on olnud õige mitu operatsiooni, niipalju kui mina mäletan.»
Ta ohkas ja lausus vastumeelselt: «Noh, võin ju sulle seda ütelda. Meil oli osa selles kullas, millega sind Räs el Kanäyises kinni nabiti.»
«Kui suur osa?»
«Kõik, mis meil oli. Oleksime ühe ööga selle viie-kordistanud. Ettepanek paistis nii ahvatlev.»
«Kena. et nüüdki mulle seda ütlesid.»
Ma ei olnud vihane. Enam ei paistnud sel olevat mingit tähtsust ja mind huvitas, mida ta edasi kavatses.
«Sõdu rohkem ei tule, või kuidas, Sean? Aga Biafra? Kas neil ei lähe korralikku väeüksust vaja?»
«Nad ei jaksa kõvas rahas maksta. Ja olgu mis on — sihukestest mängudest on mul kõrini. Nagu meil kõigil- »
«Nii et Sitsiilia oleks ainuke šanss?» Seda hetke oli ta ilmselt oodanud — esimest korda andsin talle võimaluse end avada.
«Viimane šanss, Stacey. Viimane ja ainus šanss. Sada tuhat dollarit pluss kulutused . . .»
Tõstsin keelavalt käe. «Jäta reklaam. Räägi konkreetselt.»
Mu Jumal — Mosambiigist saati olin nende kuue aasta jooksul käinud tõesti läbi pika tee! See kämbu Stacey Wyatt kirjutab Sean Burke'ile ette, mida teha, ja Sean Burke võtab seda nagu loomulikku asja! Imetlusväärne lugu.
«Noh, asi on küllalt lihtne,» ütles Sean. «Hoffer on lesk ja tal on võõrastütar Joanna — Joanna Trus-cott... »
«Ameeriklanna?»
«Ei, inglanna, ja äärmiselt aristokraatlike harjumustega, nagu ma olen kuulnud. Ta isa oli baronet või midagi sinnakanti. Aadlisoost on tüdruk igatahes, kuigi see nüüdsel ajal enam tühjagi ei loe. Hoffer on juba aastaid temaga hädas olnud. Üks pahandus teise otsa. Tüdruk magatab igat ettejuhtuvat meest või umbes nii.» | «Kui vana ta on?»
«Kakskümmend.»
33
Kõrgeauline neitsi Joanna Truscott — see kõlas paljutõotavalt.
«Päris plikaohtu alles . . .»
«Kust mina tean — ma pole teda kunagi näinud. Hofferil on Sitsiilias ärilisi huvisid. Midagi seoses õli-väljadega kuskil Gela-nimelises kolkas. Tead seda kanti?»
«See on muistne Kreeka koloonia. Aischylos suri seal. Räägitakse, et kotka küünte vahelt lahtipääsenud kilpkonn olevat talle pähe kukkunud.» Burke põrnitses, mulle tobedalt otsa ja ma puhkesin naerma. «Olen nuusutanud kallist haridust, Sean, ära seda unusta. Aga see pole praegu oluline. Mis selle Truscotti-plikaga siis lahti on?»
«Läks kuu aega tagasi kaduma. Hoffer sellest politseile teatama ei kiirustanud, sest arvas, et tüdruk on lihtsalt jälle kukkunud mõnega pummeldama. Kuid siis sai ta lunarahanõudmise kelleltki Serafino Lentini nimeliselt bandiidilt.»
«Sitsiilias iidne pruuk. Kui palju?»
«Oh, üsna mõõdukas summa — kõigest kakskümmend viis tuhat dollarit.»
«Ja siis läks ta politseisse?»

Burke raputas pead. «Ilmselt on ta Sitsiilias viibinud küllalt kaua, et teada — sellest ei tule midagi.»

«Arukas mees. Nii et ta siis maksis?»

«Nii see umbes oli. Paraku võttis too Serafino küli raha vastu, kuid teatas siis, et on otsustanud plika lõbutsemiseks endale pidada. Pealegi vihjas ta, et kui Hoffer kavatseb talle kuidagi tüli hakata te gcma, saadab ta tüdruku tükeldatult tagasi.»

«See on see sitsiilia veri,» märkisin. «Kas Hofferil on aimu, kus teda hoitakse?»

«Jämedates joontes Cammarata mäe — oli vist nii? — lähikonnas. Tead sa, kus see asub?»

Ma muigasin. «Viimane koht, mille Jumal maailmas valmis tegi. Metsikud, ilma veeta orud ja hambulised mäeharjad. Otsatul arvul igasuguseid koopaid, kus juba kaks tuhat aastat tagasi varjasid end põgenenud rooma orjad. Usu mind: kui too teie Serafino on päritolult rnägilane, siis võib politsei teda aasta otsa tulutult taga ajada ega näe teda silmaotsaski. Isegi kopteritega pole niisuguses maanurgas suurt peale hakata midagi, sest päevane kuumus teeb seal temperatuuriga

imelikke asju — liiga palju tekib laskuvaid õhuvoolusid.»

«Koguni nii hull?»

«Hullem, kui sa üldse oskad ette kujutada. Sitsiilia kõigi aegade suurim bandiit Giuliano tegutses täpselt samasuguses kandis ja nad ei saanudki teda kätte, kuigi tõid platsi mitu rügementi sõdureid.»

Burke noogutas mõtlikult. «Kas meie saaksime Sellega hakkama, Stacey? Sina ja mina ja meie raskekahurvägi?»

Jäin mõttesse. Mulle kangastusid Cammarata ja kuumus ja laavarüngaste labürint, siis meenus Serafino, kes võib-olla oli juba andnud tüdruku oma jõugu kätte retsida. Ei, põhjuseks polnud mitte viimasest uiust tekkinud viha ja jälkustunne, miks ma tuld võtsin. Kõigest kuuldust võis järeldada, et neitsi Joannal oli võibolla kätte jõudnud elu magusaim aeg. Ja päris ausalt — ka rahapuudus ei teinud mulle muret. Siin oli midagi muud, midagi sügavamat — midagi minu ja Burke'i vahelist, kuigi tol hetkel ei osanud ma seda iseeneselegi ära seletada.

«Tjah, usun, et kuidagi ehk saaksimegi. Kui mina kaasa teen, on see vahest võimalik.»

«Nii et sa siis teed?»

Ta naaldus ettepoole ja pani käe mu õlale, kuid nii hõlpsasti ei lasknud ma end püüda. «Ma mõtlen selle üle veel järele.»

Ta ei naeratanud ega näidanud ka muul kombel oma tundeid. Äärmine pinge immitses temast välja nagu solgivesi ja ühe hetkega muutus ta jälle selliseks, kellena olin teda alati tundnud.

«Tubli poiss. Räägime pärast. Lähen nüüd villasse tagasi.»

Vaatasin, kuidas ta nõlvakust üles rühkis ja käänaku taha kadus. Tänaseks oli mul laskeharjutustest villand. Vesi tundus väga ljAitõmbav, ma kõndisin kaugemale lahesoppi, ajasin riided seljast ja läksin suplema.

Sellel kohal, kus ma olin, lõikus kaljurinnakusse tiheda rohuga kaetud lauge nõlv, kus kasvas tohutu Palju lilli. Ronisin ülespoole ja viskasin selili. Päike Paitas mu alasti ihu ja ma jäin kitsaks piluks pigistatud laugude vahelt jälgima peopesasuurust pilverüba-lat — nõnda vabanes mu keha pingest ja mõtted pääsesid

vabalt ekslema. Ka selle nipi olin verise vaevaga omandanud sunnitöökuude jooksul.

Maailm oli nagu helesinine vaagen ja mina hulpisin selles. Rohi lõhnas, tukk tuli peale.

Ärkamine oli tagasipöördumine pealesunnitud liikumatusse. Nägin lilli ja rohtu nagu džunglit oma silmade tasapinnal ja nägin veel ühte naist, kes vahtis mind paari jardi kauguselt. Oli see juhuslik kohtumine või oli Burke ta siia saatnud? Ma ei liigutanud, teesklesin magajat ja piilusin naist laugude vahelt. Mä ei olnud pahane, asjaolusid arvesse

võttes kaalut-lesin kummaliselt külmalt. Naine seisis seal võib-olla paar-kolm minutit ja eemaldus siis vaikselt.

Kui ta läinud oli, tõusin, riietusin ja läksin lahe äärde tagasi. Olin vist erutatud. Kogu lugu oli pööranud mingiks mänguks minu ja Burke'i vahel. Burke oli leidnud uusi käike, mina lootsin vanadele.

Mängukaardid ja padrunikarp seisid endisel kohal ning tulejoonele asudes tundsin endas sellist jõudu ja kindlust, millist polnud veel elus tundnud. Tõmbasin revolvri välja, tulistasin ja laadisin sekundi jooksul, olin jälle mina ise, see vana Stacey enne Auku . . . aga siiski ka hoopis teine.

Seekord tulistasin vasaku käega, haarates relva selja tagant, ja märklaua juurde kõndides teadsin juba ette, mida sealt eest leian.

Viis tabamust kummalgi kaardil. . . viis tabamusi väga hea tihedusega. Karistasin kaardid pisikesteks tükkideks, puistasin vette ja läksin tagasi villasse.

Magasin terve pealelõuna ja ärkasin just enne päikeseloojangut, kuid jäin liikumatult lebama, kui Burke ukse vahelt sisse vaatas ja mind hetkeks silmitsema jäi. Varsti lahkus ta kikivarvul.

Kui oli juba küllalt pime, tõusin, ajasin püksid jalga ja hiilisin terrassile. Kusagilt üsna lähedalt kostis hääli ja ma suundusin nende poole. Jäin seisma akna alla, mis kuulus ilmselt Burke'1 toale. Burke istus laua taga ja Piet seisis tema kõrval, juuksed lambivalguses kullendamas.

Burke vaatas talle alt üles otsa ja naeratas kuidagi eriliselt — mulle polnud ta kunagi niimoodi naeratanud —, patsutas Pieti käsivart ja lausus midagi. Selle

peale tõttas Piet minema — jooksuga, nagu ustav valvekoer läheb oma peremehe käsku täitma.

Burke tõmbas lauasahtli lahti, võttis sealt midagi, mis nägi väga viskipudeli moodi välja, keeras korgi pealt ja rüüpas. Mehe kohta, kes joomist ei sallinud,
oli see surmav annus. Kui uks avanes ja toosama naine terrassile tuli, torkas ta pudeli sahtlisse tagasi.

Tahtsin lahkuda, sest olen, kes ma olen, aga lukuaugust piiluja küll mitte. Kuid paistis, et mu diskreetsus oli ülearune. Burke jäi istuma ja nägi väga kolonellik välja. Ja hakkas rääkima kreeka keeles, mida minu teada oli õppinud kriisi ajal kaks aastat Küprosel viibides.

Kui naine lahkudes minust möödus, tõmbusin varju ja läksin siis oma tuppa tagasi. Selles loos pidid olema mängus vastandlikud huvid ja sündima draamad. Süütasin sigareti, viskasin voodile pikali ja mõtlesin kõige üle järele.

Loos oli nõrku lülisid. Lugu ise, lugu neitsi Joannast ja lurjus Serafinost oli teataval määral usutav, seda küll, kuid samas kummaliselt puudulik nagu mõni Bachi fuuga ilma alumise hääleta.

Kusagil kärgatas ähvardavalt kõu. Kas jumalad olid vihased? Andesta meile, oo kõikvõimas Zeus! Vanakreeka loits kandus minuni mingist tolmusest klassiruumist ja kihutas mu üle veinipärakarva. vee haavatava kannaga Achilleuse ja riukamehe Odysseuse maile.

Ma ei kuulnud naise tulekut. Alles vee kohal sähvatanud välk joonistas välja ta piirjooned põrandani ulatuva akna taustal. Ma ei teinud häältki. Välgatas jälle ja nüüd-oli naine mu voodi ees, kleit seljast põrandale heidetud, küps keha pakkumas oma saladusi, mustad juuksed voogamas prinkidele rindadele.

Järgnenud pimeduses kahmasid ta käed minu järele, tema suu oli mu suul, tema ihu vastu mu ihu. Ainsa raevuka rapsatusega olid ta juuksed mul peos ja ma sakutasin neid toorelt.

«Mida ta käskis sul teha?» nõudsin ma. «Kõike, mida ma ainult tahan? Kõike, mis võiks mind rõõmustada?»

Valu kiskus ta keha nõtku, ometi ei teinud ta katsetki vabaneda, ja kui järjekordne välgusähvatus tuba valgustas, nägin ma, et ta vaatas mulle otsa ning tema silmades polnud kübetki hirmu.

Mu haare lõdvenes ja ta liibus mu vastu. Silitasin

37

õrnalt ta nägu ja ta surus huuled mu peopessa. Siis selleni oli asi läinud! Stacey on saatur — sokuta talle keegi voodisse ja rohkem polegi talle vaja! Siis on hõlpus temaga manipuleerida. Täpselt nagu tolle inglispärase hommikueinegagi! Burke mõtles kõigele. Puudus ainult klaver, ent võib-olla oli Burke sellegi muretsemiseks rattad käima pannud.

Läksin akna alla ja jäin sinna seisma, vahtides musta taevalaotusse, kus vahetpidamata sähvis Issanda pikne. Äkki, vähimagi mõistliku põhjuseta, tundus kogu see jama mulle pööraselt naljakas — naeruväärseks tegi meeste ebardliku lastemängu just selle alasti inetus.

Burke tundis minust puudust — ta vajas mind. Vastutasuks saan ma kakskümmend viis tuhat dollarit ja kõik mu lihalikud himud rahuldatakse. Mille üle siis ühel puhtatõulisel saatüril kaevata oligi?

Ma noogutasin. Olgu siis nii. Ma teen kaasa, nagu olin kaasa teinud varemaltki, kuid seekord kirjutan ise mõningad mängureeglid ette — loodetavasti!

Mu selja tagant kuuldus nõrka sahinat ja ma tundsin nahaga, et naine oli pimedas mu juurde tulnud. Sirutasin käed ja tõmbasin ta enda vastu. Ta oli ikka alasti ja lõdises kergelt, öö rõskusest kandus ninna mimooside kleepjat lõhna. Elektriga laetud õhk ootas nagu märguannet. See märk anti, taevaluugid vallandusid ja paduvihm kastis maad.

Kerge tuuievine uhtis mu sõõrmetest naiseihu lõhna, Jätsjn ta sinnapaika, astusin terrassile ja jäin seisma, nägu vastu piitsutavat vihma, suu avali. Ja ma lagistasin naerda, lagistasin pikalt ja kaua. Olin jälle valmis võtma elu sellisena, nagu see oli. Oim valmis seda kahtlaste reeglitega mängu jätkama.

5

Palermosse jõudsime just vaikseks nädalaks. Et niisugused pühadki on olemas, selle olin täiesti unustanud. Punta Raisi lennuväljalt oli meil sõita kolmkümmend viis kilomeetrit ja meile järelesaadetud must «Mercedes» jäi Palermo kitsaid tänavaid täitvasse rahvamurdu alatihti kinni. Lõplikult jäi auto seisma lugu-pidamisest ristikäigu vastu, mis rajas endale teed läbi tunglemise, ornaadis   Madonna   kandetoolis   peade kohal hõljumas.

Terve tee Kreetalt Sitsiiliasse oli Burke olnud pahur ja ärrituv ning nüüd keeras ta klaasi alla ja vahtis kogu seda rüsinat varjamatu kannatamatusega.

«Mis asi veel see siis on?»

«Müsteeriumirongkäik,» seletasin. «Vaikse nädala ajal kohtad neid siin igal sammul. Kõik tardub nende möödudes paigale. Rahvas on Sitsiilias üdini usklik.»

«Noh, sinust seda nüüd küll öelda ei saaks,» märkis ta tusaselt.

Piet kõõritas rnind murelikult silmanurgast. Kui palju ta minu ja Burke'i vahelistest hõõrumistest või meie sobingust kuulnud oli, sellest polnud mul aimu, kuid pimedalegi pidid meie kolme viimase päeva jooksul muutunud suhted silma torkama.

«Kes teab, kes teab,» vastasin mina. «Kas märkasid, et Neitsile oli nuga südamesse torgatud? Niisugune Sitsiilia peaks sulle ju istuma — surmakultus igal pool. Olen siiamaani uskunud, et sobin sellega kenasti kokku.»

Burke muigas tõrksalt. «Selles võib sul õigus olla.»

Ma pöördusin Pieti poole. «Sulle hakkab siin meeldima. Sitsiilia on siiralt julm maa. Pühakutepäeval viivad lapsed siin kingitusi surmale. Hauad on Sitsiilias kõige paremini hooldatud paigad.»

Piet ajas hambad irvi ja ohkas kergendatult, kuid juhi kõrval istuva higistava ja väsinud Legrande'i kollaseks värvunud silmavalged ei kuulutanud midagi head. Võib-olla oli tal

järjekordne palavikuhoog, mille ta oli endale külge haakinud Vietnamis pärast Dien Bien Phu all vangilangemist — nagu suuremalt jaolt teisedki Prantsuse sõdurid.

39

«Mis, Neitsi teeb ringreisi või?» küsis ta.

Ma jätsin vastamata, ja kui «Mercedes» aeglaselt edasi trügis, pistsin pea aknast välja. Tüdrukud kõnni, teel käisid natuke moodsamalt riides kui enne, samuti nooremad mehed, ent samas tundsin ma ninas viiruki ja küünlavaha lõhna ja kuulsin lähenevat kirikulaulu, Rahvasumm lahknes ja meeleparandajad ilmusid nähtavale. Nad nägid oma teravatipuliste kapuutsidega valgetes hõlstides väga kohaliku Ku Klux Klani moodi välja.

Ei, midagi polnud muutunud, igatahes mitte seesmiselt, ja see oli see, mis luges.

Palermost mööda rannikuteed umbes seitse mi iil Messina poole sõites jõuab Romagnola lahe äärde, kus linnaelanikud armastavad veeta oma nädalalõppe. Hoi-feri villa oli veel mõned miilid edasi. Ilmselt oli see ehitatud kõigest paar aastat tagasi, sest sulandus kuidagi eriti loomulikult kolmeks terrassiks jaotatud mäenõlva, mille mauri stiilis kujundatud kõrgeimat astet ta kroonis.

Kogu krunt oli ümbritsetud kõrge müüriga ja väravas kontrollis meid automaadiga valvur.

«Milleks Hofferile see eraarmee?» küsisin ma Burke'ilt.

«Hoffer on rikas mees. Pealegi on lugu tüdrukuga ta närvi ajanud: äkki võtavad nad pähe teda ennast kimbutama hakata.»

Sellest võis aru saada. Inirnrööv oli üks vanimaid ameteid Sitsiilias ja mul oli varemgi olnud küllalt juhuseid võtta osa aiapidudest, kus väravavalve oli hambuni relvis. Pealegi polnud Sitsiilia kaugeltki ainus ühiskond, kus rikastele neurootikutele viirastub oht, et keegi kavatseb neid oma kodunt vägisi ära viia.

Nojah, too Hofier ei jätnud vist midagi saatuse hooleks — isegi meie autojuht, tüse punapäine jõmin, kandis kaenla all relvataskut, mida liibuv sohvriunivorm pigem esile tõi kui varjas. Mõlemal pool teed valitses purpurne õieküllus ja-nui; sõõrmeid kõditas vistaariapõõsaste lõhn. Taimestik oli ülilopsakas ja vaatepildi vahemerelikku kaunidust toonitasid igasse võimalikku kohta istutatud palmid. Ometi, oli see harmoonia kuidagi häiriv. Kõik oli liiga täiuslik, liiga paberlik, ülemäära paistis silma planeerija

40 . :

kogenud käsi, kelle ülesandeks oli olnud avaldada muljet juba esimesele pilgule. Ja see tegi aia ilusaks vaid üheks hetkeks.

«Mercedes» peatus sõelutud kruusaga kaetud ümmargusel platsil peasissekäigu ees ja kohe tõttasid meie pakkide järele kaks teenrit. Kui nad nendega trepist Üles marssisid, ilmus lävele keegi naine ja uudistas meid tühja pilguga.

Naine oli väikest kasvu, mustade juustega ja ta keha sai iseloomustada ainult ühe sõnaga: küps. Ta oli pealaest jalatallani sitsiillanna ja minu hinnangu järgi nii kakskümmend kaks — kakskümmend kolm aastat vana, kuigi nägi nagu enamik lõunamaa naisi hulga eakam välja. Ta kandis musti nahkseid ratsapükse, vöökohal sõlmeseotud hõlmadega valget siidpluusi ja kordova-kübarat.

«Ja kes siis see võiks olla?» imestas Piet.

«Hofferi kallim. Lähen uurin olukorda.»

Burke ronis autost välja, kõndis trepist üles ja hakkas naisega sosinal vestlema. Nad vakatasid, kui nendega ühinesin.

«Hofferit pole hetkel kohal,» pillas Burke mulle. «Eile õhtu! olevat ta äriasjus Gelasse sõitnud, kuid peaks tagasi saabuma juba pärast lõunat. Mul on heameel sulle tutvustada sinjoriina . Rosa Solazzot. Rosa, see on mu hea sõber Staeey Wyatt.»

Inglise keelt rääkis Rosa Solazzo laitmatult. Ta hoidis mu kätt hetke enda peos, kuid päikeseprille eest ei võtnud. «Rõõm teiega kohtuda, mister Wyatt. Olen teist mõndagi kuulnud.»

Mis võis olla tõsi, aga võis olla ka paljas viisakus. Kõik, mis ma Hofferist teadsin, ei lubanud oletada, et temasugune vajaks usaldusisikut, ja ainus pilk Rosa näkku viis paratamatule järeldusele, et Hoffer peab teda siin üksnes ööüksinduse leevenduseks.

Rosa pöördus Burke'i poole. «Teie toad on valmis seatud. Teenijad juhatavad need teile kätte. Lõuna on tunni aja pärast laual. Aga nüüd, ma usun, tahate dušši võtta ja riideid vahetada.»

Ta lahkus, meie lonkisime toapoisi kannul läbi rohelistes ja kuldsetes toonides kümbleva jaheda halli, lühikesest trepijärgust üles ning jõudsime hoone teisel tasapinnal asuvasse tiiba.

41

Piet ja Legrande said ühise toa, meid Burke'iga austati eraldi ruumidega. Minule sattus pikk ja kitsas kamber, mille üks otsasein oli üleni klaasist ja avanes rõdule, kust oli imeline vaade aeda. Mööbel oli inglise päritolu ja kõrgeimast klassist, vaip nü paks ja petinu et summutas iga sammu, kui kõndisin teise ukse juurd ja selle lahti tõukasin, leides end vannitoast.

Teener pani mu sumadani voodile ja lahkus, mina lasin vee jooksma. Magamistuppa naastes leidsin akn; all Burkei.

Ta vedas suu kõrvuni. «Jõukas värk, mis?»

«Paistab sedamoodi. Ma ei tea, kuidas sinuga on aga mina lähen nüüd igatahes vanni.»

Ilmselt püüdis ta mulle meeltmööda olla ja suundus vastuvaidlematult ukse poole. «Hea mõte. Kohtume tunni aja pärast all.»

Kuid minul olid teised plaanid. Lubasin nõeltorkaval jääkülmal veel endale täpselt poolteist minutit kaela voolata, vahetasin siis särgi ja ajasin selga helesinist kerge kammvillast ülikonna. Kollaste raamidega päi keseprillid täiendasid mu väljanägemist.

Hüpitasin «Smith & Wessonit» mõtlikult peopesal, kuid siis meenus, et viibime ju siiski Sitsiilias, ja ma sobitasin kabuuri parema käe järgi, väljusin toast ja kõndisin trepist alla.

Kedagi polnud näha ja ma jäin välisuksele hetkeks seisma. «Mercedes» oli endisel kohal ja autojuht nühkis selle tuuleklaasi.

Minu selja tagant kostis Rosa Solazzo hääl. «Kas kavatsete kuhugi minna, mister Wyatt?»

Pöördusin ja vastasin rõõmsalt: «Jah, Palermosse, kui teil midagi selle vastu ei ole.»

«Mitte põrmugi. Ütlen Cicciole, et ta viiks teid, kuhu iganes soovite.»

Nendest lahketest sõnadest ei kostnud vähimatki kõhklust. Sitsiilia dialekt kõlab üsna sarnaselt keelega, mida räägitakse terves Itaalias, välja arvatud mõningad vokaalid, mis teevad häälduse vahedaks nagu habemenoa. Trepist alla astunud, lülitus Rosa inglise keelelt ümber nimelt sellele.

«Ameeriklane tahab Palermossc minna,» ütles ta Cicciole. «Vii ta sinna, kuhu ta soovib, ja valva teda nagu oma silmatera.»

«Katsu ainult, Ciccio,» ütlesin mina, kui Ciccio ukse

42

minu ees lahti tõmbas. «Ma lõikan sul siis kõrvad peast.»

Ütlesin seda argoos, mida kõneldakse Palermo rannarajoonis ja ei kusagil mujal.

Ciccio mokk vajus üllatusest töllakile ja neitsi Solazzo pööras välkkiirelt pead. Ma ei teinud ta küsivast kulmukergitusest väljagi ja vajusin «Mercedese» tagaistmele. Ciccio lõi ukse kinni ja kobis rooli taha. Ta kõõritas Rosa peole, see noogutas ja auto võttis paigilt.

Lasin Cicciol mind maha panna Piazza Pretorial, sest see sobis mulle niisama hästi kui iga teinegi koht, pealegi olin armunud seal asuvasse barokkpursk-kaevu kaunilt labaste jõenümfide, triitonite ja teiste vähemate jumalustega. Lahe põhjatipus kerkis õhtupäikesesse Pellegrino mägi. Kõndisin mööda vanast ilusast Püha Caterina kirikust, püörasin Roma tänavale ja marssisin keskvaksali suunas. Trügisin kõnnitee! läbi rahvasummast, kes ootas etenduse algust marionettide teatris. Need seal olid peamiselt turistid — jutu järgi otsustades sakslased. Küllap on nad väljudes nördinud. Isegi kui ähvardas pankrot, keeldusid vanad

nukumeistrid oma tavasid muulmast ja andsid etendusi niisuguses ürgsitsiilia murrakus, millest isegi sünnipärasel itaallasel oli raske aru saada.

Teel lennuväljalt linna olin silmanud ainult paari kirjuks võõbatud, kummiratastega kaarikut, mida vedasid suletuttidega ehitud suksud. Enamik talunikke näis nüüd oma asjade ajamisel eelistavat kolmerattalisi «Vespa» või' «Lambretta» rollereid. Niipalju oli siis traditsioonidest järele jäänud! Siiski nägin just Lincolni tänava nurgale jõudes kõnnitee ääres voorimehetroskat.

Selle pukis istus vähemalt kaheksakümneaastane taat, nägu kortsus nagu kreeka pähkel ja sorakad vurrud suunurkadest alla rippumas. Kui teda kõnetasin, paistis ta mnd kohe sitsiillaseks tunnistavat.

Palermos tuleb voorimeestega alati pikalt kaubelda, ükskõik kui lühike teie reis ka ei oleks, ja turistidel teeb see muidugi hinge täis. Kuid minul raskusi ei tekkinud, otse vastupidi. Kui ütlesin, kuhu sõita tahan, kergitas ta kulme ja ta näole ilmus võltsimatu lugu-pidamine. Imestada polnud siin midagi: surnuaiale ei hakka keegi naljapärast minema ja sitsiillasele on surm

äärmiselt tõsine asi. Surm on tema jaoks kõikjal ja surm huvitab teda.

Meie sihtpunktiks oli vana benediktiinlaste klooster, Pellegrino mäe poole sõites umbes miili kaugusel linnast, ja troskal kulus sinnajõudrniseks kaunikesti aega. Mis mulle aga hästi sobis, sest ma tahtsin mõelda.

Tahtsin ma tõesti kaasa teha? Oli seda mulle vaja? Nendele küsimustele ei leidnud ma vastust, kui arutasin asju igapidi. Teatava üllatusega tõdesin, et suutsin kõike kaaluda täiesti erapooletult, mida vanasti minuga üsna harva oli juhtunud. Varem kirvendasid mu mõtted nagu lahtine haav, igaüks neist oli nagu piinarikas katsumus, kuid nüüd . . .

Päike oli madalale laskunud ja külm tuul kihutas maa poole tihedaid pilvi. Kloostri juurde jõudes käskisin voorimehel oodata ja astusin maha.

«Vabandage, sinjoore,» küsis voorimees, «kas teil puhkab keegi siin? Keegi lähedane?»

«Mu ema . . .»

Kummaline, aga alles sel hetkel liigahtas minus valu, kerkis nagu tõusulaine ja ähvardas mu üle ujutada, nii et ma pöörasin kannal ringi ja astusin komistades edasi. Voorimees lõi risti ette.

Kloostri külgukse kaudu pääsesin avarasse sammas-käiku, millesse mõlemalt poolt avanesid võlvkaared. Väikesel siseõuel paiskas imekaunis araabia stiilis purskkaev hõbelilli taeva poole ja otse purskkaevu tagant viis võlvkäik kalmuaeda.

Ilusa ilmaga avanes siit üle oru mere poole suurejooneline vaade, kuid praegu vehklesid küpresside ladvad tuules ja üksikud rasked vihmapiisad trummeldasid kivisillutisel. Kalmistu oli avar ja hästi hooldatud — siia maeti peamiselt Palermo koorekihti kuulu-nuid.

Astusin aeglaselt mööda jalgrada, kruus krigises mu jalge all ja millegipärast tundsin end kõndivat otsekui unes. Minust ajusid mööda ilmetud marmornäod, mis piilusid välja liigilustatud ilustuste tihnikust.

Mul ei olnud raskusi hauaplatsi leidmisega ja kõik oli siin täpselt nii, nagu mällu oli sööbinud: valgest marmorist hauasammas pronksist ehistega ja selle tipul elusuurune Pellegrinu Püha Rosalia kuju, platsi

ümbritsemas kuue jala kõrgune mustkuldseks värvitud iraudvarbadest tara.

Surusin näo vastu värbasid ja lugesin hauakirja: «ROSALIA BARBACCIA WYATT, traagiliselt ja enneaegselt lahkunud ema ning tütar. Kättemaks on minu pärisosa, ütles meie Issand.»

Mulle meenus hommik, mil seisin samas paigas, mind ümbritsesid need, kel Palermos vähegi kaalu oli, preester kõneles sarga päitsis, vanaisa oli minu kõrval, sama külm ja ähvardav kui nood marmorkuiud. Kui saabus õige hetk, olin pöördunud ja läinud läbi

rahvasumma ära, ning sellest minekust sai põgenemine, mis kestis kuni tolle kuulsa kohtumiseni Mosambiigis, «Lissaboni Tuledes».
Siin tuule käes uitsetas vihma tihedamalt. Ma tajusin märga oma näol, tõmbasin hingelise tasakaalu tagasisaamiseks mitu korda õhku sügavalt kopsudesse, pöörasin piirdeaiale selja ja leidsin end temaga silm silma vastast: Marco Gagini, mu vanaisa halastamatu parem käsi, koos oma kuulikindla vesti ja kivise näoga.
Tal oli eduka keskkaalupoksija nägu, kes ta kunagi pii olnudki, ja kõik areeni ohud üle elanud enesekindla gladiaatori hoiak. Ta juustes oli pisut enam halli kui enne, kortse ta laubal rohkem, kuid üldjoontes oli ta täpselt endine Marco. See mees oli kunagi olnud minusse kiindunud, oli õpetanud mulle poksilööke,'auto-juhtimist, pokkerimängu ja veinijoomist, kuid mu vanaisa armastas ta siiski rohkem kui mind.
Ta seisis seal, käed sinise nailonvihmakuue taskus, kerged murekortsud ninajuurel, ja seiras mind üksisilmi.
«Kuidas käbarad käivad, Marco?» küsisin talt pisut nagu nokkivalt.
«Nagu ikka ja alati. Capo tahab sind näha.»
«Kust ta teab, et ma tagasi olen?»
«Üks immigratsiooniametnik tegi selle talle teatavaks. Kuid mis tähtsust sellel on?» Ta kehitas õlgu. «Varem või hiljem saab capo niikuinii kõik teada.»
«Nii et olukord on endine, Marco? Ta on ikka veel capo? Kuulduste järgi olevat Rooma hiljuti maffia pihuks ja põrmuks teinud . . .»
Ta muigas halvakspanevalt. «Lähme siis, Stacey, kohe hakkab kõvemini valama.»
Ma raputasin pead. «Ei tule ma praegu kuhugi —
45
hiljem. Tulen täna õhtul, siis on mul aega mõelda. Ütle talle seda.»
Algusest peale oli mulle selge olnud, et paremas tas kus on tal laskevalmis tukk. Ta üritas seda välja tõmmata, kuid leidis end mu «Smith & Wessoni» kirbul. Ei, ta polnud sedasorti mees, kes oleks kahvatanud, kuid midagi nõksatas temas ometi. Minu uskumatu relvahaaramiskiirus oli teda jahmatanud, usun ma, ja tema teadvusse hakkas jõudma tõik, et pisike Staceygi oli veidi suuremaks kasvanud.
«Pikkamisi, Marco, pikkamisi.»
Ta tõi esile «Walther P 38» ja ma käskisin tal selle ettevaatlikult maha panna ia viis sammu taganeda. Siis korjasin ma «Waltheri» üles ja raputasin etteheitvalt pead.
«Kui sa automaadi taskusse topid, Marco, pole tast tühjagi kasu. Arvasin, et tead seda. Kaitseriiv takerdub peaaegu alati voodri külge, kui tahad esimest pauku teha, ja sa paned lõpuks mööda.»
Ta ei vastanud midagi, seisis seal ja vahtis mind nagu võnnuvõõrast ja ma torkasin tema «Waltheri» oma tasku. «Õhtul näeme, Marco, nii kella üheksa paiku. Ma tulen talle külla. Aga nüüd mine.»
Ta jäi kõhklema, kuid siis sukeldus viie või kuue jardi kaugusel tema selja taga mingi hauasamba varjust välja Sean Burke, «Browning» peos.
«Kui mina sinuks oleksin, teeksin, nagu ta ütleb,» lausus ta oma veidras itaalia keeles Marcole.
Marco kadus sõna lausumata. Burke pöördus surmtõsiselt minu poole. «Mõni vana sõber või?»
«Midagi säärast jah. Kust sina välja kargasid?»
«Rosa käsutas jalamaid teise auto välja, ma sõitsin «Mercedese» kannul linna ja kogu lugu. Asi läks huvitavaks alles siis, kui avastasin teise mehe sinu sabast. Kes ta on?»
«Minu vanaisa semu. Vanaisa tahab mind näha.»
«Kui ta nii kähku su jälgedele sattus, peab tal olema kuradima hea luureteenistus.»
«Parim, mis üldse olla võib.»
Ta astus piirdetara juurde ja luges hauakirja. «On see sinu ema?» Ma noogutasin. «Sa pole mulle iialgi sellest rääkinud.»

Oma kummastuseks tundsin, e: tahaksin talle kõigest jutustada. Otsekui olnuks äkki jälle kõik endist viisi

46

või oli mul lihtsalt südamepuistamise tuju peale tulnud.

«Ma rääkisin sulle, et mu ema oli sitsiillanna, et mu vanaisa elab tänini Sitsiilias, kuid üksikasjadesse ma võib-olla tõesti ei laskunud.»

«Niipalju kui nrna mäletan, siis mitte. Oma ema sa mulle vist kunagi nimetasid, kuid see lendas mul peast — kuni nägin nüüd seda hauakirja.»

Istusin hauaplatsi ümbritsevale kivirandile ja süütasin sigareti. Kaalusin endamisi, mida talle rääkida, mida mitte, ja millest ta üldse suudab aru saada. Külalisele või turistile tähendab Sitsiilia Taorminat, Cataniat, Siracusat — kuldseid liivarandu, naeratavaid talupoegi. Kuid tegelikult on Sitsiilia hrrpis midagi muud, eriti sisemaa kolgastes: seal on metsik loodus, kuiv ja viljatu pinnas, seal ei käi võitlus mitte niivõrd elu kui ellujäämise nimel. Võtmesõnaks on seal omerta, mida parema vaste puudumisel võiks tõlkida kui mehisust või mehelikkust. Mehisus, au, raskuste võitmine omal jõul, keeldumine ametivõimudelt abi palumast, kõik, mis mahub isikliku vendetta mõiste alla — need tähtsaimad põhimõtted, mida maffia oma järeltulijatele sisendab.

«Mida sa tead maffiast, Sean?»

«Kas see ei tekkinud kunagi vanal hallil ajal kui salaselts?»

«Õigus. Maffia tekkis tõelise rõhumise ajastul. Tollal oli see ainus relv, mis oli talupoja käsutuses, tema ainus lootus mingisuguselegi õiglusele. Aga nagu igasse säärasesse liikumisse, murdis korruptsioon ka sinna üha enam sisse. Ja tulemusena hoiab maffia nüüd iga talupoja, vähe sellest, terve Sitsiilia kõri peos.» Viskasin koni maha ja tallasin kruusa sisse. «Ja seda teeb ta edaspidi, rääkigu nad seal Roomas, mis nad tahavad. Nende võimuses pole midagi muuta.»

«Ja mis on sinul kõige sellega pistmist?»

«Minu vanaisa Vito Barbaccia on Palermo ja kogu Sitsiilia capo mafia. Mees number üks. Elu ja Surma Isand. Ühendriikides on nüüdseks ligi kolm miljonit sitsiillast, maffia koos nendega, ja sellest on saanud organiseeritud kuritegevuse üks põhiharusid. Viimase kümne aasta jooksul on mõned maffia bossid Ühend-riikidest siiski välja saadetud. Nad tulid siia tagasi ja tõid kaasa uued ideed — prostitutsiooni, uimastid ja

47

nõnda edasi. Üks vanameelne mafioso, nagu minu vanaisa, ei pea tapmisest põrmugi lugu, kuid tal tuleb seda teha — niisuguseks on kujunenud siin lood.» «Ja tal on sellest pahandusi?»

«Võid seda ka nii võtta. Nad toppisid ta autosse pommi — nondes ringkondades on see arveteõiendamise lemmikvahend. Õnnetuseks otsustas mu ema just tol päeval vanaisa asemel autoga sõitma minna.»

«Püha Jumal!» Burke'i näolt peegeldus tõelist kaastunnet ja õudust.

Ma lasin edasi: «Usud sa või mitte, kuid mina ei teadnud kogu sellest värgist mitte midagi. Pärast esimest aastat Harvardis tulin siia suvevaheajale ja just järgmisel päeval see juhtuski. Vanaisa jutustas mulle siinsest elust alles tol õhtul.»

«Kas ta tolle mehega, kes sellega hakkama sai, asju ära ei klaarinud?»

«Oh, kindlasti klaaris. Usun, et sellega on kõik ühel pool.» Ma hiivasin end püsti. «Mul kipub nälg kallale tulema, kas tead. Läheks õige tagasi?»

«Mul on kahju, Stacey,» ütles Burke. «Anna mulle andeks.»

«Mis mul sulle andeks anda on? Nüüd on see ununenud lugu.»

Kuid ma uskusin ta andekspüüdu, sest ta jutt kostis siirana. Tuul soigus küpressilatvades, vihmapiisku pudenes jalgrajale, ma pöördusin ja marssisin kloostri poole tagasi.

6

Kui olime üht-teist hamba alla saanud, kobisin kohe sängi. Uni tuli tollal kiiresti, tarvitses vaid silmad sulgeda. Isegi und nägin ma harva. Kui nad uuesti lahti tegin, näitas kell öökapil voodi kõrval pool kaheksaga vjljas oli juba peaaegu pime.

Kusagilt kostis häältekõma ja ma tõusin, tõmbasin hommikumantli selga ja loivasin terrassile avaneva klaasuksc juurde.

Burke seisis all hoovil, üks jalg purskkaevu ornamenditud serval. Temaga koos oli jässakas siilisoenguga mees, kes tänu oma rätsepa juurdelõikuskunstile nägi rühikam välja, kui ta ehk tegelikult oli.

Mehe välimuses polnud midagi suurustlevat. Ta oli suutnud vastu seista kiusatusele ega olnud torganud sõrme rohkem kui ühe sõrmuse, ja uhkeldada võis ta vaid lumivalgete mansettidega, mis nägu instruktsiooni järgi täpselt tolli võrra käistest välja ulatusid. Usun, et ainult ta kriiskav lips rikkus esimese mulje ära, ja kui ta siis tõmbas välja plaatinast portsigari ja pakkus Burke'ile sigaretti, sai mulle selgeks, et ta oli niisama vähe ehtne kui ta aedki.

Ta võttis Burke'ilt tuld, keeras pisut pead, libistas üsna naiseliku liigutusega üle juuste ja märkas siis mind palkoniserval seismas.

Niivõrd pimestava naeratuse oli ta kindlasti külge harjutanud. «Tere õhtust!» hõikas ta. «Mina olen Karl Hoffer. Kuidas käsi käib?»

«Kenasti,»' vastasin mina. «Te üürite siin välja suurepäraseid voodeid.»

Tema hääl valmistas mulle esimese üllatuse. Mingit austria aktsenti ma tema kõnes ei tabanud, see oli eht-ameerikalik, niipalju kui mina otsustada oskasin.

Ta naeratas Burkeile. «Ta meeldib mulle, kas teate.» Siis vaatas ta jälle üles minu poole. «Tahtsime just ühte napsi rüüpama minna. Miks ei võiks te tulla meiega koos? Saaksime pisut äriasjadest vestelda.»

«Olen viie minuti pärast all,» vastasin mina ja läksin riietuma.

Kui halli jõudsin, tuli Rosa Solazzo parajasti söögitoast, teener joogikandikuga kannul. Selle suve esin-

49

dusrõivad näisid kõik pärinevat Inglismaalt. Rosa kleit oli Hofferile maksma läinud vähemalt kakssada gini — see oli helepunasest siidist ja lõkendas nagu tuleleek öös, rõhutades ta juuste ja silmade täiuslikku musta.

«Üks hetk,» ütles Rosa ja kohendas mu lipsu otseks. «Noh, nii juba läheb. Ma tundsin ennist end väga nar-risti. Ma ju ei teadnud.»

Ta ütles seda itaalia keeles ja ma vastasin talle samaga: «Mida te ei teadnud?»

«Et teie ema oli sitsiillanna . . .»

«Kes teile seda ütles?»

«Kolonel Burke.»

«Maailm on täis ootamatusi, kas pole?» laususin. «Kas ühineme teistega?» «Nagu soovite.»

Kardan, et ta Võttis mu sõnu kui teatavat tagasitõrjumist, kuid muidugi ei näidanud ta oma pahameelt välja, ja ma kahtlen, kas tema olukorras naine üldse võis sedasorti tunnete luksust lubada.

Hoffer ja Burke olid siirdunud väikesse illumineeritud patio'sse, kus aiapurskkaevu täpne koopia paiskas veejugasid öötaeva poole. Nad istusid sepislaua ääres, ja kui ma neile lähenesin, tõusid nad mind tervitama.

Hoffer oli aastaajale mittevastavalt pruuniks päevitunud, mis tavaliselt annab tunnistust sagedasest kvartslambi all peesitamisest või siis, kuigi hoopis harvem, kinnitab, et inimene on päikesega kaa.sareisimi-seks küllalt rikas. Lähedalt nägi ta hoopis vanem välja, kui olin kujutlenud, ja ta nägu oli täis kortsurägu. Hoolimata ta varnastvõttanaeratusest ei leidnud ma ta hiinasinistest silmadest kübetki joviaalsust.

Raputasime teineteisel kätt ja ta viipas tooli poole. «Vabandage, et mind kohal ei olnud, kui saabusite. Pean alla Gelasse kihutama kolm-neli korda nädalas. Ehk teate isegi, mis naftaga mässamine tähendab.»

Ma ei teadnud seda, kuid Gelat, toda muistsete kreeklaste kunagist koolooniat, mäletasin hästi, peamiselt küli kui väikest rannikulinnakest teisel pool saart, kus on mõningaid arheoloogilisi muistiseid. Püüdsin ette kujutada, kuidas võisid sinna sobida puurtornid ja rafinee-rimistehased, ning võtsin kandikult Rosa soovitatud vodka ja tooniku.

Rosa oli teenri minema saatnud ja teenindas meid ise, ning kui oli sellega hakkama saanud, poetas end

silmatorkamatult eemalasuvasse korvtooli, mis näis tõendavat, et Hoffer usaldas teda kõiges — asjaolu, milles olin eksinud.

Muidugi ei hakanud Hoffer aega raiskama ettevõtte üksipulgi lahtiseletamisega. «Mister Wyatt, kolonel Burke soovitas teid soojalt selles asjas ja nimelt sellepärast nägime seda pöörast vaeva teie päästmisega.»

«See oli temast äärmiselt kena,» vastasin ma ja mu häälest kõlavast irooniast pidi küll igaüks aru saama.

Välja arvatud Hoffer, kes ajas oma joru edasi: «Tegelikult ei liialda ma põrmugi, kui ütlen, et sõltume täielikult teist, noormees.»

Ta pani käe mu põlvele, mis ei meeldinud mulle üldse, ja tema häälest tabasin ma mingi ameerika kah-poliitiku noote, kes püüab sind vägisi veenda, et ta on rahvamees. Ootasin, et iga hetk toob ta kuuldavale midagi sarnast nagu «Mina usun teisse», ja see oleks mul kopsu üle maksa ajanud.

Räägime ühe asja kohe sirgeks, mister Hoffer. Mina olen siin ainuüksi nonde kahekümne viie tuhande dollari pärast pluss avanss vältimatuteks väljamineku-
teks.»

Ta ajas end järsult sirgu, pea nõksatas kuklasse ja silmad kalgenesid sinisteks klaasikildudeks. Ootasin, et ta kähvab mulle midagi, sest Burke sattus juba nähtavasse paanikasse ja tõttas kähku vahele segama.

«Peate talle andeks andma, mister Hoffer. Stacey pole ilmselt aru saanud, et. . .»

Hoffer lõikas tal sõnad suust liigutusega, mis nägi välja nagu mõõgahoop. «Pole. viga. Mulle meeldivad mehed, kes ütlevad oma arvamuse välja. Nende puhul ma tean, millele võin toetuda.»

Mu ees istus hoopis teine inimene, ja see inimene teadis suurepäraselt, mida ta tahtis, ning oli teel eesmärgi poole absoluutselt halastamatu — kui seda õigeks pidas. Isegi ta liigutused olid teised. Ta nipsutas sõrmi ja Rosa tõttas uute jookidega jooksujalu kohale.

«Avansina saate poole summast. Teie ja Burke.»

«Ja kui me tüdrukut kätte ei saa?»

«See on teile mängu alustuseks.»

«Ja teised?»

«See on juba teie korraldada.»

Burke oli kuulanud kortsuskulmu. Arvasin, et tundis

end pisut kõrvalejäetuna. Minu imestuseks noogutas ta vaevumärgatavalt. Oli ta tõesti sellega rahul?

Igatahes mina raputasin pead ja ütlesin: «Ei klapi see asi. Jaeger ja Legrande saavad sama summa või me ei lähe kuskile.»

Hoffer ei teinud katsetki kaubelda. «Olgu. Kirjutan teile tšeki, millega homme saate Palermost raha kätte, kuid tšekk on kolonel Burke'i nimele. Tema jääb kassa-meistriks, kuni tegu on nii või teisiti tehtud. See on mulle teatavaks tagatiseks nende vastu, kes eelistavad varblast peos.»

«See on mõistlik.»

Ma nägin, kui tulivihane Burke oli, kuid ma ei teinud sellest väljagi ja rüüpasin oma klaasi tühjaks. Rosa tõi mulle kohe uue täie. Hoffer sõnas: «Ehk arutame nüüd seda asja lähemalt. Kuidas kavatsete toime tulla?»

«Olete te päris kindel, et Serafino pesitseb Cammaratas?» küsisin.

Ta noogutas. «Muidugi. Paistab, et see on ta kodukoht. Kõik, mis mul on õnnestunud kindlaks teha, kinnitab seda. Olen kuulnud, et te vist tunnete toda kanti, on see nii?»

«Olen seal käinud. See on metsik mägismaa.»

«Tean isegi. Sõitsin sinna, et lunaraha ära maksta.» «Ja kas te kohtasite Serafinot?»

«Serafinot?» Ta noogutas taas. «Kohtusime sillal, enne seda kohta, kus maantee Bellona küla poole keerab.»

«Mismoodi ta välja näeb?»

«Võin teile näidata.» Ta võttis põuest rahatasku, otsis sealt välja ühe foto ja ulatas selle mulle. «Hankisin selle ühe politseivalitsuses töötava mehe kaudu. Meie sõber on korduvalt nende käest läbi käinud.»

Pilt oli tüüpiline politseipilt, nagu neid tehakse maailmas igal poo! — need moonutavad iga inimese neandertallaseks, kes välimuse järgi otsustades on võimeline nii vägistamiseks kui mõrvaks — ja kõigeks, mis mahub nende asjade vahele.

Ma rappusin pead. «See pilt ei ütle mulle mitte kui midagi. Mismoodi ta ikkagi välja nägi? Katsuge kirjeldada.»

«Kahekümne viie või kahekümne kuue aastane, keskmist kasvu . . . Mustad juuksed — pikad mustad juuk-

sed...» Tundus, et pikad juuksed ärritasid teda eriti. «Nägu tõmmu nagu neil kõigil siin — räägitakse, et see tuleb saratseenide toodud araabia verest. Tüüpiline sitsiillane . . .»

«Üsna minu moodi,» torkasin mina.

«Võtke, kuidas tahate.» Minu torge polnud teda vähimalgi määral häirinud. «Tal puudub üks silm, ori kaotanud selle juba pärast pildistamist. Lagistas kõik see aeg naerda. Võttis kogu asja nagu ilmatu suurt nalja.»

Ka see ärritas teda koledal kombel. Ta parem käsi tõmbus rusikasse — ja jäigi rusikasse.

«Usun, et Bellona sobiks meie stardiplatsiks üsna kenasti,» laususin mina.

Hoffer paistis imestavat. «Kas ikka sobiks? Mulle jäi küll mulje, et enamik külaelanikke on Serafino ja teiste temataolistega nagu sukk ja saabas.»

Mina aga vaatasin Burke'ile otsa: «Sina mängid turisti. Minust saab üüriauto sohver.»

Burke noogutas: «Mis seal's ikka.»

Pöördusin Hofferi poole: «Kuid «Mercedesega» me ei lähe. Vajame midagi vähem pretensioonikat. Kas saate selle korraldada?»

«Muidugi. On veel midagi, mida vajaksite?»

«Jah. Rääkige mulle tüdrukust.»

Ta nagu kohmetus pisut. «Joannast? Kuid ma usun, et kolonel rääkis teile juba kõik, mis teil on tarvis teada . . .»

«Aga mina tahan seda kuulda teie enese suust — ja viimse kui üksikasjani. Niisugustes ettevõtmistes on äärmiselt oluline teada inirrlesest nii palju kui vähegi võimalik. Siis oskad ehk umbkaudugi ette kujutada, kuidas ta antud olukorras käituda võiks.»

Ta hoiak kiitis mu sõnad heaks. «Siin on mõte sees. Hüva, kust otsast ma peale hakkan?»

«Noh, kas või sellest, millal te esimest korda teda kohtasite.»

See oli juhtunud siis, kui tüdruk oli kaheteistkümneaastane. Tüdruku isa oli kaks aastat enne seda leukec-itiiasse surnud. Hoffer oli kohanud jõulude ajal St. Mo-ritzis tema ema ja õige varsti tollega abiellunud. Nel' kuud tagasi oli naine Prantsusmaal autoõnnetuses hukkunud.

«Sain kolonel Burke'i jutust aru, et teie läbisaamine

tüdrukuga polnud just hiilgav. Niisiis ei lähendanud teid ka tema ema surm?»

Ta näis kuidagi longu vajuvat, äigas peoga üle näo ja ohkas: «Ma ei tea, kas teiegi oleksite niisuguses olukorras osanud midagi ette võtta, Wyatt. Räägin lühidalt, kuidas asjad olid. Kui Joanna oli neljateistkümneaastane, tabas ema ta koos mingi sohvriga voodist. Ja sohver polnud tal esimene. Sellest ajast peale pole olnud muud, kui üks räpane skandaal teise otsa.»

«Mis teie siis sellepärast nii väga muretsete?»

Ta nagu jahmatas ja kortsutas kulmu, otsekui poleks niisugune mõte kunagi pähe tulnud. «Tabav küsimus. Kindlasti mitte suurest kiindumusest tüdruku vastu. Tüdruk on rämps, on seda alati olnud ja ausõna — ma ei usu, et temast kunagi midagi korralikku saaks. Võibolla pole see tema süü, aga nii need lood just on. Ei, ma tahan ta sellest supist päästa ainult sellepärast, et võlgnen seda oma kadunud naisele. Mu naine oli suurepärane inimene, Wyatt. Need seitse aastat, mis me koos elasime, olid parimad mu elus. Kõik ülejäänu on nagu mingi maitsetu järelroog.»

Kindlasti kõlas ta jutt üsna siiralt ja isegi Rosa Solazzo kohalolek ei suutnud minus seda muljet väärata. Kindlasti olin mina ka viimane mees maailmas, kes hakanuks eitama, et temasugune vajab endast pääs-miseks naist enda kõrval.

«Üks asi paneb mind pead murdma,» kususin ma. «Ma võin aru saada, miks te politsei poole ei pöördunud. Sitsiilias on politsei niisugustes asjades rohkem kui kasutamiskõlbmatu. Kuid kas teil pole tõesti kunagi pähe tulnud siin just maffia poole pöörduda?»

«Jah, sellest oleks palju kasu olnud küll,» naeris Burke. «Staceyl on see maffia ajud paigast nihutanud, mister Hoffer. Ja põhjusi selleks ju on.»

Hoffer tõstis keelavalt käe. «Muidugi üritasin ma ka maffia kaudu. Siinmail on nende käsi igas asjas sees. Ärge uskuge seda loba, et Rooma on nad välja suitsetanud. See on ainult turistide peibutamiseks. Nad ei taha ühtegi neist hirmutada eemale jääma.»

«Ja kas jõudsite selles liinis kuhugi välja?»

Ta raputas pead. «Paistab, et Serafino Lentini pole maffiagagi just heal jalal. Mulle jäi mulje, et maffia tahaks isegi talle käppa peale saada.»

«Stacey vanaisal on maffiaga üht-teist asja,» lausus

54

Burke. «On ,ju nii, Stacey? Ta läheb vanaisale täna õhtul külla.»

Hofferi kulmud kerkisid. «Teie vanaisal?»

«Minu vanaisa on Vito Barbaccia,» ütlesin rohkem küll efekti kui millegi muu pärast.

Rosa Solazzo tõmbas sügavasti õhku kopsudesse ja ta käsi vajus koos klaasiga lauale, Järgnenud hauavaikuses jõllitas Hoffer mulle umbusklikult otsa. «Te olete Vito Barbaccia lapselaps?»

«Mulle hakkab tunduma, et olete, temast kuulnud?»

«Kuulnud? Kes ei oleks temast kuulnud! Ja teie kohtute temaga täna õhtul?»

Ma noogutasin ja tema vangutas pead. «See ei mahu mulle kuidagi pähe.»

«Kas teie olete temaga kokku saanud?» küsis Burke.

Hoffer naeris. «Kaks korda — rautidel, kuid ma pole kunagi temaga kõnelnud. See au saab, osaks ainult kuninglikust perekonnast isikutele.. »

Burke vaatas kurjalt mulle otsa ja ma taipasin, et kogu mu jutt, mis talle kalmistul olin rääkinud, oli tal läinud teisest kõrvalt välja ja et ta polnud tabanud peamist: kui tähtis nina mu vanaisa Sitsiilias siiski oli.

Rüüpasin oma klaasi tühjaks ja tõusin. «Hüva, arvan, et lähen teen õige enne õhtusööki aias ühe tiiru.»

«Nojah, miks ka mitte.» Hoffer viipas Rosale. «Mine näita talle, mis meil näidata on, mu ingel. Vähemalt kalatiik peaks meil siin tõesti vaatamist väärt olema, mister Wyatt.» .

Nüüd kõnetas ta siis mind jälle misterina. Kummaline küll, kuidas Barbaccia nimi, kõikidele mõjus. Ja Rosa? Rosa oli näost kahvatuks läinud, ja kui ma talle naeratasin, langetas ta oma mustad silmad, milles piidles hirm.

Barbaccia — mafiuso. Ilmselt langesid need mõisted Rosa silmis ühte. Kui ma tema käe oma käevangu võtsin, tundsin, kuidas see värises.

Kokk oli Hofferil kahtlemata esmaklassiline. Lauale toodi narbe di San Paulo, mis tähendab suhkrus küpsetatud ricotto — juustuga täidetud klimpe —, magustoiduks aga Sitsiilia ehk kõige kuulsamat maiust cannolo’t — munakreemiga- täidetud muretaignatorukesi. Teised jõid marsala’t, kuid minu jaoks on see liiga magus ja ma sain enda ette pudeli Pantellaria saarelt

55

pärinevat zibbibo-veini, millel on kerge aniisimaitse ja -lõhn — jooki, mille kas kohe omaks võtad või ei vaata enam eluski selle poole.

Õhtustasime terrassil ja isegi Pieti ja Legrande'i kombed püüdsid olla selle konventsionaalse seltskonna tasemel, vähemalt andsid nad oma parima. Hiljem, kui vein oli oma töö teinud, muutus õhkkond pisut vabamaks. Riet pühendas kogu oma tähelepanu Rosale, olgugi vaid aupaklikkuse tasandil, ja ka Legrande vabanes pingest sedavõrd, et usaldas paar korda mürinal naerda.

Kohv oli ehtne Jeemeni mocha, mis on arvatavasti parim kohv maakeral. Võtsin oma tassi ja eemaldusin terrassi teise serva. Üldine lõbusus oli maad võtnud ja keegi ei teinud mu lahkumist märkamagi.

Läksin oma tuppa, vaatasin «Smith & Wessoni» üle ja kinnitasin kabuuri vööle. Kindluse mõttes treenisin pisut relva väljatõmbamist — see pidi toimuma välgukiirusel — ja siis tuli Burke. Ta pani ukse kinni ja toetus seljaga vastu seda.

«Pelgad ebameeldivusi?»

«Ei või iial teada.»

Panin «Smith & Wessoni» oma kohale, nööpisin kuue kinni, puistasin vasakusse taskusse tosinajagu padruneid ja toppisin Marco «Waltheri» paremasse.

«Tahaksin sinuga kaasa tulla,» sõnas Burke. «Minust võiks ehk abi olla.»

Vaatasin talle otse silma ja ta pidas mu pilgule vastu, nägu tõsine ja kindel. Ma noogutasin. «Kui just tahad.»

Ta naeris kergendatult — neil päevil pillas ta oma naeru igal võimalikul juhul — ja laksatas mulle peoga õlale. «Vanad lahinguratsud jälle koos, mis, Stacey-poju?»

Ei saanud me suhted enam kunagi olla päris endised, miski polnud kindlam kui see. Ja sellepärast polnud ma trepist alla kõndides kuigi vaimustatud, et tema mu seljatagust kaitsmas oli.

7

Pellegrino mägi tõuseb taeva poole Conco d'Oro läänetipus umbes kolme miili kaugusel Palermost põhjas. See on huvitav paikkond, verest ja ajaloost läbi imbunud nagu kogu Sitsiilia. Puunia sõdade ajal oli Harnil-kar Barkas seda kolm aastat roomlaste eest kaitsnud, kuid hilisematel aegadel oli see kuulsaks saanud Püha Rosalia kultuse keskusena, ja Püha Rosälia järgi oli mu emagi nime saanud. Mu vanaisa villa paiknes otse mäcjalamil, kui Valdesi külast läbi minna.

Kui järele mõelda, oli mu vanaisa läbi käinud tohutu pika tee. Ta oli sündinud pisikeses Velba külakeses Lääne-Sitsiilias, mis on rusuvalt ühtemoodi kõikide tolle kandi külakestega. See tähendab, et nood olid kui sõnnikuhunnikud, kus enamik lapsi suri aastasekski saamata. Elu oli seal praegugi kui keskaja Inglismaa külaelu halastamatu ekvivalent.

Tema isa oli pooleteramees, kes jaksas hädavaevu oma perel elu sees hoida. Tema poisipõlveaastatest tean ma üpris vähe, kuid kahekümne kolmeselt sai temast gabetlotto, see

tähendab midagi maksukoguja ja küla-politseiniku vahepealset, kelle ülesandeks oli pooletera" meestelt nende higi ja vaev välja pressida ja neid vaos pidada.

Niisuguses ametis sai aga olla vaid mafioso, järelikult oli ta sellele teele asunud juba üsna varakult. Jumal seda teab,- mis seal vahepeal oli õieti juhtunud, oli tal selja taga ainult üks.tapmine või oli neid rohkem, aga ainult sel moel võis noor mees auväärses salaühingus nii kiiresti karjääri teha.

Kes teab, võib-olla teenis ta mõnda aega ka sicario'na, see tähendab palgamõrtsukana, kuid ma kahtlen selles. Niisugune asi poleks mahtunud tema aukoodeksisse — tema väga isikupärasesse hea ja kurja kontseptsiooni. Näiteks ajas ettepanek prostitutsiooni najal raha teha tal südame pahaks, kuna tema uskus perekonna püha-dusse. Teiselt poolt oli aga organisatsioon, milles ta kaasa lõi, aastate jooksul teise ilma saatnud nõnda palju võistlejaid, et paljudes linnades oli mõrv nii igapäevane asi, et keegi enam sellele üldse tähelepanu ei Pööranud.

Autotulede valgusvihku kerkisid kaks vana naist, kes

57

kõmpisid vaevaliselt meile vastu, tohutud vitskorvid küürul.

«Kuhu põrgusse need siis reisivad?» küsis Burke «Homsele turule.» «Sel kellaajal, öösel?»

«Ainuke võimalus vähegi korralikku müügiplaisi saada.»

Ta vangutas-pead. «No on alles üks kuradi maa!»

Heitsin pilgu selja taha jäävate linnatulede suunas. «Seal on üks Sitsiilia, siin pimeduses hoopis teine. Sugupõlvede surnukamber. Rooma impeeriumi viljaait, mis püsis üksnes orjade tööl. Ikka on istunud keegi siinsel rahval kukil.»

«Ma ei jaga seda asja päriselt ära,» pomises Burke, «nimelt seda maffia asja. Mõtlesin, et see oli kunagi ammu . . .»

«Aga mina tean siin linna, kus on vähem kui kakskümmend: tuhat, elanikku ja kus nelja aasta jooksul toimus rohkem kui sada viiskümmend mõrva. Sa ei leia maailmas ühtki kohta, mida annaks ses suhtes võrrelda.»

«Mispärast siis? Just sellest ei saa ma aru.»

«Kas sa siis pole kunagi tähele pannud, et kõik inimesed mängivad elus nii- või teistsugust mängu?»

«Ei mõika.» ,

Oleksin võinud talle nina peale visata, et ise ta on ju terve elu mänginud, mänginud sõdurit, sest ka Kongos oli see õieti vaid mäng, kuid see olnuks sõelaga vee vedamine. Ta poleks niikuinii aru saanud, mida ma mõtlen, ja ma oleksin teda tarbetult haavanud.

«Arutagem siis nii. Kuskil Los Angelese või Londoni eeslinnas rabab keegi ööd ja päevad, ainult et naabrile järele jõuda, asutab ärisid ja läheb pankrotti või parema puudusel hakkab semmima sõbra naisega. Kõik see lisab elule vürtsi ja pinget, aga seda igatseb igaüks.»

«Ja mida see tõestab?»

«Ei midagi erilist. Sitsiilias käib mäng ainult palju ürgsematest aegadest peale ja palju metsikumal moel. Vendetta, silm silma, hammas hamba vastu, ei enam ega vähem. Kõrvalseisjale Võivad selle mängu reeglid näida pisut barbaarsetena. Me suudleme oma tapetud lähedase haava, maitseme tema verd ja lausume: nõnda joon ma ka selle verd, kes on su tapnud.»

58

Sellele mõeldes liigahtas miski mu sisimas: haua-külmus keris end lahti nagu madu-uss.

«Ütlesid — meie,» tegi Burke tähelepaneku. «Kas loed siis ka ennast sinna hulka?»

Vahtisin kaugusse, kus tuledes särav hiline reisiaurik neemetipu taha kadus — maailm iseeneses. Mõtlesin St. Pauli kolledžile Londonis, Wyatt's Landingile, Harvardile ... ja puhkesin naerma.

«Ükskõik missugusesse Sitsiilia külla ma ka ei läheks, igal pool leidub mehi, kes tulevad mu kätt suudlema, kui teen juttu oma vanaisast ja sellest, kes ma talle olen. Sa oled sattunud hoopis teise maailma, Sean. Katsu see endale pähe taguda.»

Ma kardan, et ta ei jäänud mind uskuma, veel mitte. Väide oli tõestamata. Uskumine pidi tulema kunagi hiljem.

Barbaccia ja Hofferi villad ei sarnanenud teineteisega kuskilt kandist. Siin olid müürid vähemalt kaks tuhat aastat vanemad, sest pärinesid juba Rooma impeeriumi ajast. Vanaisa mauri stiilis ja mauride ehi-tatudki villa paiknes keset mitmeaakrilist subtroopilist parki, mis' oli rajatud kunagise rooma üliku viieteistkümne jala kõrguste müüridega ümbritsetud aeda. Ciccio peatus ja pani signaali üürgama.

Väravavaht relva ei kandnud, kuid seda polnud tal vajagi, kuna teda saatsid kaks hirmuäratavat mastifit, kelle sugupuu olid kunagi saarele toonud normannid. Põõsastikust sukeldus välja veel teinegi mees, automaat rinnal.

Väravavaht kandis kaitsevärvi mundrit, aga nägi oma traatraamidega prillides välja pigem nagu mõne kindlustusselts: agent. Tema ja ta külaline vahtisid meid arusaamatuses jupp aega, mille tegi veel kurjakuulutavamaks see, et koeradki seirasid meid haukumata.

Lükkasin ukse lahti, ronisin maha ja astusin värava juurde. «Mind oodatakse. Teile pidi öeldama.»

«Meile räägiti ühest mehest, sinjoore, mitte kolmest. Peale capo enda auto ei sõida siit väravast läbi ükski teine. See on selle maja kindel reegel.»

Tõmbasin väga ettevaatlikult püksitaskust «Waltheri» välja ja kuulsin automaadiriivi lõksatavat, kui džentelmen selle vinnastas. Ulatasin «Waltheri», pära ees, läbi varbade väravavahile.

59

«Siin on mu kutsekaart. Saatke see Marcole — Marco Gaginile. Ta ütleb teile, kes ma olen.»

Ta kehitas õlgu. «Olgu pealegi, teie võite sisse tulla, aga teised kaks jäävad autoga välja.»

Sissesõidutee käänaku tagant ilmus jooksuga välja Marco, aga peatus järsult. Ta vahtis minust mööda, «Mercedese», Burke'i ja Ciccio poole, kuid otsustas siis. «Tee värav lahti ja lase nad sisse.»

Väravavaht protesteeris: «Tead ju meie seadust — siit ei sõida peale maja autode sisse mitte üks käru.»

Marco müksas teda rindu. «Narr, ega's mees hakka omaenda vanaisa maha tapma! Tee vabaks!»

Ta haaras väravavahi peost oma «Walthcri», libistas selle taskusse ja nugis mehe vahimaja uksest sisse. Värav avanes arvatavasti elektrooniliselt, sest selle tiivad nihkusid sahinal valla, ja Marco tuli meie juurde.

«Ratsutan koos teiega villa ette.»

Surusime end temaga tagaistmele Burke'i kõrvale ja Ciccio sõitis aeglaselt edasi. «On märgata muutusi,» ütlesin Marcole. «Fort Knoxi kullahoidlasse on kergem sisse pääseda kui siia.»

«Elektronseade valvab müüriharjasid,» vastas ta tõsiselt. «Sealtkaudu ei pääse keegi ligi. Nagu kuulsite, ei lubata väravast läbi ühtegi autot peale meie omade. Kõigest paar aastat tagasi, ühe vastuvõtu ajal, mille capo korraldas, leidsime ühe külalise autost põrgumasina. Kui see oleks lahti läinud, oleks läinud ka villa koos kogu täiega.»

«Ilus elu teil siin.»

Võib-olla ei tabanud ta mu irooniat ära või sundis teda miski seda ignoreerima. «Paari viimase aasta jooksul on tehtud kaheksateist katset capo elu kallale kippuda. Peame rakendama äärmisi ettevaatusabinõusid. Kes on see mees, kelle sa kaasa tõid?» lisas ta kõnetooni vahetamata.

«Minu sõber — kolonel Burkc. Ta arvas, et mul võib abi vaja minna.»

«Tunnen läbi tasku ta püstolit. See on hirmus ebameeldiv. Ütle talle, et seda ei lähe tal vaja.»
«Niipalju ma itaalia keelt oskan, et teie sõnadest aru saada,» urises Burkc ja tõstis püstoli demonstratiivselt ühest taskust teise.
«Mercedes» peatus laia trepi ees, mis viis sepisnael lega kindlustatud tammise ukse juurde, kuhu kuuldavasti
60
olid sajandite jooksul nii mõnedki nooled kihutatud.
Usun, et tol hetkel kaotasin ma reaalsustaju. Olin kodus tagasi, ainult see mahtus mu pähe, kodu oli osake minust — see kõige tähtsam osa —, muud ma ci tahtnudki teada.
Burke ronis minu kannul välja ja .. Mareo käskis Cicciol viia auto maja taha hoovi. Masin võttis hääletult paigalt. Ma pöördusin ja nägin ülal trepil vanaisa.
Ta oli õlgadest vähemalt sama lai kui Burke ja nägi temast väiksem välja ainult sellepärast, et aastate koorem oli ta selja pisut kühmu vajutanud. Ta pidi olema kuuekümne seitsme või kuuekümne kaheksa aastane, ometi oli ta juustes ja hoolitsetud habemes vaid üksikuid hõbedasi niite.
Kui ütleksin, et tal oli Rooma imperaatori pilk, siis oleks see muidugi vihje ajaloo tollele perioodile, kus iga püsimatu ja südametunnistuseta seikleja võis liht-sõdurist kõrgeimasse tippu tõusta.
Mu vanaisal oli tähelepanuväärne nägu. Selles oli armutust, oli ülbust, kuid ka uhkust ja kirgast intelligentsi. Ja ta välimus oli elegantsem kui kunagi varem. Paljud endiste aegade capo mafia'd püüdsid seltskonnas välja näha võimalikult lohakate ja sagristena, otsekui just sellega oma võimu ja tähtsust alla kriipsutades, aga Vito Barbaccia igatahes mitte. Pooleteramehc poeg oli ammu temast välja haritud.
Ta kandis Londoni rätsepa nõelasilmast tulnud kreemikat suveülikonda, kahvaturoosat päevasärki ja tumedat siidlipsu. Ta sigar oli jämedam kui kunagi enne, kuid ta eebenipuust jalutuskepp, mu ammune tuttav, peitis endas mitme jala pikkust tuliteravat pistoda.
Kuni ma pikkamisi trepist üles kõndisin, ei lausunud ta ühtki sõna. Ma peatusin temast aste allpool, tema vaikis ikka ning mõõtis mind pika pilguga, aga siis avas ta oma süle.
Tema käsivartes oli veel jõudu palju. Ta kaisutas mind pikalt, suudles siis rituaalselt mõlemale põsele ja tõukas mu õlgadest kinni hoides käte kaugusele.
«Oled kasvanud, Stacey, oled suureks kasvanud, mu poiss.»
Ma viipasin Burke'ile, temagi lonkis astmeid mööda üles ja ma tutvustasin neid, kuid mu hääl oli võõras,
61
tuli,otsekui maa alt ja mu silmamunad tulitlesid. Vanaisa tajus mu meeleliigutust ja haakis mind oma käevangu.
«Tule, lähme sisse . . . Kolonel, Marco hoolitseb teie jpogipoolise eest, kuni ma siin oma lapselapsega paar sõna vahetan.»
Mu kurk kuivas ja me astusime suurest raskest uksest sisse. Kummaline, aga neid, kes sulle kunagi on m dagi tõesti tähendanud, ei saa lakata armastamast, olgu nad sulle teinud mida tahes.

Astumine tema kabinetti oli otsekui astumine tagasi lapsepõlve. Tuba avaldas kustumatut muljet nagu vanastigi, kõik seinad olid täis raamatuid, millest enamiku vanaisa oli läbi lugenud. Kaminas praksusid lustlikult halud ja vaikuses kõlas see eriti valjult. Mu ema vaatas minu peale portreelt, mille oli maalinud kuulus inglise kunstnik — olin mäletamist mööda-olnud tõllal neljateistkümneaastane. Ja ka mina olin seal — arvukatel raamitud fotodel, mitmes elueas.
Klaver oli sama koha peal kahe akna vahel, suur Bechsteini kontsertklaver, mis oli vanaisa eritellimuse peale Saksamaal tehtud. Paremat pilli pole minu käeulatusse sattunud. Jäin seda vaatama ja vajutasin paarile klahvile.

Kuulsin avaneva ja sulguva ukse klõpsatust. Ma pöörasin ringi, ja seal me siis seisime ja vahtisime üle toa teineteisele otsa ja ma ei osanud ka elu hinna eest leida ühtki sõna, mida öelda.

Ja jälle tabas ta mingi kuuenda meelega mu hingeseisundi ära ning naeratas. «Mängi midagi, Stacey, pill on hääles. Mul käib regulaarselt Palermost mees seda hooldamas.»

«Ma pole kaua mänginud,» ütlesin mina. «Neis kohtades, kus mina olen viibinud, niisuguseid riistu polnud.»

Ta ei astunud sammugi edasi, ta ootas vaid, ja ma vajusin klaveritoolile ja hakkasin mängima. Ravel, «Pavaan infanta surma puhul». Alles poole peale jõudes adusin ma, mida õieti mängin. Assotsiatiivne mälu tegi oma trikke — sama tükki olin viimati mänginud samas toas oma ema hukkumise eelõhtul, see oli olnud ta lemmikpala.

62

Ma komistasin ja vanaisa hääl sekkus karmilt: «Mängi. Mängi edasi!»

Muusika võttis minus võimust ja vulises nagu iga tõeline muusika sõltumatult ja hälbimatult edasi nagu oja kivide vahel. Ma unustasin, kus ma olin, unustasin kõik peale muusika ja eksisin Schuberti impromtidesse.

Lõpetasin, viimane noot hääbus õhus ja ma tõstsin pea. Vanaisa seisis endisel kohal ja vaatas üksisilmi mu ema portreed. Ta pöördus ja noogutas väärikalt. «Ta on siin, Stacey, pärast nii pikka vahet on ta jälle siin. Tal on hea meel.»

«Minust poleks iial saanud kontsertpianisti, sa tead seda,» laususin ma. «Usun, et sina oled alati seda teadnud, tema aga mitte.»

«Kas see on siis halb, kui ema paneb oma pojale suuri lootusi?» Jälle naeratas ta portreele. «Ta tavatses öelda, et igaühel on millelegi annet.»

«Millele oli sinul annet?»

Need sõnad langesid mu suust enne, kui ma hammastega neil otsast kinni sain, ja ma kahetsesin neid kohe. Vanaisa pööras järsult pead, ta lõug lükkus ette, kuid purset ei järgnenud. Ta võttis hõbekastist uue sigari ja istus kõrge leeniga tugitooli kamina kõrval.

«Nüüd, Stacey, joome kumbki ühe brändi. Sa näed juba välja kui mees, kes napsist ära ei ütle. Siis ajame juttu.»

Ta kõndis kabineti teise otsa baarikapi juurde, kus hõbekandikul ootasid kristallpokaalid ja -karahvin.

«Paar aastat tagasi lugesin sinu kohta üht-teist, poiss.»

«Oojaa.» Olin üllatunud, kuid püüdsin seda mitte välja näidata.

«Lugesin Prantsuse ajakirjast «Paris Match». Seal iseloomustati palgasõdurite tegevust Kongos. Juttu oli küll peamiselt, sinu sõbrast, kuid pildil olid sina just tema kõrval. Seal seisis, et sul pidi olema kapteni auaste.»

«See pole vale.»

Ettevaatlikult kallas ta brändit klaasidesse ja jätkas. «Ja veel oli ühes Rooma ajalehes reportaaž sellest, kuidas teid sealt välja kihutati, sabad jalgade vahel.»

Ma hoidusin end riivatuna tundmast. «See pidi siis olema kaks aastat tagasi.»

«Mida sa pärast seda tegid?»

63

«Ühte ja teist.» Istusin tema vastu, pokaal käes. «Kui päris täpne olla, tulen praegu otseteed vanglast. Egip tuse tüüpi vanglast. Mis pole kaugeltki nii mõnus kohi kui Palermo Ucciardone. Aga võib-olla maffia ei kont rolli seda enam?»

Eebenipuust ialutuskeoo lükkas tagasi mu kuuehõlma - ja paljastas «Smith & Wessoni» koos kabuuriga. «Siis nõndamoodi on lood! Marco ütles mulle, kuid mina ei uskunud. Siis selleks oled sa saanud, mis? Sicaru/ks — palgamõrtsukaks? Ja see on minu enda lapselaps!»

Põlastus ja jälestus tema hääles oleks tundunue kummalisena, kui ma poleks teadnud, et ükski tõeline mafioso ei pea end kriminaalkurjategijaks. Salaühinr tapab ainult põhjusega, salaühingu enda nimel.

Ulatasin talle ta klaasi. «Olen ma siis halvem kui sina? Olen ma ükskõik missuguses suhtes halvem kui sina ise?»

«Mina olen tapnud ainult ägedast meelest,» kostid tema. «Pealegi peabki mees surema, kui ta on mir vastu, sest siis on ta kogu maffia vastu.»

«Ja sa arvad, et see on piisav põhjus?»

Ta kergitas õlanukke. «Usun, et peaks olema. Nii on see alati olnud.» Jalutuskepp kerkis jälle ja toksas muile rindu. «Aga sina, Stacey, mille pärast oled sina tapnud? Raha pärast?»

«Mitte ainult raha pärast. Suure raha pärast.»

Mis polnud tõsi. Ma teadsin seda ise ja arvatavasti teadis ka terna.

«Ma võin sulle raha anda. Nii palju, kui sa igan vajad.»

«Kunagi sa tegidki seda, palju aastaid tagasi.» «Ja sina lasid jalga . . .» «Ja mina lasin jalga.»

Ta noogutas tõsiselt. «Aastapäevad tagasi sain ma mingilt Ühendriikide advokaadikontorilt kirja. Nad ajasid su jälgi. Su vanaisa, vana Wyatt, mõtles surivoodil ringi. Ta pärandas sulle kopsaka summa.»

Ma polnud isegi vihane. «Nad võivad selle indiaanlastele tagasi anda.»

«Sa ei võta seda vastu?»

«Kas ma võin siis oma ema haual tantsu lüüa?» minutiga muutusin ma üha rohkem sitsiillaseks.

Mu vastus paistis talle heameelt tegevat. «Olen rõõmus, et mingi autunne on sinus veel säilinud. Aga nüüd

64

seleta mulle, miks sa siin oled. Ma ei taha end meelitada oletusega, et tulid Sitsiiliasse mind vaatama.»

Ma lonkisin üle toa ja valasin endale uue portsu brändit. «Leivateenimise jobi, mis sulle huvi ei paku.»

Kepp kõpsis vastu põrandat. «Ma esitasin sulle küsimuse, poiss, ja sina vastad mulle.»

«Hästi-hästi. Kui see su südant kergendab. Minu ja Burke'i palkas mees nimega Hoffer.»

«Karl Hoffer?» Ta kulm kiskus kortsu.

«Tema just. Ta on austerlane, kuid räägib inglise keelt nagu ameeriklane. Teda huvitavad Gela õliväljad.»

«Tema huvisid tean ma isegi. Milleks ta teid palkas?»

«Arvasin, et maffia teab kõike. Mõned kuud tagasi röövis ta kasutütre keegi Serafino Lentini nimeline bandiit. See peidab tüdrukut kusagil Cammaratas, kuigi Hoffer olevat lunaraha talle ära maksnud.»

«Ja sina tõttad teda päästma? Sina ja su sõber mõtlete, et muudkui lähete Cammaratasse ja toote plika sealt ära?» Ta lagistas, pea kuklas, kummaliselt karedat naeru. «Stacey, Stacey! Ja mina mõtlesin, et oled täiskasvanuks saanud!»

Virutasin kristallpokaali südametäiega kaminasse kildudeks ja marssisin ukse poole. Kui ta mind hõikas, kõlas ta häälest kogu põrgu terast. Ma pöördusin kannal ringi nagu enne lõikusaega apelsinisalust tabatud kaheteistaastane jõmpsikas. «See oli seitsmeteistkümnenda sajandi Firenze kristall. Võttis see pisutki pinget maha?»

Raputasin pead. «Anna andeks.»

Tundsin midagi tohutult enamat, kui oleksin väljendada suutnud. Täiesti ootamatult kõhistas ta heasüdamlikult naerda. «See Serafino - Lentini on ju sulle vanaema liinis sugulane. Tema nõbu järeltulija.»

«Nii et sa tunned teda?»

«Ma pole teda kaua aastaid näinud. Pöörane poiss — kaheksateistaastaselt kõmmutas politseiniku maha ja kadus macchia'sse. Kui nad ta kinni püüdsid, tulid tal rasked päevad. Oled kuulnud cassetta'st?»

Vanadel headel aegadel, Mussolini taktikepi all, kasutas politsei niisugust riistapuud tõrksamate vangide puhul üsna sageli. Cassetta on puust raamistik, kuhu piinatav kinni seotakse ja kus teda igal vabal hetkel

65

töödeldakse. Nüüdseks peaks see keelatud olema, aga kes sellest hoolib.

«Mis nad talle tegid?»

«Kõike, mida nad oskasid — kõrvetasid hõõguva rauaga, pistsid silma peast välja, pigistasid munadest ja jätsid ta mehevõimetest ilma.»

Burke pidanuks seda kuulma. «Ja ta ei saanudki neid tagasi?»

«Ta ei saanudki neid tagasi,» raputas ta pead. «Aga Hofferi juures hoia silmad lahti. Ta on kõva käega mees.».

«Seda on kõik miljonärid. Muidu nad oma miljoniteni ei jõuakski.» Nööpisin kuue kinni. «Pean nüüd minema. Homme on meil pikk päevatöö vaja ära teha.»

«Lähed Cammaratasse?»

Noogutasin. «Koos Burke'iga. Autojuhina. Mängime turiste, kes on tulnud ümbrust vaatama. Mul on vaja põhjalikult maastikku silmitseda. Arvan, et teeme seda Bellonast.»

«Külavanemaks on seal veinipoe omanik. Tema nimi on Cerda — Danielo Cerda.» Ta tõmbas rinnataskust taskurätiku ja voltis, selle lahti. «Näita talle seda ja ütle, et tuled minu poolt. Ta aitab sind niipalju kui saab. Ta on üks minu meestest.»

Voltisin rätiku uuesti kokku ja pistsin põue. «Ma arvasin, et Serafino maffiat ei salli . . .»

«Ega salligi,» kostis ta rahulikult, haaras mul käest ja upitas end püsti. «Lähme nüüd teiste juurde. Pean selle kolonel Burke'iga kõnelema teie ülesandest. See mees huvitab mind.»

Burke ja Marco istusid salongis, imeilusas ruumis, kus vanaisa oli lasknud ennistada mauriaegse sisekujunduse. Põrand koosnes siin valgetest ja mustadest keraamilistest plaatidest, lagi oli aga helesinine — see elustas seinte jäika valevust. Kaunite nikerdustega väikeseruuduliste ehisraamidega klaasseina taga (veel üks muistis saratseenide päevilt) avanes üle terrassi vaade lopsakatele aedadele.

Kuulsin, kuidas vesi arvukate purskkaevude poole tõtates vanades tinatorudes mulksus. Keegi kunagi ütles, et see, kes käsutab Sitsiilia nappe veevarusid, käsutab tervet elu siin, ja maffia tegi mõlemat.

Mu selja taga algas kõnelus ja ma kuulsin, kuidas

66

Burke oma kohutavas itaalia keeles lausus: «Te peate oma aedade üle küll hirmus uhke olema, sinjoor Barbaccia.»

«Need on parimad Sitsiilias,» vastas mu vanaisa hääl. «Tulge, ma näitan neid teile.»

Marco jäi oma jooki lõpetama, kuid mina järgnesin Burke'tle ja vanaisale terrassile. Taevas oli jälle selge, tähed sätendasid nagu juveelid ja vohav subtroopiline taimestik tungis lausa tuppa.

Tundsin apelsinilõhna, kuigi apelsinipuid mulle silma ei hakanud, aga ka mandlipuude hõngu. Palmilehed õõtsusid laisalt tasases tuules ja nende sulgjad siluetid paistsid tähevalgel süsimustad. Ja kõikjalt kostis veesulinat. Vanaisa osutas kepiga tiigi kaldal kasvavale papüürusele, mille ikka needsamad araablased olid saarele toonud, ja tegi ettepaneku veidi jalutada, enne kui lahkume.

Ta kõndis puude alla viivate laiade astmete poole, Burkelaga seisatas sigareti süütamiseks, ja siis juhtus kõik üheainsa silmapilgu jooksul.

Mingi instinkt, mis oli küllap tekkinud meie džungli-elu jooksul, saatis mu ajju külmalaine ja ma tardusin paigale otsekui hüppevalmis kiskja, kes äkki tajub kellegi nähtamatu juuresolekut.

All trepijalamil, viie sammu kaugusel, hakkas lehestik kruusatatud jalgraja ääres liikuma ja sealt ilmus nähtavale püssitoru. Mu vanaisa oli juba trepil. Hüppasin talle selga, haarasin

kukkumise pealt revolvri ja tulistasin kolm lasku. Kohe kargas automaat õhku, kostis midagi lämbuva kõrina taolist ja põõsastest kukkus välja mees ning rullus selili.

Ajasin end vanaisa kõrvale ühele põlvele. «Oled sa terve?»

«Kindlasti on siin kuskil teine veel,» sõnas vanaisa rahulikult.

«Kuulsid, Sean?»

«Katan sind,» lausus Burke jäiselt. «Hirmuta ta üles.»

Klaasuksest volksas kiiruga välja Marco, «Walther» Peos, ja kuul sopsatas kahju tegemata minu pea kohal põõsastesse. Siis kaotasin ma ta silmist, sest tegin söösthüppe rohelusse.

Maandusin halvasti, käisin kaks korda uperkuuti ja sa]n püsti kuue sammu kaugusel number kahest, kelle mõlemad käed pigistasid kramplikult kärbikut,

67

lupara’t, mida maffia kasutab traditsiooniliselt ainult rituaal-mõrvade juures.

Pidin seamoodi lootma heale õnnele, kui otsustasin ta ühe või teise asja väljapigistamiseks elusalt kinni võtta, ja tulistasin talle vasakusse käsivarde. Ta karjatas ja pillas lupara maha. Kuid mu heast kavatsusest polnud tühjagi kasu, sest kui ta end sirgu ajas ja taanduda püüdis, istutas Burke terrassilt talle kuuli kulmude vahele.

Tapetu oli umbes seitsmeteistaastane — maffia kasutas sageli sedasorti asjades poisikesi, kes ihaldasid endale nime teha ja lugupidamist võita. Teine oli aga hoopis kõvemat masti mees, väljanägemiselt tõeline proff — isegi surnuna olid ta pärani silmad julmad ja kibestunud.

Vanaisa oli mehe kuuehõlmad kepiotsaga valla lükanud ja sõnas Marco poole pöördudes: «Sa ütlesid, et poiss oskab püstolit kasutada. Aga sa tule ja vaata.»

Olin tabanud kolm korda otse südamesse ja kuuli-augud mahtusid kõik kahe sõrme laiusesse vahemaasse. Verd oli väga vähe. Ma kuulsin, kuidas mastifid lõugama pistsid ja valvurite sammude müdin lähenes, laadisin «Smith & Wessoni» uuesti ja torkasin relva kabuuri.

«Kuidas nad sisse pääsesid?»

Vanaisa tõmbas kulmud kipra ja kähvas Marcole: «Kuidas siis nii? Kes vandus, et siia aeda on võimatu väljastpoolt tungida?»

Marco ei vastanud, vaid sööstis valvureid otsima, aga juba olid need siin, koerad kaasas ja puha. Tonksasin kinganinaga maas vedelevat meest.

«Nii et nad pole oma katseid jätnud?»

«See ei kesta enam kaua,» vastas vanaisa mornilt. «Seda võin sulle kindlalt lubada. Kõik arved nõutakse viimse santiimini sisse. Võlgnen seda sinu emale.»

Olin rabatud ja pöördusin Burke'i poole: «Noh, nüüd näed maffiat oma silmaga. Üksainus suur ja õnnelik pere. Kas nende kahe pärast- pahandusi ei Lule?»

Vanaisa raputas pead. «Käsin politseil kohale tulla ja nad siit minema koristada.»

«Ja niisama lihtsalt see käibki?»

«Loomulikult. Siiski oleks ehk targem, kui enne nende kohalejõudmist siit sääred teete.»

Ta hõikas Marcot, kes nuuskis kusagil aiasügavuses

68

ringi, käskis «Mercedese» ette saata, võttis mul käe alt kinni ja viis mind paar sammu eemale.

«Kui oskaksid klaverit sama hästi mängida kui tulistada, Stacey, siis ...»

«Häbiasi, eks ole?» küsisin vastu. «Kuid emal oli ühes asjas küll õigus: igaühel on milleks annet.»

Ta ohkas. «Mine siis, ja Jumal kaasa, poiss. Kui Cammaratast tagasi oled, ehk tuled siis mindki vaatama?»

«Ma tulen.»

«Loodame.» Ta pöördus ja ulatas Burke'ile käe. «Ma tänan teid, kolonel.»

Pisut hiljem, kui olime juba väravast väljas, süütas Burke järjekordse sigareti, ja ma nägin tikuvalgel, et ta otsmik pärlendas.. Mis imet, kui tal oli ennist hirm olnud, kuigi see mulle näis võimatuna.

«On sinuga kõik korras?» küsisin.

Algul tundus mulle, et ta lasi mu sõnad ; kõrvust mööda, kuid siis tuli kibestunud vastus: «Issand ise teab, mis nad sinuga seal tegid, kust sa tuled, kuid see pidi olema midagi väga halba . . .»

Viimaks ometi oli ta teatavaks võtnud, et olin muutunud, põhjalikult muutunud, ja seda oligi vaja. kosutasin istmel, vahtisin merd ja mõtlesin; aga mitte sellele, mis oli juhtunud vanaisa villas, vaid Karl Hofferile, neitsi Joannale ja suurele armastajale Serafino Lentinile, kes himustas tüdrukut nii väga, et ei raatsinud mingi hinna eest teda enda juurest ära lasta, tollelesamale Serafinole, kes vanaisa andmetel oli piinamisel politseis kaotanud oma mehetunnused ega olnud üldse võimeline armastuse füüsiliseks aktiks.

Milleks oli küll Vito Barbaccia, capo mafia, ülem-sepitseja, oma teelt kõrvale kaldunud ja mulle sellest kõigest rääkinud?

8

Hoffer oma sõnu ei söönud ja muretses meile luure-reisiks «Fiati». Pealekauba sokutas ta meiega kaasa Rosa Solazzo. Põhjendas seda nii, et naisterahvas autos olevat hea kattevari ja aitavat meie juttu usutavamaks muuta, kuigi ma kahtlustasin väga, et ta saadeti meid silmas pidama.

Viimane kohtumine järgmisel hommikul toimus jooksujalu. Hoffer kiirustas äriasjus Cataniasse ja tahtis «Cessnaga» välja lennata hästi vara, et olla õhtuks tagasi ja kuulda, mis. ma luurekäigult naastes arvan ja ette panen.

Paugutamine vanaisa villas sel kohtumisel jutuks ei tulnud, kuid sellel oli iseäralik tagapõhi. Nimelt palus Burke mult tagasiteel, et hoiaksin selle üldse ainult oma teada, kuna paistis arvavat, et Hofferi-sugustele lugupeetud ärimeestele on selline vägivald vastukarva. Ometi oli ju Ciccio meiega kaasas olnud ja laskmist oli ta vähemalt kuulnud, kuigi meile ta sellest ei kõssanud, vaid juhtis autot oma flegmaatilisel moel. Raske oli aga uskuda, et ta sellest mürglist ka oma peremehele rääkimata jättis.

Teed, mida mööda ma veidi hiljem sõitsin, kasutasid turistid tavaliselt ainult põiki üle saare Agrigentosse jõudmiseks, ja ka siis valisid selle vaid need, kes eriti janunesid vapustavate maastike järele. Nasru plaanitsetud, istusin roolis mina, Burke oli minu kõrval ja Rosa päralt oli terve tagaiste.

Ta nägi väga ligitõmbav välja oma merisinist.es, peaaegu meeste lõikega pükstes, mida tasakaalustas ülinaiselik valge rüüsidega nailonpluus. Juukseid hoidis tal koos talunaise moodi pähe seotud punane siidrätik ja muidugi ei puudunud ka vältimatud päikeseprillid.

Ta ei teinud katsetki meiega vestlusse laskuda, vahi sirvis mingit ajakirja, ja kui ma sigarettide ostmiseks Misilmeri külakeses peatuse tegin ning temalt pärisin, ega temalgi midagi vaja ole, sain vastuseks vaid pea-raputuse.

Ilmselt piiras Rosa juuresolek Burke'i jutukust, kuigi-jah, ega tal paistnud jutuks tuju olevatki — konutas teine oma istmel nii sünge ja mõtliku näoga, nagu

lasuks ta õlgadel terve maakera raskus. Ta käed värisesid jälle veidi.

Esmakordselt tabasin end arutlemast, kas ta vedru ei kipu mitte maha käima. Kuid villas polnud sellest küll veel midagi märgata. Lask, mis tollele lupara'ga poisile otsa peale tegi, polnud kergete killast, tal polnud õieti aega olnud sihtidagi. Ja ometi olid varase allakäigu märgid ilmsed ja seda oli paha vaadata. Ma heitsin need mõtted peast ja koondasin tähelepanu ümbritsevale kaunile loodusele.

Lähenes kevadlõikuse lõpp, küpsed apelsinid kumen-dasid üha palavamaks muutuvas õhus ja lilli olid kõik kohad täis. Punased magunad, ülased, siin-seal võhu-mõõkade väljad nagu helesinised vaibad. Veel nädal — ja suve raudne käsi haarab loodusel kõrist ja pigistab

ta kuivaks, jättes mägismaale vaid kustutamatu janu nagu Põhja-Aafrika kaljudest, liivast ja laavast loodud kõrbessegi.

Mida kaugemale saare südamesse jõudsime, seda rohkem torkas mulle silma, kui vähe kõik siin oli muutunud. Siin ei kohanud me ühtki kolmerattalist «Lambret-tat» või «Vespat», mis .Palermo-lähedases põllundus-rajoonis igal pool ringi sõelusid. Siin liikusime läbi keskaja, läbi nii armutu vaesuse, mida mujal Euroopas vaevalt enam leidub.

Möödusime eesli seljas ratsutavast raugast ja veidi edasi salkkonnast närvetunud naistest. Naised kandsid pealael suuri korve ja seljas olid neil kõdulõhnalised mustad kleidid, mille pikad sabad keerutasid üles pruuni maanteetolmu. Nende enneaegselt kortsunud näod pöördusid meie möödumrst seirama ja ma ei saanud lahti tundest, et kogu nende olek reedab sügavat leina iseenese olemasolu pärast.

Ja küladki olid ikka samasugused — enamikul majadest puudusid aknad ja valgus ning õhk pääsesid tuppa vaid ahtatest avali ustest, mille taga haigutasid nii inimestele kui ka pudulojustele peavarju pakkuvad sünged koopad.

Asukateks olid siin peamiselt naised, tudikesed ja näljased luukõhnad lapsed, kes pidid elatist hankima surnud või surevast pinnasest.

Ühes sellises külakeses peatusin ma armetu trattoria ees, me istusime varikatuse alla konarliku puust laua taha ning trahteripidaja, lumivalgete juustega igivana

71

mees, tõi lauale higistava pudeli keldris varjul olnud jääkülma passito'i.

Kell oli alles üheteistkümne ringis, kuid kuumus kippus juba liiga tegema. Meie ümber kogunes salgake pidulik-tõsiste nägudega lapsi ja me ninna hakkas nende kaua pesemata ihude hapukas lehk.

«Kas siin üldse ühtki meest ei ole?» küsis Burke. Ta nägi üsna väsinud välja ja higistas ohtralt — kaenlaaluseid ehtisid suured laigud.

«Enamik on emigreerinud,» kostsin. «Kuulsin kuskilt, et mõnes provintsis pidavat naisi ja lapsi olema kaheksakümmend viis protsenti.»

Tülgastunult äigas ta higi laubalt. «No on üks kuradima maa . . .»

Rosa Solazzo oli läinud midagi tualetitaolist otsima ja jõudis meie juurde tagasi just siis, kui Burke need sõnad ütles. Need pahandasid teda silmanähtavalt.

«See on üks Euroopa vaeseimaid maanurki, kolonel Burke. Suviti on siin niisama põuane kui Põhja-Aafrikas, maa on harimiseks peaaegu kõlbmatu ja vett, nii palju, kui seda on, jaotab maffia. Lootusetus on neile inimestele hälli kaasa pandud. Mida muud saavad nad teha, kui katsuda kuidagi edasi virelda?»

Vaevalt ta lootis, et Burke temast aru saab. Rahvas, kellest ta rääkis, oli lihtsalt ta oma rahvas, ta oli üks selle hulgast, oli oma elu alustanud võib-olla just samasugusest kolkast kui see siin.

Laste hulgas endale ettevaatlikult teed tehes läks ta «Fiati» juurde ja puges tagaistmele. Tühjendasin oma klaasi ja raputasin eitavalt pead, kui Burke tahtis endale lisa valada. «Mina sinu asemel ei teeks seda. Passlto on kange kraam.»

Sellest muidugi aitas, et ta oma klaasi ääreni täis kallas. Jätsin ta sinnapaika ja kobisin rooli taha! Leidsin armatuurlaua sahtlist oma sigaretid ja ulatasin ühe Rosale.

«Andke andeks. Ta ei saa aru.»

Rosa oli maruvihane. «Mulle pole teie andekspalumist vaja. Tema räägib lõpuks teadmatusest, kuid teie ja teiesugused — teie ja maffia — olete suures osas kõiges selles süüdi.»

Nii et mina olin siis kah mafioso? Ma pöörasin näo teisale ja Rosa kummardus ette ning puudutas mind

72

õlast. «Ei, ma olen vihane ikkagi tema peale, aga valan selle teie kaela. Unustage ära.»

Ma ei teadnud, mis toimus ta nägu varjavate tumedate klaaside taga. Kujutles ta, et oli läinud liiale? Või hakkas tal hirm Vito Barbaccio lapselapse solvamise pärast? Või oli siiski võimalik, et ta kahetses?

Mu vastus pidanuks rahuldama kõik need variandid. «Pole midagi.»

Burke tegeles, kolmanda mahuka klaasitäiega. Ta tegi sellele lõpu peale, ajas end jalule, kuid potsatas istmele tagasi ja jäi lollakalt jõllitama.»

«Kas hoiatasite teda passito suhtes?» küsis Rosa.

«Ta ei ole selles tujus, et võtaks hoiatusi kuulda.»

Rosa puhkes parastavalt naerma. Kättemaks on ikka magus, eriti kui on tegemist naisega.

Nüüd veeresime edasi mööda Cammarata mäe ümbruse kaljust üksindust ja mägi ise sirutus ligi kuue tuhande jala kõrgusele taevasse.

Burke oli vajunud nürimeelsesse, tardumusse. Rosa oli küünarnukid mu istmekorjule nõjatanud ja me vestlesime tasa, alandades häält veelgi, kui kaljurünkad tee kõvemini oma embusse pitsitasid.

Pöörasime peateelt ära ja vingerdasime küngastest üles ja alla ja teisel pool haigutas sügav org. Tõesti oli see üks kuradima maa — põgenenud orjade ja bandiitide maa juba Rooma riigi aegadest peale.

Sõja ajal, kui liitlased sisse murdsid, oli siin olnud Itaalia-Saksa kaitsejõudude strateegiline sõlmpunkt, ja kui ameeriklastel õnnestus siit siiski märkamatult läbi tungida, siis — olgu see öeldud — ainult tänu sellele, et maffia andis Itaalia üksustele käsu deserteerida.

Tee kitsenes üha, kuid see oli ainult meie päralt. Ma hoidsin kaljuseinale võimalikult ligemale, kui ronisime teise käiguga vaevaliselt ikka kõrgemale, paks tolmupilv sabas. Ainsad silmajäänud elusolendid olid lambakarjus ja ta kari, kes turnisid meie peade kohal pöökide kasvupiirist kõrgemal. Siis jõudsime läbi järjekordsest pöörakust ja Bellona seisis saja jardi kaugusel meie ees.

Talupoeglikus Sitsiilias olid inimesed anarhia ja ban-diitlusc vohamise pärast aastasadade vältel ikka püüdnud tihedamalt küladesse koonduda kui kusagil mujal

73

Euroopas. Bellona oli neist küladest üks väiksemaid, ehkki isegi sellist ei lootnud näha siin hõredalt asustatud mägismaal.

Peatänavalt viisid allamäge kõrvale õige mitmed kujad, lahtised kraavid nende ääres haisesid inimeste ja lojuste väljaheiteist, luukerekõhnad lapsed mängisid tolmus oma tuimi mänge.

Sõitsin veinipoe ette. Päikesevarju all seisis kolm puulauda, kohmakad järid nende ümber. Kaks meest nilpisid ühe laua juures punast veini. Üks neist oli raugaeas, välimuselt ehtne talupoeg oma kodukootud mustas vammuses. Ta kaaslane oli teistsugune: umbes neljakümnene tüüakas jõmm sedasorti näonahaga, mis päikest külge ei võta, ja sügaval asetsevate mustade silmadega.

On midagi, mis lubab esimese pilguga mafiosoA teiste inimeste seast ära tunda: kuidagi eriline silmavaade, käskiv hoiak, teatav distantsipidamine teistega. Kui viimati kirjeldatud mees tõusis ja auto poole hakkas tulema, olin kohe kindel, et tema'p oligi too vanaisa soovitatud Cerda.

«Millega saaksin teid teenida, sinjoore?» päris ta, kui ma autost välja ronisin, et teda tervitada.

Burke nägi nüüd õige sant välja. Mööda põski voolas vaevahigi ja teise käega hoidis ta kõvasti kõhtu kinni.

«Oleme teel Agrigentosse,» seletasin. «Üks mu reisijaist jäi haigeks.» Mees kummardus ja kiikas autoaknast sisse, silmitses kriitiliselt Burke'i ja seejärel ka Rosat, ning ma lisasin: «Kas sina oled selle veinipoe pidaja?»

Ta noogutas: «Kes ta on? Ameeriklane?»

«Iirlane. Pani hinge alla terve pudeli passito't. Aga seda pole mul tarvis sulle seletama hakatagi.»
«Nojah — turist,» vangutas ta pead. «Peame ta katuse alla tassima.»
Ma pöördusin Rosa poole: «Teil on õigem oodata väljas, sinjoriina. Kas võin teile midagi tuua?»
Ta kõhkles ja muigas siis: «Nojah, kohvi, aga vaadake, et nad vee ikka keema lasevad.»
«Saadan kohe oma naise siia, sinjoriina.» sõnas Cerda. «Võib-olla oleks teil siin laua ääres parem istuda?»
Rosa roniski autost välja, kui me Burke'i kahe
74
mehega majja sisse lohistasime. Seal oli marmorletiga baar, pool tosinat lauda ja nende vahel läbikäik. Cerda paiskas jalaga ühe ukse lahti ja me jõudsime väikesesse kraamimata magamistuppa, mis kuulus ilmselt pererahvale endale. Panime Burke'i voodile pikali ja lasime tal lipsu lõdvaks.
«Paari tunni pärast on ta kõige hullemast üle,» ütles Cerda. «Pohmelus saab tal hirmus olema, kuid edasi sõita vähemalt võib. Vabandage mind hetkeks.»
Ta lahkus, arvatavasti kohvi tulele panema, mina aga süütasin sigareti ja astusin akna alla. Minuti päralt lõksatas ukselink, ja kui ma ümber pöörasin, seisis Cerda seljaga vastu ust naaldudes, parem käsi selja taga.
«Aga nüüd ajame juttu. Kes sa oled?»
«Ära torma,» ütlesin mina.
Ta raputas kangekaelselt pead. «Ükski terve aruga inimene ei hakka Agrigentosse sõites suurteelt kõrvale pöörama ja mööda Sitsiilia kõige sitemat teed kümne-miilist haaki tegema, kui tal siia asja ei ole.» . «Sul on muidugi õigus. Aga nüüd võtan ma paremast taskust ühe asja välja, nii et ära tulista — see pole tukk.»
Taskurätik avaldas talle enam-vähem samasugust mõju kui pühakusäilmed. Vähe puudus, et ta oleks seda suudelnud. Ta tõi selja tagant nähtavale ilmselt sõja-päevist pärineva «Colt 45» ja pani kummutile. h «Nii et sind saatis capo? Tundsin esimesest pilgust peale lausa nahaga, et sa kuulud Ühingusse, kuid eks igaüks või eksida. Imelik, et me varem pole kohtunud, kuigi käin Ühingu asjus iga kuu Palermos.»
«Olin mitu aastat ära. Saabusin just äsja.» Otsustasin raskerelvad käiku lasta. «Olen capo tütrepoeg.»
Ta silmaterad avardusid ja hetkeks tundus mul!?, et kohe langeb ta mu ette põlvili. «Aga muidugi, ma mäletan teie ema, olgu Jumal talle armuline.» Ta lõi risti ette. «Ja teie isa oli ameeriklane, nagu kuulukse? Seda ma vaatasin, et teis on midagi Sitsiiliale võõrast... Ja mis mees teie sõber on?»
«Töötame koos ja see passito-jutt on paraku tõsi.»
Ta ajas hambad paljaks. «Las ta pikutab. Aga meie läheme kööki, seal on jahedam.»
Köök oli suur ruudukujuline ruum imetillukese aknaga, nii et seal valitses poolhämarus, kuigi väljas
75
lõõskas hele päikesepaiste. Cerda tõi lauale pudeli veini, kallas täis kaks klaasi ja viipas mu istuma. Ta naine vilksatas kolde ees nagu must viirastus ja haihtus kandikuga ukseavasse.
«Laske siis kuulda, mis tõi capo tütrepoja, Bellonasse?»
«Serafino Lentini,» kostsin.
Ta käsi, mis oli klaasiga poolel teel suu juures, vajus jälle alla. «Tahate Serafinole käppa peale saada?» Ta puhkes naerma. «Püha Jumalaema, seda tahaks mina ka! Ja capo käskis teil mind.üles otsida? Ei saa mõhkugi aru. Ühing piirab Serafinot juba ligemate kaks aastat. Ta on meile palju kahju teinud, aga ümberkaudsed inimesed seisavad tema eest.» Ta rüüpas lonksukese oma klaasist ja ohkas. «Sandimast sandim lugu.»
«Kelle osa ta siis siin mängib?» küsisin, «Uut Guilianot? Või Robin Hoodi?»

Cerda sülitas. «Serafino on täpselt samasugune magu igaüks meist siin. Ta tahab küll etteotsa rühkida, kuid teeb lambakarjustele vahetevahel mõne teenekese või vabastab üksiku lese rendimaksust - ja nad arvavad, nagu jagaks tema neile päikesepaistet. Kuus kuud tagasi peatas ta Frentini lähedal bussi, mis viis kooperatiivile palgaraha, kõmmutas kassameistri maha ja haavas juhti, nii et see kaks päeva hiljem suri.»

«Kõva käega sell,» avaldasin oma arvamust.

«Metsik,» vastas Cerda. «Ta polegi täiskasvanuks saanud. Pidage silmas, et ta sai politsei küüsis kõvasti pitsitada, kui oli alles päris kollanokk. Kaotas seal silma. Mina isiklikult kardan, et ta pole siiamaani sellest vimmast üle saanud. Aga mis teil temaga pistmist on?»

Rääkisin talle, niipalju kui tal oli vaja teada, ja kui olin lõpetanud,- vangutas ta pead. «See on hullumeelsus. Pole lootustki kedagi Serafino juurest kätte saada. Tulge, ma näitan teile seda asja.»

Ta tõmbas kummutilaeka lahti ja võttis sealt Gammarata mäe ümbruse suuremõõdulise kaardi, kus oli peal iga kivi ja känd.

«Serafino asupaik on siin,» torkas ta punkti teispool mäge, umbes tuhat viissada jalga mäetipust alamal. «Siin oja ääres on karjuseonn. See on talle peavarjuks, kui ta just jooksus ei ole.»

Teesklesin üllatust. «Oled kindel?»

Ta kõhistas tumedat naeru. «Lubage, ma räägin, kuidas asjad tegelikult on. Teada, kus Serafino pesitseb, ja teda sealt kinni võtta on kaks ise lugu. Nende mär-guandesüsteem käib kaljutipult kaljutipule ja Serafino kuuleb igast lähenejast juba siis, kui sel veel kolm või neli tundi ronimist ees seisab. Olen kohalike meestega, kes kuuluvad meie hulka, püüdnud korduvalt teda kinni võtta, ja need mehed on sündinud mägilased. Iga kord läks katse lörri.»

«Kui palju tal seal mehi on?»

«Antud hetkel kolm. Vennased Vivaldid ja Joe Ricco.»

Puurisin kaarti mitu pikka minutit ja palusin siis Cerdal ümbruskonda kirjeldada nii täpselt, kui ta suudab. Märkmeid polnud mul tarvis teha, kuna maastiku-luuret oli elus rohkem kui küllalt ette tulnud.

Kui ta oli lõpetanud, noogutasin ja keerasin kaardi kokku. «Kas tohin selle kaasa võtta?»

«Muidugi. Kas taipasite, et see on võimatu?»

«Vastupidi,» naersin vastu. «Pigem loodan õnnestu-misse rohkem kui enne. Aga nüüd lähen ja kolan pisut ringi. Pean üht-teist oma silmaga nägema. Pärast räägime edasi.»

Välisuksel pidin seisatama, sest ere päike pimestas mu silmad. Panin tumedad prillid ette. Rosa istus autole lähima laua taga, kohvitass käes. Ta ei olnud üksi - kõrvallaua serval kükitasid kaks tüüpilist küla-kaaki, kelle näod armutu töörabamine oli tooreks ja jõhkraks moonutanud. Nad kandsid narmendavaid ja paigatud rõivaid, jalas olid neil lagunenud saapad, peas säärased riidest lätud, nagu mujal Euroopas kanti viimati möödunud sajandil. .

Rosa istus, selg sirge ja jäik, ja suitsetas kaugusse vahtides sigaretti. Üks meestest lausus talle midagi. Ma ei kuulnud, mis see oli, igatahes sai ta kohvipära endale vastu vahtimist.

Sitsiilia mees teab, et naine peab talle kuuletuma vastuvaidlematult. On mõeldamatu, et naine võiks meest avalikult alandada ja jääda karistamata. Läheduses sebiv lastekari pani laginal naerma, raevunud mees rabas üle laua Rosal pluusiesisest kinni, rebis ta püsti ja ta teine käsi kerkis löögiks.

Ma rapsasin tal õlast ja pöörasin näoga enda poole. Pikalt-pikalt jõllitasime teineteisele silma, siis kiskus ta ilme kiiva ja ma virutasin talle tagantkätt vastu

lõuapära. Seejuures ei lausunud ma ainsatki sõna. Ta kobas sõrmedega haigetsaanud kohta ja semu vedas ta käistpidi minust kaugemale. Siis nad pöörasid kannal ringi ja läksid minema, näod allasurutud vihast kriitvalged.

Rosa kohendas pluusi ja astus minu juurde. «Mida te oleksite teinud, kui nad mõlemad oleksid teile kallale karanud? Nad maha lasknud?»

«Nad ei tulnud,» lõikasin mina.
«Ei tulnud jah, selles on teil õigus — neil on targematki teha kui maffiaga kiselda.»
«Ja kust pidid nad teadma, kellega neil tegemist on?»
«Ärge mind päris narriks ka pidage, mister Wyatt. Kas te vahel peeglisse ka vaatate? Näeksite seal selgesti üht ehtsat mafiosot. Enesega rahulolu, võimukas, tasane ülbus. Miks te sellele armetule ühtki sõna ei suvatsenud lausuda? Miski polnud alandavam kui see.»
«Talle või teile?» Ta käsi kerkis juba kõrvakiiluks, kuid ma sain tal randmest kinni. «Vaene Rosa! Te kannate nailonkombineesid, Londonist ja Pariisist tellitud kleite ja tunnete selle pärast süümepiinu. Miks? Elavad te vennad-õed endiselt säärases sealaudas?»
«Sinnakanti küll,» noogutas ta. «Te olete hirmus tark mees, mister Wyatt, kas olete?»
«Stacey,» pistsin ma vahele. «Kutsuge mind Staceyks. Aga nüüd lähme jalutama.»
Küla tagant leidsime meeldiva nõlvaku, mis kerkis laugelt esimese seljandiku poole, taamalt paistis met-saviir. Sellest kõrgemal helkis paljas kalju ja veel kõrgemal terendas põuavines ähmastunud piirjoontega mäetipp.
Ma tirisin autost kaasavõetud binokli lagedale, laotasin Cerdalt saadud kaardi maapinnale lahti ja võrdlesin hoolikalt tähtsamate orientiiride vastavust tegelikkusele.
«Kas tulete sellega toime?» päris Rosa, kui ma kaardi jälle kokku keerasin ja binokli tuppe peitsin.
«Arvan küll.»
«Aga mulle ei räägi?»
«Usun, et tulite meiega ainult meelelahutuseks kaasa, või kuidas?»

Ta müksas rusikaga mulle vastu õlga. «Nii vihale-ajavat meest kui teie pole ma veel elus kohanud.»
«See on hea,» vastasin mina. «Sellepärast unustagem kõik muu peale selle, kui ilus siin on. Me veedame elle õhtupooliku kui muretud armastajad ja laome tei-eteisele ette ilusaid valesid.»
Ta viskas pea kuklasse ja puhkes naerma, kuid kui
a võtsin tema käe, siis jättis ta selle mu pihku.
Leidsime nõlvakult suurte kollaste kroonlehtedega jumikaid, ristirohtu, metsorhideesid, hõbejassiniseid emajuuri. Jalutasime ringi ligi tunni, viskasime siis ühte päikesesooja lohku kõhuli, suitsetasime ja vestlesime.
Mul oli olnud õigus. Ta oli ilmale tulnud Messina lähedal Bellonaga väga sarnases külakeses. Üks ta emapoolsetest onudest pidas Palermos pisikest kohvikut ja ta oma tütar suri. Onul oli kedagi vaja, kes tütart majapidamises asendaks, ja see ei vääriks sitsiillase nime, kes hakkaks võõrast palkama, kui oma suguvõsas on keegi saadaval.
Kaheksateistkümneselt oli Rosa abiellunud keskealise sinjoorega, kellele kuulus samasugune asutus, ja ta mees oli nii tubli, et suri aasta pärast kenasti ära.
Mulle jäi mulje, et Hoffer oli hakanud sagedasti seal kohvikus käima ja teinud Rosale silma, kuid üksikasjade suhtes oli Rosa jutustus rohkem kui napp. Tähtis oli see, et tal oli jätkunud jaksu jõuda tasemele, kuhu oli tahtnud — tast oli saanud lihvitud seltskonnaini-mene, mis tema päritolu arvestades polnud isegi ta visaduse ja arukuse juures kindlasti mitte kerge ülesanne.
Rosa pommitas mindki mõnede küsimustega ja oma imestuseks leidsin end neile vastamas. Midagi olulist ma talle muidugi ei rääkinud, aga siis rikkus ta kõvasti meie vahel sugenenud tooni, lausudes:
«Täiesti uskumatu. Te olete peaaegu inimlik. Raske on kujutleda, kuidas võisite alles eile õhtul nii halastamatult inimese tappa.»
«Nii et sedagi teate?» küsisin. «Kes teile sellest rääkis?»
«Kolonel Burke muidugi.» Vastus lipsas enne suust, kui ta jõudis järele mõelda. «Olin toas, kui ta sellest Karlile rääkis.»

Kas on kunagi veel millelgi mõtet? Ma purskasin naerma ja ta küsis, mis mulle nii naljakas näib.

«Elu,» vastasin. «Elu on üks maailmatu suur nali.»

Keerasin ta selili ja suudlesin teda. Ta lebas ja vahtis mulle otsa, silmad tõmmus näos peaaegu ilmetud, ega teinud katsetki mind takistada, kui tema pluusi lahti nööpisin ja peoga üle ta paljaste rindade libistasin. Ta rinnanibu paisus mu pöidla all ja ma märkasin, kuidas ta kulmujuurtele tekkisid imetillukesed higi-pisarad.

Suudlesin teda uuesti ja muigasin: «Kui ilmas iganes midagi kaheldamatut on, siis see, et pükskostüüm kaitseb tõhusamalt naiste au kui ükski teine asi pärast voorusevööde moest minekut. See on peaaegu ületamatu probleem.»

«Kuid mitte täiesti ületamatu probleem.»

«Ei, mitte täiesti ületamatu.»

Suudlesin teda veel ja seekord põimusid ta käsivarred ümber mu kaela ja tõmbasid mind kõvasti enda vastu. Ta oli tõesti himustamisväärne, kuid nii eba-usaldatav.

Külasse tagasi tulime teist teed pidi ja nii sain ma mäenõlvalt heita pilgu veinipoe müüriga ümbritsetud tagahoovi. Kuuri all seisis punane «Alfa Romeo» ja uksel vestlesid kaks meest. Binokli abil sedastasin, et need vestlejad olid Cerda ja Marco Gagini.

Rosa oli põllulilli noppides minust tüki maad ette kõndinud. Ma ei kõnelnud nähtust talle midagi ja muidugi mitte ka Cerdale, kui olime tagasi jõudnud. Burke oli jalad alla võtnud, kuigi liikus üsna vaevaliselt ja ta väljanägemine oli lihtsalt hale. Tõukasin ta tagasisõiduks tagaistmele ja Rosa kolis minu kõrvale.

Niikaua kui olime külast vähemalt paarsada jardi välja jõudnud, jaksas Burke oma ärritust vaos hoida, kuid siis ta plahvatas: «Kristuse päralt, ehk seletaksid nüüd ka mulle midagi! Mis sa oled välja nuuskinud?»

«Kus Serafino korteris on.»

«Ja me saame ta kõri pihku võtta?»

«Arvan küll. Kas sa toda operatsiooni Lagonas mäletad?»

«Kui me langevarjuga nunnakloostrisse hüppasime?» Ta kulm kiskus kortsu. «Nii et paned ette seda korrata?»

80

«Teist teed ei ole. Muud . moodi hammasrattad ei haaku, peaksid sellest isegi aru saama.»

Ta noogutas. «Raskusi ei tohiks tekkida. Lendan homme Kreetale ja hangin kõik, mis meil vaja. Aga kuule, oled sa kindel, et kõik klapib?»

«Kui villasse jõuame, panen kõik sulle üksipulgi ette. Aga praegu võiksid katsuda veel pisut tukkuda.»

Ta naeris mõrult. «Tukkuda? Minu magamised on igaveseks ajaks magatud.»

Ta tõmbus istmenurka kägarasse ja mina käänasin «Fiati» esimesest langusest alla. Tolmupilv meie taga hajus. Tahavaatepeeglisse kiigates pidin muigama. «Jõudsime Palermosse just õhtu eeli ja meil oli vaja veel üks asi korda ajada, enne kui Hofferi villas maandume. Tuletasin seda Burke'ile meelde. Sõitsime selle panga ette, mida Hoffer oli nimetanud, ja esitasime tšeki. Summa lasime vahetada mulle tuntud Šveitsi kommertspanga veksli vastu ja deponeerisime selle panga hoiukambris. Kätte võisime selle saada seifivõtmega, mis meile allkirja vastu anti.

Kogu see protseduur ei meeldinud Burke'ile põrmugi, peamiselt sellepärast, et see oli minu idee ja niisugune asi oli talle alati olnud vastukarva. Kassiir andis meile veksli tarvis suure manillaümbriku ja kinni pitseerida palusin ma selle Burke'il, mis tema enesetunnet pisut tõstis. Seifivõtme käskisin tal hoolikalt ära peita ja ta toppis selle oma rahataskusse.

Ikka takistas miski teda õiget rõõmu tundmast. Aga mulle tegi see pigem nalja.

9

Kui villasse jõudsime, polnud Hofferit ikka veel. Rosa kadus oma tuppa, et vanni võtta, ja täpselt samasugune oli ka minu soov. Burke'ilegi paistis elu sisse tulevat.

«Võiksid juua tassi kanget kohvi ja käia duši aill ära, enne kui Hoffer pärale jõuab,» andsin talle nõu. «Kui ta sind sellises seisundis näeb, võib tal oma investeeringute pärast hirm hakata.»

See oli nagu torge herilasepessa. «Hoffer käigu põrgu. Tal on mind vaja ja ta teab seda kuradima hästi. Kõigepealt räägime sinuga suu puhtaks. Ma tahan teada, mis sa oled täna välja õngitsenud.»

Needsin ta tujud maapõhja, kuid järgnesin talle võõrastetoast terrassile, kus Piet ja Legrande kaarte tagusid, pudel mingit märjukest nina all.

Burke'i nähes kargas Piet jalule ja ta nägu lõi hõõguma nagu tulekuri. «Jumal tänatud!» hüüatas Legrande. «Surnuaias on kah rohkem elu kui täna siin. Millal meile mingit tegemist antakse?»

«Rutem, kui arvad.» Burke leidis aega Pietile naeratada ja ta käsivart pigistada. «Ole hea poiss, mine too kohvi, siis arutame asjad läbi.»

Piet tõttas jooksuga minema, Burke istus tema toolile, tõstis kandiku pudeli ning klaasidega eest ära põrandale ja vaatas mulle otsa. «Lase tulla, Stacey.»

Laotasin Cerdalt saadud kaardi lauale lahti. Kõigepealt andsin edasi jutuajamise sisu, mis mul oli olnud mafioso'st külavanemaga, seejärel näitasin kaardil, kus ta arvas Serafinot pesitsevat. Piet jõudis vahepeal tagasi, teener kohviserviisiga kannul. Mul kulus kõige rohkem paar minutit, et kirjeldada sealset topograafiat. Lõpetasin omapoolse lahenduse väljapakkumisega.

Legrande'i nägu oli sünge. Teeninud langevarjufüge-mentides nii Indo-Hiinas kui ka hiljem Alžeerias, oli tal selles asjas sama palju kogemusi kui Burke'd, vaata et rohkemgi.

«Ei meeldi mulle see värk,» torises ta. «Öine hüpe niisugusel maastikul on rohkem kui vastik. Aitab sellestki, kui üks meist kossi välja väänab, ja me oleme pigis mis pigis.»

«Teist teed ei ole,» väitsin mina. «Vastasel korral võime oma kolid kokku korjata ja koju minna.»

82

«Staceyl on õigus,» sõnas Burke väledalt. «Meile ei jää valikut. Arutame aga detailid läbi.»

Ma tõusin. «Saate ilma minutagi hakkama. Mina lasen jalga.»

(Ta kõõritas vihaselt minu poole. «Ära mängi lolli. Viimne kui asi peab siin olema täpselt ette nähtud ja korraldatud.»

«Korraldamine on sinu mure. Sina justkui pidid kõige .eest vastutama, aga vedelesid selili maas, silmini lakku täis, ja mina tõin luureandmed sulle taldriku peal kätte. See oli selle palavaga tubli tükk tööd.»

Ma avastasin, et olin üle laua talle lähemale kummardunud. Esimest korda hakkasin talle avalikult vastu. Piet ja Legrande olid antud hetkel mulle aga paljas õhk. Üle Burke'i näo käis hämmeldusevirve ja tema silmades vilksatas midagi valulist.

Ma tean, ta tahtis minult küsida, miks ma nii käitun. Kuid selle asemel lausus ta rahulikult: «Olgu peale, Stacey, eks sa ise tea, mis teed.»

Ta langetas pea kaardi kohale ja ma ajasin end sirgu. Legrande vahtis mind juhmi arusaamatusega, kuid Pieti nägu oli vihast valge. Ma ei teinud kummastki välja ja jätsin nad kõik sinnapaika.

Käisin duši all, tõmbasin hommikumantli selga ja olin juukseid kammides just magamistuppa tagasi jõudnud, kui uks avanes ja Piet Jaeger tuli sisse.

Ta virutas ukse tagantkätt kinni ja jõllitas mulle maruvihaselt otsa. «Mis kuradi mängu siis sina mängid? Häbistad teda meie kõikide nähes — meest, kes on sinu heaks teinud rohkem kui keegi teine.»

«Kohe ütlen, mis ta minu heaks on teinud,» kähvasin vastu. «Ta on mulle õpetanud kolme asja: tulistama vaenlast varitsusest, selle asemel et talle vastu astuda; tapma, aga mitte haavama; eelistama selga lastud kuuli rinda lastule. See on kogu tema koolitus. Nojah, paar asjakest veel, aga need on põhipunktid.»

«Sa võlgned talle kõik!» Piet oli endast täiesti väljas. «Kaks korda on ta su elu päästnud. Otsustasime Lagonas, et haavatuid kaasa tassima ei hakka, aga kui ragin lahti läks ja sina paugu jalga said, mida tegi tema?»

«Laskis teil mind välja kanda. Tahaksin õudselt teada, miks ta niisuguse käsu andis.»

83

«Sa sitane värdjas!» Tema Lõuna-Aafrika aktsent andis üha rohkem tunda. «Ta on kolme sinusugust

väärt, igal kellaajal. Sina ei kõlba tema perse varjukski.»

Teatavas mõttes oli mul Pietist kahju. Suurem osa tema vihast oli tühipaljas armukadedus. Ta armastas Burke'i, taipasin seda nüüd, ja mind oli ta vist suutnud vaid hädavaevu seedida. Olin Burke'iga olnud algusest saati ja muidugi oli Pietil õigus — palga-sõjaväe vankumatu seaduse järgi oleksin pidanud haavatuna kuuli pähe saama, et ma ei satuks elusana simba'de kätte. Kuid Burke oli neil käskinud mind sealt seljas välja tarida. Pietile pidi niisugune käsk olema nagu klaasikild maos.

«Kao minema, korista oma kondid,» käratasin. «Mine paita tal . . . või mis te öises vahikorras kahekesi teete.»

Ta äigas, ja mu pea oleks õlgadelt läinud, kui see haak oleks pihta tulnud. Et ei tuleks, selle eest kandsin hoolt juba mina, tehes tagurpidisalto üle voodi. Käsikähmluses poleks minust talle vastast olnud. Ta oli hoopis paremas vormis kui mina — tema polnud äsja türmist tulnud —, pealegi kaalus ta minust tubli puuda rohkem.

Ta kargas mulle järele, kuid jalg takerdus voodi-riietesse ja ta räntsatas näoli maha. Virutasin talle jalaga vastu pead, kuid paljas jalg polnud kuigi mõjus löögiriist. Hetkeks viis see tal siiski pildi eest ära, ja kui ta jalule sai, oli mul juba «Smith & Wesson» peos.

«Nüüd saad sa oma sauna kätte, Wyatt, olgu Jumal sulle armuline!»

Ta sööstis pimesi edasi ja ma lasin tal vasaku kõrvalesta läbi. Ta kiljatas nagu naine ja surus käe haavale, kust tuli verd nagu vaadist. Samal hetkel paiskus uks valla ja lävel seisis Legrande. Sekundi pärast lükati ta eest ja kohal oli ka Burke, «Browning» püsti peos.

Välkkiirelt oli ta meie vahel, seda peab tema auks küll ütlema. «Issand hoidku, mis tempe siin tehakse?»

«Kui tahad oma lõbupoisimölaka ühes tükis kätte saada, oleks kindlam, et sa ta siit koristad!» karjusin. «Esialgu tegin talle ainult pisikese täkke külge, aga
mul on kange himu ta makkugi paar auku meisterdada ja siis läheb tal oma jõleduste andekspalumisega Jumalalt kiireks.»

84

Kõva üheksakümmend protsenti mu vihast oli teeseldud - lubasin endale isegi sellist lõbu, et väristasin pisut oma püstolisuud. Burke'ile: mõjus see rabavalt.
Ta näonahk tõmbus põsesarnadel pingule, midagi liigahtas ta pilgus ja seekord oli, see tõesti vihkamine.
Küllap just sel hetkel adusin esmakordselt,, et meie vahel oli kõik lõplikult läbi. See, mis meid, kunagi oli sidunud, oli nüüdsest tuhk ja põrm.

Burke'i käsi vajus koos «Browninguga» rippu. Ta võttis Pietil küünarnukist. «Tule, ma, vaatan igaks juhuks selle asjanduse üle.»

Nad väljusid mulle sõnagi lausumata. Legfande seisis ebaledes ukse kõrval ja venitas siis: «Kuule, Stacey, tuleb vist sinuga veidi juttu puhuda …»

Nii segasena polnud ma, teda veel kunagi näinud. Lase jalga, tee, tee, et sa minema' saad,» urisesin; «Mul on teist kõigist kõrini,»

Tõukasin ta koridori ja virutasin ukse kinni. Mul oli tükk tegemist, et naeru tagasi hoida. Nii et ka Staceyst oli viimaks üks õige nictsinimene saanud?! Las seedivad selle muutuse läbi!

Alles hiljem, kui olin jäänud, üksi ja .majas valitses vaikus, märkasin, et mu käsi värises tõesti. Viskasin «Smith & Wessoni» voodile ja panin kähku riidesse.

Olin enne «Fiati» ;süütevõtme ette- jätnud, ja kui nüüd alla õuele läksin, leidsin selle samalt kohalt Istusin rooli taha, aga siis ilmus kusagilt välja. Legrande ja tõmbas lahti kõrvalukse.-

«Ma pean sinuga rääkima, Stacey. Ainult ma ei tea, kuidas alustada.»

Raputasin pead. «Seal, kuhu mina lähen, sa teretulnud küll ei oleks.»

«Viska mind vähemalt külla. Seal on, üks. kohvikurisu. Teeme seal ühe napsi.»

«Kobi sisse, aga kaugemale ma sind küll ei vii.»

Ta vajus mu kõrvale ja ma võtsin paigalt. Legrande süütas oma vältimatu «Gauloise'i» ja nõjatus seljatoele, kuidagi nukker ilme karmil talupojanäol. Miski, temas meenutas mulle väga-baski ja ma poleks üldse imestanud, kui 'mulle oleks öeldud, et ta on pärit Andorra piiri äärsest külakesest.

Ta oli piiratud mõistusega mees. Uks kindlakäelisemaid tapamasinaid, keda ma olen kohanud, kuid mulle

tundub, et seda vaid siiski enesesäilitusinstinktist. Loomult ta julm ei olnud — olin näinud, kuidas ta tassis süles kakskümmend miili läbi Kongo kõige läbipääsmatuma džungli mahajäetud last, kes muidu oleks kindlasti nälga surnud. Ta oli oma elu produkt, muud midagi. Sõja ajal oli ta osa võtnud Vastupanuliikumisest ja tapnud esimest korda inimese neljateistkümneaastaselt. Hiljem oli ta pikki aastaid sumbanud Indo-Hiina verelehalistes soodes, elanud üle Dien Bien Phu alandused ja kõdunenud Viet-kongi vangilaagris.

Nagu kõik tollest põrgust läbikäinud mehed, oli ta tõotanud, et midagi niisugust juhtuda ei tohi. Ta oli lugenud Mao Zedongi raamatut partisanisõjast, aga ometi läinud Alžeeriasse, kus seisis vastamisi just niisuguse kujutu vastasega, tulistas, kui teda tulistati, ja elas lõpuks üle veel suurema alanduse. Koos OAS-iga sai Legrande veel kord lüüa ja pidi põgenema Kongosse.

Nii mõnigi kord olin ma endamisi arutanud, et mille nimel küll ta üldse elab. Praegu, küünlavalgel kohvikulauas, nägi ta välja nii vana ja väsinud nagu tühjaks-pigistatud sidrun.

Ta neelas brändi ühe lonksuga alla ja tellis uue. «Mis sinu ja koloneli vahel lahti on, Stacey?»

«Võiksid selle mulle ise ära seletada.»

Ta vangutas pead. «Kolonel on muutunud, viimase kuue kuuga on ta kohutavalt muutunud. Jumal teab, millest see tuleb, aga miski närib teda, see on üks mis kindel.»

«Ma ei saa sind kuidagi aidata,» ütlesin. «Olen ise sama loll kui sina. Võib-olla oskab Piet sind valgus tada. Paistab, et nad on nagu särk ja perse.»

Legrande imestas: «See tuurib nende vahel juba aastaid, vist Kasaist peale. Mõtlesin, et sa tead.»

Ma naersin. «Kõige viimase ajani olen ma raudselt uskunud raamatukangelasse. Mis ajast ta kärakat on hakanud panema?»

«Sestsaadik, kui ta üldse muutus, aga salamahti tipsutas ta vist ennegi. Ei meeldi mulle see värk. Mis sa arvad, kas ta selle asjaga saab hakkama?»

«Seda ei saa me enne teada, kui tegu on tehtud.» Lõpetasin oma brändi ja tõusin. «Pean nüüd minema. Jules. Jõuad sa ikka oma käe peal tagasi?»

Ta noogutas ja vaatas mulle eriskummalise näoga otsa. «Võib-olla on ta nagu mina, Stacey, võib-olla on ta liiga kauaks elama jäänud. Vahel on mul tunne, et

mul pole õigust olemas olla, saad sa sellest aru? Kui seda liini pidi edasi mõelda, kaob reaalsustaju päriselt ...»

Kui «Fiati» istusin ja minema sõitsin, jäid need sõnad mu ajju kummitama.

Ootasin vanaisa, «Bechstein» helises mu sõrmede all kaunimalt kui kunagi enne. Proovisin mängida mõnd Debussy pala ja kolme lühiosa Raveli sonatiinist. Siis muutusin õige ambitsioonikaks, seadsin puldile Bachi mi-bemoll-minoor prelüüdi ja fuuga ning klimberdasin selle läbi. Isegi mu aastatega allakäinud tehnika juures kõlas see kristallpuhas muusika imekaunilt.

Kui mängimise lõpetasin, polnud vanaisa ikka veel näha. Läksin teda otsima ja leidsin ta oma üllatuseks terrassilt istumast, veinipudel ja klaasid käeulatuses.

«Ma ei tahtnud sind häirida,» ütles ta. «Istusin siin ja kuulasin. See kõlas ilusti.»

«Kaugelt. . .»

Ta kihistas naerda ja valas ka mulle klaasi täis. See oli suurepärase maitsega «Marsala». Päris minu vein see siiski ei olnud, kuid ma poleks seda ka surma ähvardusel tunnistanud, sest äkki tajusin ma ilma igasuguse nähtava põhjuseta, et minu ja vanaisa vahele oli tek-kinud hingeside. See oli midagi nii käegakatsutavat, et ma poleks raatsinud sellest -loobuda.

«Kuidas sul mägedes läks?» küsis ta.

«Kas Marco sulle ette ei kandnud? Kas ta pole siis veel tagasi?»

Ta manas näole midagi hämmastusetaolist, kuid see ei avaldanud mulle mingit muljet. «Nagu igal reedel, oli Marco täna terve päev Palermos. Meile on see nädala kõige palavam päev: tšekkide sissekasseerimine pangas ja muud sarnast. Ärimehe elust peaks sul ju aimu olema . . .»

Ma naersin. «Hüva, mängime siis sinu reeglite järgi. Kohtusin Cerdaga ja ta andis mulle juhatust, kust ma võiksin Serafino leida — vähemalt Cerda arvates. Sera-fino tabamisega on muidugi teine lugu, kui iga kaljunuki

87

otsast mõni lambakarjus märguvilet laseb. Kuid võimalik on see siiski.»

«Kas tohib küsida, kuidas?»

Rääkisin meie kavatsused talle ära ja ta kortsutas kulmu. «Oled sa niisuguseid asju ka enne teinud?»

«Jah, muidugi, olen peaaegu valmis dessantväelane.»

«Kuid öine hüpe niisugusel maastikul tundub olevat rohkem kui riskantne ettevõtmine.»

«Võimalik küll, kuid siiski teostatav.»

«Ütle mulle ühte, Stacey, milleks on sulle seda tarvis? Miks pead sa elama niisugust elu?»

«Sealt tilgub raha.»

Ta vangutas pead. «Oleme seda juba arutanud — see põhjendus lonkab. Ei, kui ma sind vaatan, siis tundub mulle, nagu näeksin iseennast nii nelikümmend aastat tagasi. Igast liigutusest vaatab vastu mafioso».

«Ka nii võib seletada mu kiindumust sedasorti mängude vastu,» kostsin. «Need on põrgulikult julmad ja verised mängud, aga muud pole elu mulle andnud — ainult need mängud ja Burke'i.»

Ma tõusin ja lonkisin terrassihämarusse. Vanaisa küsis pehmelt: «Sa ei salli teda?»

«Lugu on hulga keerulisem. Igaüks hõõrub mulle nina alla, et tema olevat minust teinud selle, kes ma olen, ja ma olen sellest tüdinud.» Pöördusin näoga tema poole. «Tema on õpetanud mulle, et kui lähe i kedagi tapma, siis võid seda teha niisama hästi selja tagant kui silm silma vastu, vahet polevat mingisugust. Kuid ta eksib.» Midagi polnud ma oma elus nii väga soovinud, kui et ta oleks mind praegu mõistnud, kuigi küllap oli mu lootus asjatu. «Kui pole reegleid, pole midagi — kõik ripub õhus. Kui on olemas reeglid, on sul millestki kinni hakata.»

Ta noogutas ja ta huulil mängles põgus naeratus. «Ja selle veendumuse tõid sa kaasa oma vangipõlvest, oma August, nagu sa seda nimetad, Stacey?»

«Küllap vist.»
«Siis käis see sulle asja ette.» Ta õngitses karbist sigari. «Aga ole nüüd nii kukupai, mine klaveri juurde ja mängi mulle oma ema lemmikpala.»
See muusika oli ülim täius, see tõi ema otsekui elavana minu juurde. Elu kogu kurbus, kogu ilu koondus sellesse hetkesse ja ma hakkasin peaaegu uskuma, et

ilu võib kesta igavesti. Kui lõpetasin, voolasid mööda mu põski pisarad.
Kui villasse tagasi jõudsin, oli ka Hoffer platsis ja neil käis võõrastetoas midagi sõjanõukogutaolist. Burke oli nagu uuesti tehtud. Ta oli habemetüüka maha kaapinud ja selga ajanud õlakutega kaitsevärvi pluusi, mis tegi ta välimuse kaunis militaarseks.
Ent muutused olid veelgi märkimisväärsemad. Temas oli nüüd jälle seda löögivalmis autoriteeti, mida ma polnud oma tagasipöördumisest saadik kogenud. Kui tuppa astusin, tõstis ta kaardi kohalt pea ja sõnas külmavereliselt: «Aa, siin sa mul oledki, Stacey. Seletasin just meie plaane mister Hofferile.»
Piet istus teisel pool lauda, vasak kõrv kleepplaastri all, ja Legrande konutas tema kõrval. Lõuna-aafriklane ei vaadanud minu poolegi, kui laua äärde tulin.
«See on kuradi hea idee,» ütles Hoffer käsi hõõrdes. «Kolonel Burke ütles, et see on suuremalt osalt teie vaimusünnitus.»
Burke’i hääl oli lame ja värvitu, nii et lõikus nagu nuga ihhu. «Kõige tähtsam on tabada Serafino enne, kui ta meie lähenemisest aimu saab. Niipalju kui teame, asub tema hütt mäe idaküljel, tuhat viissada jalga jalamist ülevalpool. Plaan näeb ette, et meie maandume tuhat jalga tipust, aga lääneküljel.»
«Ja siis litsute üle tipu ja võtate ta aluspükste väel kinni?»
Hofferi toon oli asjaolusid arvestades üsna õnnetult valitud, kuid Burke noogutas. «Üle peame jõudma hiljemalt koidikuks. Teisel pool on onni kohal metsavöö. Tammed, böögid, mõned männid, nagu ma aru saan. Kui sinna pääseme, on meil edasiseks tegutsemiseks kate olemas.»
Kaarti jälgides tundus Hoffer äärmiselt erutatud olevat. «Kas teate mis? Esimest korda hakkan ma tõesti uskuma, et asi õnnestub. Lähme võtame selle peale ühe napsi.»
«Teine kord, kui te pahaks ei pane,» ütlesin mina. «Alkohol ei lase mul magama jääda, aga päev oli pagana väsitav.»
Ta ei teinud mu äraütlemisest numbrit ja keegi teinegi ei keelitanud mind jääma. Ma lahkusin ja lonkisin oma tuppa. Heitsin voodisse, kuigi teadsin, et

magama ei jää. Rõdu klaasuksed olid palavuse pärast pärani ning mõne aja pärast hakkas väljas vihma valama. Umbes siis tuli Rosa.
Ta viskas kimono seljast. «Vaata, nüüd ei kanna ma pükskostüümi!»
Ta puges mu kõrvale ja ma tundsin, kuidas ta värises, ei tea, kas külmast või ihast. Kas ta oli tumud omal algatusel või Hofferi õhutusel — selgi polnud praegu mingit tähtsust. Nii hea oli lamada, tema nina minu kaenlaaugus, ja kuulatada vihmapiiskade tantsu. See jäi heaks ka siis, kui Rosa mu kõrval uinus!

10

Nagu hiljem teada sain, polnud Burke sel ööl üldse magama heitnud. Selle asemel oli ta «Cessnal» Kreetale lennanud, et hankida meile varustus, ja tagasi jõudis ta pühapäeva ennelõunal.
Aga just pühapäev tundus Serafino ründamiseks kõige soodsamana, kuna see oli Sitsiilias tõesti püha päev, järelikult oli ka Serafino valvsus nõrgem. Niisiis tuli meil teele asuda juba samal õhtul. Burke'i häiris küll täiskuu, kuid nüüd, kus asjad olid veerema pandud, ei läbenud ta enam oodata, vaid sekeldas ülevoolava energiaga ringi, norides iga pisiasja kallal.

Meie käsutuses oli väike eralennuväli villa naabruses — pigem küll lehmakarjamaa sõreda saraga, kuhu «Cessna» hädavaevu sisse mahtus.

«Cessna 401 »-1 oli kaheksa istet, kuid meil tuli need maha monteerida. Soodne oli asjaolu, et uks asus keset keret, see võimaldas vaba väljapääsu, aga seda vajasime me hädasti, kuna hüpata tuli väga lühikeste vahedega, et mitte laiali kanduda.

Piloodiks oli keegi Nino Verda, kunagi Itaalia õhu-jõududes teeninud umbes kolmekümnene mees, Hofferi jutu järgi parim, keda raha eest palgata saab. Aga meie ülesande täitmiseks oligi vaja ainult parimat — et lennata öösel ringi metsikutes mägedes ja visata meid alla kaheksasaja jala kõrguselt kuuetuhandese tipu nõlvale, selleks pidi olema vähemalt geenius.

Meie käsutuses olid X-tüüpi langevarjud, mida olid kasutanud ka Briti dessantväed, kuni need NATO ühtse mudeli vastu välja vahetati. Aga X-tüüpi Burke just eeüstaski, kuna sellega oli langemine kiirem ja ta oli ka paremini juhitav. Tagavaralangevarjud olid sama tüüpi ja juba Kongo-aegadel meil läbi proovitud.

Relvastus oli meil aga mitmes mõttes ebastandardne, kuid see oli järele katsutud lahingutes, mis ongi peamine. Kasutasime Hiina vinte «AK», võib-olla üldse parimat lahingupüssi maailmas; ka oli meil Iisraeli püstolkuulipilduja «Uzi» — seegi on kõigi näitajate poolest parem kui «Sterling».

Iga mees sai kaks granaati, jahinoa ja... nimekiri läheks pikale. Burke lasi kõigil oma kaitsevärvi langevarjukostüümi

koos kogu varustusega murule laduda ja kobas iga asja üksikult läbi.

Treenisime kalda kaljudel stopperi järgi igat lähingu-elementi nii lõpmata arv kordi, et õhtuks oli isegi Piet Jaeger omadega üsna läbi. Minu suhtes oli Burke täiesti endine ja teatav formaalsus minuga lävides tundus tulenevat eelseisva operatsiooni juures äärmist distsipliini nõudvast olukorrast.

Õhtulauas oli Hoffer joviaalsus ise. Ainult parimat luges ta meie jaoks küllalt heaks, ja kuigi Burke oli igasuguse alkoholi keelanud, ei seganud see meid üli-maitsvaid roogi nautimast. Mulle endalegi üllatuseks oli mul hundiisu, pealegi oli Rosa siin, teenis meid nagu perenaine kunagi ja nägi, väga ihaldusväärne välja.

Parast sööki arutas Burke meiega plaani iga punkti viimse üksikasjani veel kord läbr, kaasa arvatud hilisem lahkumine operatsioonipaigast. Burke'i hinnangu järgi pidi kogu lugu võtma meilt kaheksa kuni üheksa tundi ja selleks ajaks lubas Hoffer isiklikult olla Bellona teeristil koos vajaliku transpordiga.

Kui Burke oli instruktaaži lõpetanud, raputas Hoffer igaühel pidulikult kätt ja pidas väikese kõne, milles ülistas meie valmisolekut talle appi hakata ja väljendas lootust, et ta vöörastütar on juba järgmisel õhtul tagasi, tema majas. Kõik see oli ütlemata armas, kuid minu arvates üle pingutatud.

Hiljem, kui oma toas endale varustust külge riputasin, ílmus sinna Rosa. Ta sikutas mu maskeenmisülikonna tõmbluku kinni ja suudles mind põsele.

«On; see Hofferi või sinu poolt?» küsisin.

«Minu poolt.» Tä silitas' mu nägu. «Tule ainult tervelt tagasi.»

Uksél jäi ta kõheldes seisma ja; vaatas mulle kummalisel ilmel otsa. Ta tahtis midagi öelda, seda oli näha, tahtis vist väga, kuid tema sõnadel oli ees hirmu ülesaamatu tõke.

Äkiline-õrnusepuhang kerkis mu südamesse, ma raputasin pead ja naeratasin talle. «Ära räägi seda, Rosa, ära räägi, kui sind ahistab niisugune hirm.»

«Aga mul ongi hirm,» vastas ta kaameks tõmbunmi näoga. «Ta on julm, ta on mõnikord oi kui julm, Stacey. Sa éi oska seda ette kujutadagi.»

«Räägi seda siis; kui tagasi olen, kui sellel

enam mingit tähtsust ei ole.» Lükkasin ukse tema ees lahti ja suudlesin teda, suudlesin nii, nagu üks mees peab naist suudlema, imedes ta täidlased huuled oma hammaste vahele.

«Mina elan kõik üle, Rosa Solazzo, Hofferist ja teistest temasugustest ei hakka ma rääki-magi.»
Kui Rosa oli läinud, klõpsasin kinni rihma, millel rippus lahtise kabuuriga «Smith & Wesson», ja sättisin oma bareti otseks. Mees, kes peeglist vastu vaatas, oli mulle võõras — see kuulus Augu-eelsesse aega. Mis temal siia asja oli? Küsimus oli arutamist väärt, kuid praegu polnud selleks aega ja ma läksin alla teiste juurde.

«Cessna» kiirus oli kakssada kuuskümmend üks miili tunnis, järelikult pidime sihtmärgile jõudma ligikaudu kahekümne minutiga, öö oli Burke'i maitsele liiga kuu-paisteline ja seetõttu lükkas ta väljalennü edasi, kuid Ilmajaama lubatud pilvitus jäigi ainult lubaduseks ja viimaks andis Burke vastu tahtmist käsu kella ühe ajal õhku tõusta.
Verda oli reisi Punta Raisi dispetšeri juures registreerinud siselennuna üle saare õelasse, põhjendades sellega mäestiku ületamist. Väike kõrvalekaldumine jäi märkamatuks — paari minutiga võis lennuk ettenähtud kursil tagasi olla.
Koos treeningutega Kongos Burke'i käe all olin hüpanud üheksa korda, nii et tänasega tuli kümme täis — ilus ümmargune arv. Lõbu polnud see mulle kunagi pakkunud. Täies varustuses on langevarjur ülikohma-. kas olend. X-tüüpi langevari kaalub kakskümmend kaheksa naela, tagavaralangevari kakskümmend neli — kenake koorem spurtimiseks. Lisame siia ligi sajanaelase relvakandami, ja vaevalt siis keegi enam imestab, et parašütistile on ainus võimalik liikumissuund ülevalt alla.
Isegi reisijaistmete eemaldamine jättis kogu meeskonnale vaevalt liikumisruumi. Lennutee oli kavandatud Burke'i äranägemise järgi. Koos Verdaga oli ta ka lennukiukse eest monteerinud, mis oli kena küll — senikaua, kui mõni meist polnud sealt enne pärale-jõudmist kogemata välja sadanud.
Tuhandeid asju vilksas läbi pea, kui «Cessna» laugelt õhku tõusis ja meie rivis seina ääres kükitasime.
93
Liisk oli langenud, olime nüüd teel. Kas me ka tagasi pöördume, selles polnud ma kindel, nagu polnud kindel üldse milleski peale selle, et kõik, kes mind ümbritsesid, valetasid mulle, kaasa arvatud Rosa.
Mingil seletamatul kombel piinas mind just see viimane seik, ja kui ma oma tundeid analüüsida püüdsin, taipasin kohkumusega, et olin Rosast sisse voetud. Tõesti sisse võetud. Rosal oli iseloomu, ta oli omal kombel rikkumata, ja läbi kahtlusevarjude aimasin, et minu tuppa oli ta viimane kord ilmunud täielikult omal algatusel. Ta oli tulnud minuga jumalaga jätma ja selleks polnud teda sundinud ei Hoffer ega keegi teine, vaid ta enda sisetunne.
Lendasime nüüd kaheksa tuhande jala kõrgusel ja vaade oli siit muidugi suurejooneline. Mäeahelikud, tipud ja kaljurünkad särasid kuupaistes, orud ja kuristikud nende vahel looklesid kui mustad maod.
Teekond möödus ühegi vahejuhtumita ja tundus nõnda lühike, et kui Verda korduvalt punast tuld vilgutas, pani see mind ootamatusest võpatama. Pilku aknast välja heites nägin Cammarata mäe hambulist harja, siis selle läänenõlva, ja siis, laskudes, mustavat alustassikujulist lava, kuhu meil hüpata tuli, orientiiriks valitud juga, mis kuupaistes sätendas.
Kui Verda uuele pöörangule läks, tõusis Burke, kes pidi hüppama esimesena, ja klõpsatas haagi avamis-trossi külge. Sedasama tegi Piet, siis Legrande, mina olin järelvägi. Maos oli õõnes tunne, suu kuivas, seisin teiste kõrval rivis ja mind haaras pidetustundest luupainajalik hirm.
Punane tuli vilgatas üks kord, siis kaks korda, «Cessna» lõi mingis õhuvooluses kõikuma ja Burke haihtus ukseavasse. Poole sekundi pärast järgnes talle Piet, tema kannul Legrande.
Ja siis tuli minu kord. Tuul ulgus haigutavas avas. Ainult hull võib sellega hakkama saada, ütlesin endale ja kukkusin, pea ees, tühjusse ning hakkasin kukerpallitama.

Lasin raskel varustusekandamil, mida olin kõvasti süles hoidnud, minna oma teed, see tõttas kakskümmend jalga minust ette ja jäi keerlema kinnitusnööri otsa. Köis lõikus valusasti puusa, kott vedas ka minu .selle khakivärvi vihmavarju all pöörlema — kuppel

94

pea kohal oli antud hetkel mulle kõige armsam vaatepilt maailmas.

Kaheksasaja jala kõrguselt hüpates võtab täpselt kolmkümmend sekundit, enne kui vastu maakera lage põrkad, ja see ei anna kuigivõrd aega pöörisest väljumiseks. Nii lähedal mäeküljele on pealegi alati lasku-vaid õhuvoole, ja need panid mind pöörlemisele lisaks veel pendeldamaA. Ohus kõikudes teeb iga avastatud objekt alati rõõmu. Märkasin ühte langevarju, siis kohe teist udusulena lauglemas joa poole ja kandusin ka ise kiiresti sinna.

Öiste hüpetega on see häda, et ei näe maapinda, maandumine tuleb tavaliselt ootamatult, prantsatad ettevalmistamatult liiga kange kehaga maha, tagajärjeks luumurd või midagi veel hullemat — niisugustes operatsioonides pole need haruldased.

See oli üks põhjusi, miks ma eelistasin varustusekoti kahekümnejalase köie otsas rippu lasta. Isegi kui sa ei pendelda häirivalt, mütsatab varustus vastu maad enne mind ja see mütsatus on sulle hoiatuseks.

Jõudsin end valmis seada. Varustusekott prantsatas maha ja mina järgnesin sekundi murdosa hiljem, rulludes üllatavalt vetruval turbapinnasel. Veeresin õige mitu tiiru, enne kui mingi kaljunukk valusasti ribidesse müksas.

Lebasin seal kägaras, kuni keegi minu juurde astus ja mu kohale kummardus. Märkasin välgatamas terast ja jõudsin õigel ajal tõsta oma «Smith & Wessoni.» " «Tahtsin ainult tropid läbi lõigata,» pomises Piet Jaeper.

«Oled kindel, et sa mu kõri ei sihtinud?»

«Teine kord,» irvitas ta. «Siis, kui meil sind nii hädasti vaja ei ole. Kui meil sind enam üldse vaja ei ole.»

Tema naljatavast toonist hoolimata tajusin ehedat ähvardust. Ta lõikas mu vöö külge kinnitatud nööri läbi ja sikutas varustusekoti mu kõrvale. Pugesin rakmetest välja ja pääsesin ka langevarjust. Siin all oli Valgust justkui rohkem ja ma nägin Burke'i ja Legrande'i. kes varustust ja langevarje seljas tassides lähemale vantsisid. Prantslane liipas jalga, kuid nagu peagi selgus, polnud ta häda kuigi tõsine. Ta oli hüppe ajal nii kõvasti pendeldama hakanud, et sadas maha enne kandamit, jõudmata maandumisasendit võtta.

95

Ilmselt oli ta saanud päris paraja matsu, kuid varustuse lahtipakkimise ajal ta toibus.

Kotid sisaldasid dessantranitsaid toidu ja veega, samuti relvi ja lahingumoona. Nende asemele toppisime langevarjud ja viskasime kotid lähimasse kaljulõhesse.

Jäime hetkeks tohutu rahnu varju istuma ja Burke lasi brändiplasku ringi käima. Rüüpasin tubli lonksu ja naeratasin eneselegi ootamatult tänulikult: ma olin elus, mu jalad olid jälle kindlalt vastu maad ja tuline juga keerutas mu naba ümber.

«Meil pole aega siin vedelda,» lausus Burke. «Tuleb otseteed tippu välja põrutada. Peame enne valget tingimata üle selle sinna metsatukka jõudma.»

Seega oli meil aega üsnagi napilt, sest kalendri järgi pidi päike tõusma kell 4.10. Asusime hanereas teele. Mina kõndisin ees, sest vähemalt teoreetiliselt tundsin siinset maastikku teistest paremini.

Öö oli lihtsalt imeilus, paistis täiskuu, selle poole rühkis paar pilverübalat, taevas kubises vilkuvatest tähtedest, arvukad mäevallid kadusid üksteise järel kaugusesse ja idas sätendas Etna lumine tipp.

Orud olid kottpimedad, kuid paremal, meist tuhat jalga allpool, umbes Bellona küla suunal hõõgus mitme miili kaugusel siiski üksik tuluke. Arutasin endamisi, kas selle juures ei istu mitte Cerda ega kaalu meie eduvõimalusi, sest kui millelegi üldse võis kindel olla, siis eeskätt sellele, et mu vanaisa ei jätnud teda meie sõjakäigust üksikasjaliselt informeerimata.

Cerda oli otsatult hea näitleja, sellega pidi küll igaüks nõustuma. Isegi selja taha peidetud püstol oli stseen tema näitemängust. Ta oli oma käitumisega suutnud mind uskuma panna, et tema peale võib loota, ja see oli kaval nõks. Ainsa vea oli ta teinud siis, kui teeskles mitte teadvat Joanna Truscotti viibimisest mägedes. Niisugust väidet mehelt, kes Serafinost teadis kõike ja veel rohkem, poleks tõena võtnud viimanegi loll.

Ja ometi, arvestades veel, et Marco passis tagaruumis, oli tema osatäitmine lihtsalt täiuslik. Ei, selles afääris ei tohtinud kellelegi loota, nii vähemalt mulle tollal näis.

Kell oli just kolm, kui tippu jõudsime. Viskusin kal-jurüngaste vahele kõhuli ja jäin teisi järele ootama.

96

Olin surmväsinud ja mulle selgus kurb tõde, et sellisteks rännakuteks ei olnud ma veel valmis. Ent teisest küljest ei näinud ülejäänud minust kuigivõrd reipamad välja, eriti Legrande, aga ka Burke'il tundus hingamisega raskusi olevat.

Uuesti lasi ta brändil ringi käia, küllap rohkem omaenda joogineelude vabanduseks. «.Siiamaani on kenasti. Meile jääb tubli tund, et umbes tuhat jalga allapoole laskuda. Kui sellega hakkama saame, siis, usun ma, pole ka ülejäänus kahtlust.»

Ta nookas minu poole: «Las käia, Stacey.»

Niisiis pidin ma endiselt teejuhiks olema. Ajasin end jalule ja hakkasin astuma, tajudes selgemini kui iial enne, et Burke käib mu selja taga.

Minek ei olnud kerge. Pinnas oli konarlik ja salakaval, kuu loojumas ja liikuda tuli peaaegu kobamisi. Paiguti juhtus ette reetlikke savikildaastanguid, kus jalg iga pisemagi vääratuse puhul libises nagu jääl.

Umbes poole tunni pärast peatusin väikesel platool ja jäin teisi järele ootama. Idas hahetas taevas silmapiiril juba märgatavalt ja mul oli selge, et kui me tempot ei tõsta, ei jõua me kuidagi õigeks ajaks.

Esimesena saabus Piet, kes näis olevat veel üsna heas vormis, kuid Legrande, kes loivas kohale järgmisena, oli omadega päris läbi. Burke tuli viimasena ja jälle ma märkasin, et ta hingas vaevaliselt.

«Miks me peatuma jäime?» küsis ta.

«Mõtlesin, et kõik me vajame veidi hingetõmbeaega.»

«Põrgusse. Nii ei jõua me iial pärale.»

See kõlas üsna vihaselt, kuid ergutavalt, ja käeliigutusega lõikasin ma tal kavatsetud sõnad suust. «Okei, päälik oled siin sina.»

Jätkasin laskumist, kuigi pidin end ajuti kõvasti tagant sundima. Kasutasin ettejuhtuvaid kildatükke tagumiku peal kelgutamiseks ja sain sel moel kohati õige mitusada jardi edasi, kuigi südames oli hirm: äkki ei saagi pidama. Ent suurt abi polnud sellestki: ihmja koidu saabudes olime esimesest puudesalust ikka kolmsada jalga kõrgemal.

Kunagi pole ma tundnud end nii kaitsetult, kui mööda lagedat mäekülge viimaseid jarde läbides. Kell oli täpselt kakskümmend minutit neli läbi, kui jõudsin lähima metsaribani.

97

11

Puhte-eelne hallus hajutas juba varje puude alt, kui me maha kükitasime, et midagi hamba alla võtta. Burke paistis nüüd üsna kõbus olevat, sest istudes oli ta hingeldamisest jagu saanud. Legrande aga oli läbi. Ta nägi hulga vanem välja ja kortsud ta näos olid kurdunud nugateravateks. See'p see oli — liiga vanaks hakkas ta niisuguste tempude jaoks jääma.

Ka soostunud pinnast tõusvas üdini tungivas rõskuses õlgu väristav Piet oli väsinud. Teda ja Legrande'i olime kunagi kutsunud oma raskekahurväeks. Oli juhtunud, et nähes neid kahekesi õlg õla kõrval raginal ligemale murdmas, nii et võsa lookas, olid teised jalad jälle alla võtnud ja nende tuju oli tõusnud, kuid nüüd oli see möödanik. Ajad muutuvad ja inimesed koos aegadega, see on elu vääramatu seadus.

Ka mina judisesin. Ei meeldi mulle niisugused udu-hallid hommikud — need on mu kõrvalt viinud palju häid mehi ja see kogemus seisis mul meeles. Torkasin sigareti näkku, see maitses vastikult, kuid ma imesin suitsu mahv mahvi järel oma kopsudesse. Burke kolis pisut eemale ja laotas kaardi lahti.

«Siit karjaseonnini, kus ta juttude järgi ennast varjab, ei tohiks olla rohkem kui viissada jalga. Võib-olla oleks targem, kui sa sinna väikese luurekäigu teeksid. Meie ootame sind siin. Annan sulle kolmveerand tundi aega.» Ta vakatas, aga lisas siis sosinal: «Kardan, et Legrande vajab puhkust — ta näeb välja nagu vana pastel.»

Tõusin. «Küllap on sul õigus. Peatse jällenägemiseni.»

Ülemal oli pinnas kivisem ja mul tuli turnida läbi korgi- ja iilekstammevõsa, kuid liikumine läks hõlpsamaks, kui jõudsin mändide ja pöökide vööndisse.

Peidikust sööstis välja rebane ja kohutas mind sedavõrd, et peaaegu oleksin instinktiivselt ta elupäevad lõpetanud. Pauk oleks muidugi saanud saatuslikuks meile kõigile. Siin, Serafino ja tema poiste külje all, elutses elajaid õige rohkesti: minu lõhna haistes panid plehku ka metskass, kärp ja mingi ennenägematut liiki hunt.

Nüüd pääsesin edasi üsna jõudsasti, lasin isegi sörki,

püss laskevalmis, mingist järsakust tulin tagumiku peal liugu lastes alla ja jõudsin nõnda veerand tunniga tubli kolmsada jalga teistest allapoole.

Paremat kätt vulises mäest alla oja. Viskusin selle kaldale kõhuli ja loopisin endale vett vastu nägu. Tundus mõistlikuna edasi minna mööda oja kallast, sest oli enam kui tõenäoline, et karjused olid püstitanud onni veele nii lähedale kui vähegi võimalik — teada Aigu, kuidas suviti sellel saarel veega oli.

Esmalt kuulsin ma hääli — mingit mõnusat õhkimist, mis katkes äkki, otsekui oleks ohkijal hing kinni jäänud. Peatusin ja laskusin ühele põlvele. Järgnes vaikus, siis sulpsatus ja vali kiljatus.

Neitsi Joanna Truscotti olin näinud kaks korda piltide peal, mida Hoffer meile oli demonstreerinud. Ühel kandis ta suusariietust, teisel oli ta mingil aiapeol Buckinghami palees. Raske oli uskuda, et see tüdruk, kes praegu alasti ojakäärust puude alla tekkinud tiigi-keses lohistas, oligi tema.

Ta juuksed olid palmikusse põimitud nagu kaheksateistkümnendal sajandil, ta nägu, kael ja käsivarred õlid pruunid kui mustlasel, kuid ülejäänud ihu piim-valge ja poisilik, rinnad peaaegu olematud. Ainult ta puusad kuulusid vastuvaidlematult täiskasvanud naisele.

Tüdruk ronis kaldale ja hakkas end räbaldunud käterätikuga kuivatama. Ma ei vaevunud silmi ära pöörama. Mitte ainult sellepärast, et ta minu juuresolekust ei teadnud — temas oli midagi aseksuaalset. Imelik asi, kuidas mõnda alasti naist nähes lahvatab iha nagu bensiini kastetud käsn,.teine aga jätab absoluutselt külmaks.

Ta sikutas jalga päevinäinud pikad püksid, selga meeste päevasärgi ja katkiste küünarnukkidega rohelise kampsuni ning sidus pähe punase rätiku, sõlmides nurgad lõua alla kokku.

Siis istus ta, et raskeid mägisaapaid kinni nöörida, ja mina astusin puude varjust välja ja hõikasin lustakalt: «Tere hommikust!»

Ta närvid pidasid vastu. «Tere ka teile,» vastas ta ja hakkas end rahulikult püsti upitama.

«Ärge ehmuge,» hoiatasin ma, kuigi see oli vist täiesti ülearune. «Minu nimi on Wyatt, Stacey Wyatt. Mind saatis teile järele te võõrasisa Karl Hoffer. Mu kolm

seltsimeest ootavad ülal mägedes. Tulime teid siit päästma.»

Issand, missugune tola ma olin! Teda ei valvatud, ta oli ihuüksi ja võis ilmselt omatahtsi kõikjal ringi uidata. Miks see mulle kohe pähe ei turgatanud, sellest ei saa ma lihtsalt aru. Võib-olla olin liiga väsinud — seljataga oli kurnav rännakmarss.

«Ja mida te nüüd loodate — et hakkan rõõmust kilkama või?» küsis ta ja tema inglise ülemkihi koolitatud artikulatsiooniga jahe hääl kõlas irooniliselt. «Kuidas ta käskis teil minuga toime tulla? Püssi, pussi või nuiaga?»

Vahtisin talle hämmeldunult otsa ja minus sähvatas äkki mingi aimus. Tüdruk oli selja pööranud, ja kui ta jälle näoga minu poole seisis, oli tal käes automaat-püstol «Beretta» ning tal oli niisugune ilme, nagu teaks ta täpselt, mida sellega teha võib.

«Ehk seletaksite pisut lähemalt, kui oleksite nii lahke,» ütlesin. «Kardan, et muidu mu pea ei võta.»

«Miks te juba triklile ei vajuta?» küsis ta kõvera naeratusega.

«AK» oli mul kõik see aeg laskevalmis olnud. Poetasin selle oma jalgade ette ja viskasin ka «Uzi» sinna kõrvale. «Näete, relvad on maha pandud.»

See ei avaldanud talle muljet. «Aga see, mis teil puusal tolkneb?»

Tõmbasin ka «Smith & Wessoni» välja, panin selle teiste juurde, astusin kolm sammu tagasi ja kükitasin tammekännule ning võtsin rinnataskust sigaretipaki.

«Soovite ka?»

Ta raputas pead. «Mina tahan vanaks elada.»

«Kui olete kindel, et see vaeva tasub, siis muidugi.»

Süütasin suitsu. «Noh, nüüd hakkan ma rääkima ja teie kuulate, ja siis võite mu maha lasta — kui veel tahate.»

«Eks näe,» vastas ta rahulikult. «Ainult tehke kähku. Ma pole täna hommikul veel midagi hamba alla saanud.»

Paari sõnaga andsin talle kogu loo edasi, kuid ta näos ei liikunud ükski lihas. Kui olin lõpetanud, ütles ta: «Ah siis niimoodi? Mu võõrasisa seletas teile, et Serafino Lentini röövis mu ja nõudis lunaraha? Et tema maksis selle kenasti ära, aga Serafino eelistas

100

jätta mind oma himude rahuldamiseks ja pani pealekauba rahagi tasku?»

«Nii see enam-vähem oli.»

«See on vale, mister Wyatt, otsast lõpuni vale.»

«Nii ma arvasingi.»

Nüüd peegeldus ta näol küll imestus. «Ma ei saa aru.»

«Kuulsin juhuslikult, et paar aastat tagasi oli Serafinot politseis ülekuulamisel piinatud ja et sestsaadik pole ta võimeline naistega selles liinis suhtlema.»

«Aga kui te seda teadsite, kui te taipasite, et mu võõrasisa jutt on algusest peale võlts, miks te siis tulite?»

«Piiritu uudishimu on alati olnud mu nõrk koht,» muigasin. «Ta lubas maksta ülihead raha ja oskas teid huvitavaks rääkida, öelge, kas teid tõesti tabati juba neljateistaastaselt sohvriga voodist?»

Selle küsimusega oli ta raudne meelerahu igatahes pihuks ja põrmuks tehtud. Ta silmaterad laienesid, ta ahmis õhku, ja ainuke, mida ma ta näost kirjeldada oskaksin, oli sinna tulvanud neitsilik puna.

«Vabandage,» pomisesin. «Näen nüüd isegi, et väljamõeldiste alal on ta ületamatu meister.»

«Te tahate teada tõde? Noh, peate seda kuulda saama.» «Beretta» ei sihtinud enam minu pihta, kuigi tüdruk näis olevat pööraselt vihane. «Elukindlustus-kompaniis öeldaks, et surnuna olen ma rohkem väärt kui elavana. Ema pärandas kogu oma varanduse mulle, võõrasisa on ainult eestkostja. Siia koer maetud ongi. Kolme nädala pärast olen ma kakskümmend üks täis ja saan varakäsutamisõiguse. Ema tegi rumala vea, tema tahte järgi jääks kõik Hofterile, kui sureksin enne seda päeva. Kaks ja pool miljonit naelsterlingit.»

Muidugi, sellega võrreldes oli raha, mis Hoffer meile maksis, täpes!

«Ainus, mida Hoffer teile ei valetanud, oli see, et ta andis Serafinole kakskümmend viis tuhat dollarit. Kuid hoopis muu asja eest: ta pidi mind varitsema, kuni ükskord ilma sohvrita sõpradele Villablasse külla sõidan, mida ma üsna tihti tegin, mu peatama ja maha laskma.

Mu laiba pidi ta jätma auto kõrvale vedelema, sellega oleks mu isik sedamaid kindlaks tehtud ja kõik oleks saadud ajada eksituse kaela, mis bandiitide omavahelises arveteõiendamises oli juhtunud.»

101

«Ja Serafino lõi vedelaks?»

«Algul tahtis ta seda siiski ära teha. Kui ma tol õhtul oma auto kõrval seisin, tema oma meestega mu ümber, arvasin, et mu viimne tunnike on tulnud. Ei usu, et surm enam kunagi mulle nii lähedale astub .. .»

«Mis sundis teda oma kavatsust muutma?»

«Hiljem ütles ta, et talle olevat mu nägu meeldima hakanud. Ma olevat meenutanud ta nooremat õde, kes oli aasta tagasi nurgavoodis surnud. Kuid rohkem vist küll sellepärast, vähemalt ma arvan nii, et ta ei sallinud mu võõrasisa. Paistab, et neil on varasemast ajast mingi kana kitkuda, kuigi Serafino mulle sellest suurt rääkida ei tahtnud.»

«Miks ta siis tolle Hofferiga üldse tegemist tegi?»

«Tal oli raha vaja, palju raha. Tal oli kinnisidee — emigreerida Lõuna-Ameerikasse ja jätta endine elu igaveseks maha. Usun, et jäin ellu ainult sellepärast, et äkki turkas talle pähe: Hofferile oleks see kena ninanips, kui raha vastu võtta, aga leping täitmata jätta.»

«Ja ta vedas teid mägedesse?»

«Sellest ajast olen tema hoole all olnud.»

«Kas teil pole hirmu olnud, et kunagi võib ta meelt muuta?»

Ta raputas pead. «Seda küll mitte. Kui asjaolud ära seletasin, teavad tema ja ta mehed, kus kivi all vähid peidus on.»

«Kuis siis!» muigasin. «Muud pole vaja tehagi, kui teil küllalt kaua elu sees hoida, siis on rahakirstud neile pärani lahti.»

«Täpselt. Lubasin neile, et kui kõik rahuldavalt laabub, aitan ma neil Lõuna-Ameerikasse pääseda ja annan neile nelja peale sada tuhat naela.»

Nüüd oli siis kõik selge. Või kas ikka oli? Enamik sellest, mis mulle peavaju oli teinud, oli nüüd paigas, kuid ikkagi oli jäänud õige mitu asja, millele mõistus peale ei hakanud.

Ühe neist ütles välja tema: «Ühest asjast ei saa ma aru. Mida te pidite minuga peale hakkama, kui mu kätte saate?»

«Andma teid Hofferile üle. Ta peab meid ootama Bellona teeristil.»

«Kas ta siis lootis, et ma teile midagi ei räägi? Lootis, et siia jõudes te ei märka — ma pole siin Serafino himude ori, nagu tema välja pakkus?»

102

Seesama küsimus oli mindki häirinud juba mõnda aega ja ma polnud jõudnud parema seletuseni kui see, mille ta ise hetke pärast välja pakkus:

«See toob meid tagasi sinna, kust alustasime. Loogiline seletus on ainult üks: te hüppasite siia, et teha ots peale nii mulle kui ka Serafinole ühes tema meestega. Seejärel kihutab mu võõrasisa politseisse, ringutab käsi ning pööritab silmi ja luiskab, kui väga ta minu elu pärast kartvat. Politseid polevat ta söandanud varem tülitada, kuid nüüd ei suutvat ta enam. Politsei alustab muidugi ametlikku juurdlust ja leiab selle, mis teie tööst järele jäänud.»

«Aga ta peab ka kordasaatja välja selgitama.»

«Oh, mägedes on hulgaliselt sääraseid jõuke nagu Serafino oma, kes vastastikku üksteist ei hellita,» kehitas ta õlgu. «Ja politsei teeb lihtsalt järelduse, et süüdi on üks nendest. Võõrasisa on murest murtud, kuid tee ta ees on sile ja sirge. Kui natukenegi mõelda oskate, taipate isegi, et just nii pidi mu võõrasisa koik kavan-dama6>

Ta käsi sirutus uuesti «Beretta» järele. See poleks mind veel valvsaks muutnud, kui ta silmadesse poleks siginenud midagi hoiatavat. Ka suu pigistas ta kitsaks kriipsuks.

Tegin ülearugi filmiliku sööstu, kukkusin ta sülle ja kohe oli ta mu all, lahing läbi, kuigi ta väänles seni, kuni sain ta käsivarred oma põlvede alla litsuda.

Korjasin «Beretta» maast ja tõmbasin kaitseriivi eest. «Ega see muidu pauku tee, kui olete selle lõksu siia asendisse vedanud, näete. Proovige uuesti.»

Panin püstoli talle rinnale, tõusin ja keerasin selja. Kui uue sigareti süütasin, tegin seda suurustleva teatraalsusega, ja kui jälle tema poole pöördusin, siis oli ta püsti tõusnud ja jõllitas mind hämmeldunult, «Beretta» käe otsas abitult rippu.

«Aga ikkagi ei saa ma aru ... » pomises ta.

Tal oli õigus — sellest ei võinudki aru saada. Koik asjaolud viitasid sellele, et tal oli täiesti õigus ja meid oli saadetud teda tapma — ja ainult.

Kas see oli ikka nii?

Külmavärin jooksis mööda mu selgroogu alla ja suu kuivas. Ei, see polnud võimalik, püüdsin seda mõtet endast eemale peletada. Niisuguse asja peale poleks Burke kunagi välja läinud.

Aga igal juhul ei antud mulle aega seda kauem kaaluda. Keegi hüppas mulle selga, haakis käsivarre ümber mu kõri ja ma kukkusin maha.

Keegi on kunagi öelnud, et Jumal lõi osa mehi väikesteks, osa suurteks ja määras kolonel Colti vahet tasandama. Ülevõimu piirava filosoofiana on see mõtteavaldus mulle teretulnud, sest olen ise üsna väikest kasvu ning kipun käsikähmluses vahel alla jääma.

Kägistav käsivars tegi oma töö ja lõikas efektselt ära õhu juurdepääsu mu kopsudesse. Ma kukkusin läkastama ja kõrvad lõid kumisema. Kuulsin ähmaselt, et tüdruk hüüdis midagi, ja siis tegi mu vastane vea ja vahetas asendit, nii et sain talle küünarnukiga munadesse äiata.

Hoop oli jõuetu ja tabas ainult pooleldi märki, kuid piisas sellestki. Ta vandus ropult ja lasi mu lahti, ma tegin tagurpidisalto, sain jalule ja jäin iilekstamme najale kõõksuma.

See meeleheitlik katse mind ei aidanud. Mu pea rebiti uuesti rapsakuga tagasi ja küljelt torgati vastu kaela püssitoru.

12

«MI», kaliiber 30, on seesama poolautomaatpüss, mis tõi Ameerika jalaväe Teisest maailmasõjast läbi. Sellega tahan ma öelda seda, et riistapuu, millega kavatseti minusse auke juurde teha, oli pärit nimelt tollest seeriast. Samas oli aga selle eest hoolt kantud kui armsama eest — pära oli üle lakitud ja toru läikis õlist ja üldse nägi see nii surmav välja, nagu ühelt tapatorult iganes nõuda tohib. Niisama saatusliku välimusega oli ka ta peremees, Serafino Lentini.

«Ära tee, Serafino!» hüüdis tüdruk itaalia keeles. «Sa ei tohi teda lasta, ei tohi!»

Serafino kandis üsna kulunud jämedatoimsest riidest rõivaid ja põlvini ulatuvaid nahksääriseid. Ta nägu kalevist mütsilätu all oli nädalavanusest habemetüü-kast ja paremat silma katvast räpasest mustast sidemest hoolimata väljakutsuvalt ilus. Lustlik vend, polnud midagi ütelda, otsekui pildiraamatust väljalõigatud kuueteistkümnenda aastasaja bravo. Suutsin teda vaevata kujutleda vammuses ja sukkpükstes. Naisele suudlus huultele, mehele rusikaga silmaauku, meenus mulle vana nali. Üsna kentsakas nähtus, välja arvatud muidugi see, et võisid talt noa soolikatesse saada, kui teele ette jäid.

Kaht meest ta selja taga seletasin vaid ähmaselt, sest Serafino oli see, kes mind antud hetkel maailmas huvitas. Ta hambad olid hundilikult irevil ja ta lõgis-tas püssilukku.

«Võta tuurid maha,» ütlesin. «Olgu neetud mees, kes valab omade verd.»

Sellel sitsiilia vanasõnal oli samasugune mõju mis hästi sihitud haagil vastu põsesarna. Silmatera ta ainsas silmas näis laienevat, kuid tähtsam oli see, et püssitoru kadus mu kaela vastast ära.

«Lase tulla,» ütles ta. «Kes sa oled?»

«Barbaccia tütrepoeg. Vanaema kaudu pidime sinuga sugulased olema.»

«Püha Jumalaema, ma ju mäletan sind lapsest peast!» Kaitseriiv lõksatas taas ja see oli kõige julgustavam heli, mida ma tüki aja takka jälle kuulsin. «Kui olin neljateistkümnene, käis mu taat kord perekonnaasjus capo juures. Mina pidin värava taga ootama. Nägin,

kuidas sa aias jalutasid ja koeraga hullasid. See oli mustade laikudega valge tõug. Olen unustanud, kuidas neid kutsutakse.»

«Dalmaatsia dogideks,» vastasin ma ja pikkade aastate tagant kerkis vana Trudi mulle jälle silmade ette.

«Capo lapselapsukesel olid tol päeval nii ilusad riided seljas. Issand, kuidas ma sind siis vihkasin. Oleksin tahtnud sind peadpidi porilompi pista.» Ta tõi kuskilt sisetaskust välja haiseva sigarijupi ja kükitas mu ette kandadele. «Kuulsin, et capo pole siiani neile käppa peale saanud, kuigi nad saatsid su ema teise ilma.» Ta sülitas. «Maffia sead. Kuigi, jah, tema on osanud oma uksealuse puhta hoida, niipalju kui mina olen kuulnud.»

Oleksin tahtnud küsida, mida ta sellega mõtleb, kuid praegu polnud selleks sobiv moment. Serafino sirutas käe ja muljus sõrmede vahel mu maskeerimispükste säärt.

«Mida see kõik tähendab? Kui ma sind puude vahelt silmasin, mõtlesin, et jälle on nad sõjaväe platsi toonud.»

Nüüd seletasid mu silmad taas kõike, kaasa arvatud tüdruk ja nood kaks suli, kes huviga mu automaati uurisid. Nad olid niisama habetunud kui Serafinogi, kuid hoopis .rohkem räbalais. Kummalgi rippus õlal jahipüss.

Vajusin roidunult istuma. «Ma ei jaksa enam otsast alustada. Küsige tüdrukult.»

Serafino ei hakanud vaidlema, vaid astus Joanna Truscotti juurde. Nad läksid veidi eemale ja hakkasid sosinal vestlema. Ma tõin sigaretipaki lagedale. Kui suitsu põlema panin, nipsutas see mees, kes oli mind äsja läbi «AK» sihiku vahtinud, oma sõrmi ja ma viskasin paki talle.

Mehed olid väliselt sarnased nagu kaks tilka vett ja ma küsisin: «Teie oletegi vist need vennaksed Vivaldid, või eksin ma?»

Üks püssimeestest noogutas. «Täppi läks. Mina olen August, tema Pietro. Aga tema peale ära sa väga looda.» Ta laksas peoga endale vastu laupa. «Ta on siit paigast ära ja ta ei saa rääkida.»

Pietro tegi midagi tantsusammutaolist, ta suu vajus ammuli, paljastades tosinkonna mustunud hambatüügast, ja ta näole ilmus lai totter naeratus, mis meenutas

rohkem küll irvet. Mul oli tunne, et täpselt samuti naeratab ta ka siis, kui kellelgi pead otsast nüsib.

Tegelikult võis selleks peaks saada mu enda pea, kargas ajudesse lustakas mõtteuid. Aga siis tuli Sera-fino tagasi ja ma lugesin ta näolt, et kõik läheb korda.

«Saatuse iroonia,» ütles ta. «Kui mõelda, mitu korda on vana Barbaccia püüdnud mu eluküünalt kustutada. Kuid jah, ega meil temaga veresugulust ole .. .»

Täpne jaotus, kuid mulle piisav.

«Kas saan nüüd oma relvad tagasi?» küsisin. .

«Ma'i tea .. . need kuluvad meile ära . ..» Mu soov oli talle silmanähtavalt vastumeelne, kuid ta otsustas teha žesti. «Andke talle ta plõksupüss. Teised võtke kaasa.»

August ulatas mulle «Smith & Wessoni» ja kogu ta olek oli üliõnnelik. Torkasin revolvri kabuuri. Oleksid nad vaid teadnud, et selle plõksupüssiga olin ma võimeline sekundi jooksul kõikidele kuuli pähe kihutama!

Läksime hanereas läbi salu, Serafino ja mina kõrvuti teiste sabas. Ilmselt oli tal Hofferi kakskümmend viis tuhat kuhugi siiasamasse vana kompvekikarbi sees maha maetud. Ta pidas oma tempu vist ülimalt naljakaks, sest sellest jutustades kihistas ta vahetpidamatult naerda.

«Nojah, eks mul ole tulnud paar meest mättasse lüüa ikka küll. Elu on selline.» Ta sügas tarmukalt lõuga. «Tegin Hofferile mõned teenekesed, kui mägedesse teed ehitati ja tal töölistega arusaamatusi tekkis. Rääkisime paar meest ümber ja kukutasime mõned ametiühingla-sed kuristikku. Siis astus ta ühe sõbra kaudu minuga ühendusse ja tuli lagedale selle tüdruku-looga . . .»

«Kas sa teadsid, kes see tüdruk on?»

«Polnud aimugi. Hoffer seletas, et väljapressija, et tüdruk võivat ta laostada, kui tal suud kinni ei panda. Nõudsin tasu ette, sain raha kätte, aga kui ma tüdrukut nägin, meeldis ta mulle kohe.» Ta muigas nukralt. «Et ma ainult nime poolest mees olen, siis pole ma teda pruukinud, nii et selle koha pealt ei tohiks nurisemist olla.»

«Jah, ma olen kuulnud su õnnetusest.»

Ta lagistas täiest kõrist naerda. «Elu teeb vahel seatempe, kas pole? Ei, Joanna hakkas mulle südame külge sellega, kuidas ta seisis, lõug püsti ja selg sirge, kui arvas, et ma ta kohapeal maha kõmmutan. Mu käsi

107

ei tõusnud — ta seisis nagu mõni Rooma printsess. Siis sähvas mulle pähe, et raha on mul ju käes küll, aga Hofferile kuluks ikkagi väike õpetus ära. Hoffer on tõbras ja maffia käib mulle kogu täiega hinge peale.»

Ta sülitas jälle, mina aga komistasin, sest niisugune uudis võttis mul jalad nõrgaks. Haarasin Serafino käsivarrest. «Hoffer kuulub maffiasse?»

«Kas sina's seda ei teadnud? Üks neid Ameerika sündikaadi poisse, kelle jänkid on paari viimase aasta jooksul maalt välja kihutanud.»

Ja vanaisa polnud sellest sõnagi lausunud. «Kas tüdruk teab seda?»

Serafini raputas pead. «Ei vist. Oh, seda ta muidugi teab, et Hoffer on viimane siga, aga plika on alles teist korda Sitsiilias ja maffia tähendab talle kahte rida turismijuhis, kus seda mainitakse kui romantilist mälestust.»

Üsna arukas järeldus. Mida võiski teada neiu, kes suurema osa aastast veetis kuskil uhkes Inglismaa erakoolis, ülejäänud aja aga kõrgema seltskonna meelis-paikades Prantsusmaal, Šveitsis või mujal. Selles suhtes oli meil temaga nii mõndagi ühist.

«Nii et Hoffer töötab siingi Ühingu heaks?»

«Imelik küsimus,» imestas Serafino. «Sa ju seadust tead: kes on sees, sel pole kunagi enam teed välja. Hoffer on viimane poolest tosinast kujust, kes on saanud Ameerikast hundipassi.»

«Mis siis teistega juhtus?»

«Kaks tükki vajutasid oma «Alfa» starterile ja sõitsid otseteed põrgusse. Niipalju kui mina mäletan, lasti ka ülejäänud nii või teisiti läbi hakklihamasina. Nad ihusid väitsa Barbaccio enda vastu ja tegid sellega suure vea. Vana hundi peale nende hammas ei hakanud.»

«Siit siis need pidevad tapmiskatsed ... » pomisesin. «Aga pomm, mis tappis mu ema, kelle hinge peal see on?»

«Tont seda teab,» kehitas Serafino õlgu. «Kindlasti ühe peal nendest. Ja mis tähtsust sellel on? Ega Barbaccio jäta, ta teeb viimase kui ühega sotid selgeks, enne kui ise manalasse läheb.»

Mu veri tarretas soontes, kui sellele roimade rodule mõtlesin. Vito Barbaccia, Elu ja Surma Isand! See

108

nimi sobis talle. Vodistasin õlgu ja järgnesin muretult vilet laskvale Serafinole.

Karjuseonn nägi välja, nagu oleks ta aegade algusest saadik siin seisnud — üles laotud eri suurusega rahnudest ja kividest, mille vahed olid topitud saviga, madal katus aga kaetud mätasvooderdise ja tamme-okstega.

Onni kohal moodustas oja mitu sügavat võrengut, muutus siis mühisevaks koseks ja sööstis üle kaljurin-natise viiskümmend jardi alla.

Hütt ise seisis laugel, oja poolt küljest lagedal nõlval ja tundus üsna kodune. Lähedal aasal sõid rohtu eeslipaar ja kolm kitse, pool tosinat tibu sõelus võsa-serval ja nokkis innukalt maad.

Kaheksa-üheksateistaastane poiss, ju siis see Joe Ricco, keda Cerda oli maininud, kükitas kolde ees ja toppis hagu paja alla. Kui tema noorus ja punased normannijuuksed maha arvata, oli ta masendavalt sarnane oma kaaslastega— samasugune kalevist lätu, paigatud riided, nahksäärised, niisama pahur ja jõhker ilme. Ta tõusis ja mõõtis mind uudishimuliku

pilguga. Vivaldi-veljekesed astusid paja juurde ja ammutasid endale ligastesse, mahakoordunud emailiga kruusidesse mingit vedelikku, mis kaudselt meenutas kohvi.
Serafino ja Joanna Truscott istusid oja kaldale pal-ginottidele. Mees õngitses kusagilt välja uue sigarijunni, pani sellele tule otsa ja jäi mõtlikult vahtima halli hommikusse. «Ja ikkagi ei saa ma siit otsa kätte,» nurises ta pead vangutades. «Annaksin ei tea mis, kui saaksin teada, mida see Hoffer on välja haudunud.»
«Võib-olla on kõik lihtsam, kui meie arvame,» sõnas Joanna. «Võib-olla peab ta endastmõistetavaks, et raha eest olete kõigeks valmis.»
«Selles võib tal õiguski olla,» nõustusin hajameelselt, sest Serafino küsimus oli viinud mõtted radadele, mida meelsasti tahtnuksin vältida. Serafino ei lasknud mind neid pikalt heietada.
«Need sinu sõbrad... võid sa neid usaldada? Äkki tegid nad sind narriks ja kasutavad söödana?»
Kaalusin seda asja tõsiselt ja püüdsin oma häälele võimalikult veenvat kõla anda: «Sessinatses maailmas on kõik võimalik, kuid ma ei usu. Kindlaks saab seda teha ainult ühel moel, selge see.»
109
«Kuidas?»
«Lähen räägin nendega.»
Serafino kibrutas laupa, imes sigarijunni ja noogutas siis. Joanna Truscott lausus: «Kui tahate, võite neile minu poolt pakkumise teha. Üsna tore oleks võõrasisa ta oma relvadega vastu seina suruda.» Ta korjas maast mingi raokese ja murdis sõrmede vahel katki. «Ta abiellus mu emaga raha pärast, ja kui ema talle enam raha ei andnud, siis vabastas ta end emast igaveseks, kas te seda ka teate?»
«Olete selles kindel?»
Joanna noogutas. «Tõestada ma muidugi ei saa. Hoffer mõtles, et saab emast kõik välja pigistada, sest ema armastas teda, armastas meeletult, ja Hoffer teadis seda. Kuid ta lasi siiski märgist mööda. Ema pärandas kõik viimseni mulle, aga Hoffer on just praegu kitsikuses, tõelises hädas.»
«Mis häda see on?»
«Tal on raha vaja, tal on vaja väga suurt summat. Tal on hirm nahas, usute või mitte.»
Nii et maffia on siis kõige selle taga!
«Hästi, istuge siin ja oodake.» Vaatasin kella ja nägin, et olin ära olnud rohkem kui tunni, järelikult võisid Burke ja Co juba mäest allapoole koperdada, et vaadata, kuhu ma olen jäänud. «Umbes poole tunni pärast olen tagasi.»
Kartsin, et nad takistavad mind minemast, kuid keegi ei liigutanudki. Kui metsaservalt tagasi vaatasin, oli Joanna Truscott oma punase rätiku peast rebinud ja pilvede vahelt piiluva hommikupäikese esimesed kiired kuldasid ta blonde juukseid.
Rügasin läbi alusmetsa järsust nõlvakust üles ja mul oli sellega nii palju vaeva, et ei jäänud aega muule eriti keskenduda. Tundsin vaid, et mu meel oli mõru. Asi oli selles, et südames polnud ma iial uskunud Hofferi pläma. Nii mõnedki seigad selles olid täiesti ilmsed valed. Aga kui juba mina märkasin neid nõrku kohti, siis miks ei märganud Burke?
Teist võimalust ei suutnud ma hetkekski möönda. Burke oli omal ajal teinud igasuguseid tegusid, aidanud ja tagant kihutanud mindki, kui vaja läks. Ta oli halastamatult tapnud ja seejuures tihti tarbetult julmalt, kuid ta oli seda teinud kui sõdur. Minu jaoks oli kujuteldamatu, et ta soostus raha eest mõrvama noort
110
tüdrukut. Vähemalt senikaua, kui meie sõjasalga viimsed riismed veel tema kõrval seisid, polnud see võimalik.
Olin -nii sügavas mõttes, et õieti ei märganudki, kuidas olin jõudnud ojaäärsele välule, kus ennist nejtsi Joannat kohtasin. Seisatasin, et hetkeks hinge tõmmata, ja siis praksatas mu selja taga murduv oks.

«Hoia siiapoole!» Puu tagant ilmus nähtavale Piet Jaeger ja surus laskevalmis automaadi vastu mu nim-mekohta.
«Stacey, mis juhtus? Hakkasime juba muretsema . . .»
Metsast sukeldus Legrande'i saatel välja nüüd ka Burke ja Piet Jaeger taganes kohe nagu robot välu serva valvepostile. Piet oli hea sõdur, oli seda alati olnud, seda pean tema kiituseks tunnistama.
«Noh, mis siis juhtus?» päris Burke veel kord. «Oli sul õnne?» Äkki kiskusid ta kulmud kortsu. «Kus su automaat on?»
«Eestkoste all,» vastasin. «Üks Serafino poistest võttis selle endale mängida.»
Ta tõsines silmanähtavalt. «Parem, kui ära seletaksid.»
Lonkisin oja kallast pidi Jaegerist ja Legrande'ist kaugemale ja istusin kivile. Burke süütas sigareti ja kükitas mu ette maha, automaat risti üle põlvede.
«Hüva, mis juhtus? Sa pidid luurele minema, mitte nendega läbirääkimisi pidama.»
«Leidsin tüdruku siitsamast kohast isiklikus basseinis kümblemas. Polnud ta juures ühtki valvurit ega hakanud ta mulle vastu. Kui'ma talle ütlesin, kes ma olen, avaldas ta lootust, et ma ta maha lasen.»
«Misasja?» Ta näole sigines hämmeldus.
Ma jahvatasin edasi: «Mis aga puudutab Serafinot ja tema poisse, siis nemad ei kavatsegi ta valget ihu mõnitada, nagu Hoffer meile mõista andis. Hoopis tüdruk on nad oma teenistusse palganud. Ta ütles, et kui ta siia jääb, siis jääb ta ellu. Lihtne ja selge.»
Jutustasin talle kogu loo, kaasa arvatud tüdruku kahtlused oma ema surma kohta, valvates ühtlasi iga tuksatust Burke'i näos. Kui olin lõpetanud, ajas ta end püsti ja jäi maast rabatud kruusa peopesal hüpitades vette vahtima.
«Tüdruku jutt ei tähenda veel midagi. Enne kui välja

lendasime, rääkis Hoffer mulle üht-teist täpsemalt. Ta ütles, et kõige rohkem panevat teda muretsema tüdruku väljamõeldised, mis olevat kujunenud peaaegu luuludeks. Et teda olevat korduvalt ravitud, kuid tulemusteta. Et tüdruk olevat seksihull, kes naudib pööraselt oma seiklusi. Ta paistis ette nägevat, et meil tuleb tüdrukuga kõvasti jändamist, kui üritame teda kaasa tuua — tüdruk sattuvat kergesti hüsteerikasse ja esitavat kõige metsikumaid süüdistusi. .. » Burke pöördus ja vaatas mulle otsa. «Sul ei jäänud temast niisugust muljet?»
Ma raputasin pead. «Ma ju rääkisin ka Serafinoga. Ta ütles otse välja, et Hoffer oli ta palganud tüdrukut tapma, kuid ta olevat meelt muutnud, sest tahtnud Hofferile käkki keerata. Ta ei salli Hofferit silmaotsaski.»
«Tõbras!» Burke virutas kruusapeotäie tigedalt vette. «Ka minust jääb see tegemata.»
Põhiline osa sellest, mis mulle muret oli valmistanud, oli nüüd lahenduse leidnud ja ma tajusin teatavat pingelangust ja äkilist kiindumusepuhangut Burke'i vastu, mida kannustas veel süütunne, et olin hetkekski võimalikuks pidanud tema osavõttu seda laadi tehingust.
Taas toi ta sigaretipaki lagedale, kuid see oli tühi ja ta viskas selle vette. Andsin talle ühe oma pakist, ja kui ta suitsu läitis, märkasin ma, et ta käed värisesid. Tühja pilguga põrnitses ta põõsastikku teispool oja.
«Mu Jumal, missugune loll ma olin! Ma ju teadsin, et miski on siin vääriti, teadsin algusest peale, aga ometi lasin end ninapidi vedada.»
«Miks, Sean?»
«Sest et ta pakkus mulle head raha ja et see oli üldse ainus pakkumine, mis mulle tehti.» Ta vahistas õlgu. «Ka sina muutud, kui vanadus hakkab kallale tükkima, küll näed. Haarad kinni igast õlekõrrest, lähed iga riski peale välja, otsid väljapääsu ega leia seda, sest äkki on vanadus sul kukil ja sa ei kõlba enam millekski.»
Ettevaatamatu sõõm suitsu pani ta järsku läkastama, see ei tahtnud ega tahtnud lõppeda, vaevaga ahmis ta õhku. Seda pealt näha oli kõike muud kui meeldiv. Panin käe talle ümber piha, ta nõjatus täie raskusega mu vastu ja köhis kas või kopsud välja.

Lõpuks ometi sai ta sellest üle ja naeratas hädiselt.
«Jälle korras.» Ta põrutas rusikaga vastu rinnakorvi. «Häda, kui kopsud on kulunud ega tee enam seda, mida tegema peavad.»
Siin sisaldus vastus paljudele küsimustele. «Ons asjad nii hullud?»
Ta üritas naeratada, kuid see ei tulnud tal välja. «Üsnagi hullud.» Ja siis ta rääkis mulle. Mitte et tal oleks olnud vähk, I nagu mul läbi pea oli vilksatanud, vaid midagi pea, aegu niisama jõledat — mingi haruldast sorti käsna-taoline kasvaja, mis ajas oma mürgised haarmed ta hingekõrisse ja tekitas lämbumistunde. Ravi ja rohud suutsid protsessi küll veidikeseks peatada, kuid tee läks siiski allamäge.
Kui ütleksin, et tundsin end ülekohtuste otsuste \ pärast süüdi olevat, siis oleks see vähe öeldud. Mu magu kiskus krampi teda vaadates. Ma ei saanud kuidagi endale andeks anda. Meie nii ammuse tutvuse juures oleksin pidanud oimama, et kogu tema viimase aja käitumisele leidub loogiline ja loomulik seletus. Sain maha kõige maotuma lausega maamuna peal: , «Anna mulle andeks, Sean.»
Ta naeris ja laksas mulle pihuga õlale. «Pole millegi eest andeks anda, Stacey-poju. Aga vaat mida me nüüd ,. peale hakkame, see teeb mulle muret.»
Rääkisin talle Joanna Truscotti pakkumisest. «Ma ei tea, mida ta just silmas pidas, kuid ega selle läbi keegi midagi kaota ja mulle meeldiks tollele Hofferile pirn panna.»
«Mulle ka,» sõnas ta peaaegu kirglikult. «Lähen laon • selle paragrahvi Pietile ja Legrande'ile ette.»
Pead koos, sosistasid nad jupp aega omavahel, ja kui nad minu poole kõndisid, pidin järjekordselt nentima, et Legrande nägi otsatult väsinud välja. «Asi on sedasi,» ütles Burke, «et pool raha oleme avansina niikuinii kätte saanud. Nüüd vaatame, kuidas me tolle suli veidi verd higistama paneme.»
Ta jäi poole sõna pealt vait ja neelatas, ja mina, loll, arvasin, et tal hakkab uus atakk, kuid tõest oli see arvamine üpris kaugel.
«Jumal hoidku,» hüüatas ta, «ühe asja unustasime päriselt ära ja see üks asi on kuradima magus asi:

Hoffer ootab meid ju autoga õhtupoolikul Bellona teeristil!»
«Sa pead silmas, et võiksime talle seal ebameeldiva üllatuse valmistada?»
Ta muigas, ja see muie polnud nagu üldse muie. Ta oli jälle tema ise, see vana hea Burke, läbi ja lõhki kardetav mees.
«Meil on vähemalt pagana hea võimalus seda proovida. Aga mis me tühja lobiseme. Lähme parem teiste juurde — nii kiiresti, kui vähegi jaksame, ja katsume mingi sõjaplaani püsti panna.»
Mina asusin teejuhiks ja teised järgnesid mulle hanereas ja jooksujalu. Tundsin endas ülekeevat tegutse-mislusti, millele ükski katsumus ei saanud olla liiga ränk — olid ju mu aju ja keha vabanenud rängast taagast. Mis puutub Burke'i, siis kui käest ära ta tervis oligi, ometi oli mulle suureks lohutuseks äsjaleitud seletus tema seletamatule käitumisele viimasel ajal.
Raiesmiku serval, võib-olla nii kolmekümne jardi kaugusel karjuseonnist, jäin ma seisma. Meie lähenemist oli kindlasti märgatud ja keegi ei näidanud sellepärast ninaotsagi. Ootasin, kuni teised mulle järele jõudsid, ja ütlesin siis Burke'ile, et lähen parlamentäärina üksi ette. Vivaldi-veljekesed ja Joe Ricco olid olnud sellise hoiakuga, et neilt võis kõike oodata, ja ma ei soovinud sugugi, et mõne õnnetu arusaamatuse pärast verevalamiseks läheks.
Astusin põõsa varjust välja, tõstsin käed pea kohale ja hõikasin Serafino nime. Kui olin niimoodi allamäge marssinud peaaegu raiesmiku keskele, päotus onni uks ja sealt piilus ettevaatlikult välja Serafino, minu enda automaat laskevalmis.
«Korras!» hüüdsin ma. «Kõik on hästi.»
Serafino õla varjust ilmus nähtavale Joanna Truscotti ebalev nägu. «Teil läks korda neid veenda?»

«Veel enam. Hoffer pidi isiklikult tulema autoga Bellona teeristile meile järele. Karta on, et teda ootab seal halb üllatus.»

Olin lausunud seda itaalia keeles ja Serafino nägu lõi üleni särama. «Vaat see mulle juba meeldib! Siis saan selle mölaka kõri oma käega läbi lõigata. Olgu, Stacey Wyatt, hüüa oma sõbrad siia.»

Ta vilistas läbilõikavalt ja metsaserva eri paigust kasvasid välja nii Vivaldi-veljekesed kui ka Joe Ricco.

114

Serafino naeratas vabandavalt: «Ma ei armasta riskida ... »

Viipasin Burke'ile ja teistele ja tüdruk astus mu kõrvale. «Olete kindel, et mu võõrasisa tuleb ise siia?»

«Nii suvatses too isand lubada.» Burke oli poolel teel alla ja teised kaks järgnesid talle sammuse vahega. Ma naeratasin julgustavalt Joanna Truscottile ja tõukasin teda pisut Burke'ile vastu. «Näed, siin ta on, Sean. See meie rännaku eesmärk ja õigustus.»

Ja ainsa jubeda silmapilgu jooksul jõudsin ma näha Burke'i näol toda kiskjalikku irvet, mida Kongos nii sagedasti olin näinud. Kuid oli liiga hilja — juba oli tal püss palges ja kuul rabas tüdruku jalust.

13

Oma elu võlgnen ma Jules Legrande'ile, kes tulistas mind samal hetkel, kui Burke tappis tüdruku.

Hiina vindi «AK» kuuli löögijõud on rauast väljumisel poolteist tonni ja ohver tõugatakse jardi võrra tahapoole. Sellepärast olin selili nagu kirjamärk, enne kui Piet Jaeger «Uzi» jõudis käiku lasta.

Serafino oli oma meestest ainus, kes langedes vastu tulistada jõudis ja veel nii õnnelikult, et lask viis Legrande'il pool pead minema — seda jõudsin veel vilksamisi näha, sest juba uperpallitasin mahalangenud puutüve taha kuulisaju eest varju.

«Uzi» valangud paiskasid mu ümber tolmu õhku, aga siis sai magasin tühjaks, tekkis ootamatu paus ja ma kargasin jalule ning sööstsin, pea õlgade vahel, metsa.

Mu parem käsivars rippus jõuetult kõrval ja õlast purskus ohtrasti verd. Valu ma ei tundnud — šokk oli selleks liiga suur, et üldse midagi tunda. Valu ja tunded pidid tulema hiljem. Hetkel vasardas mu ajus ainult üks — pean ellu jääma.

Komistades ja vahel käkaskaela lennates kihutasin otse edasi, kuulsin selja taga surmakarjeid, korratut tulistamist, ja oige mitmed oksad-raod niideti'maha mu kuplile kõhedalt lähedal.

Siis hakkas jälle kõnelema «Uzi», Piet Jaeger töötles alusmetsa metoodiliselt, küljelt küljele ja maapinna lähedalt, kuulid sopsasid puutüvedesse ja kändudesse. Kui oleksin siia jäänud, võinuks mu eluiga mõõta sekunditega, aga see mulle ei sobinud — mul oli nii palju tasumata arveid. Põikasin järsult paremale, murdsin läbi põõsastiku ja viskusin, pea ees, ojja.

Jäine vesi teravdas imetlusväärselt mu meeli Tõmbasin kopsud ohku täis ja sukeldusin. Oleks mul tulnud edasijõudmiseks ujuda, poleks ma kuigi kaugele jõudnud — parem käsi oli liikumisvõimetu. Kuid vool oli tu gevam kui lootsin, see võttis mind oma raudsesse haardesse, kandis kaldast kaugemale ja tõstis pinnale. Leidsin end just peavoolusest.

Siis kõlas kaldalt hüüatus ja põõsastest tormas välja Jaeger, astus põlvini vette, tõstis «Uzi» ja avas tule. Burke ühines temaga. Sukeldusin jälle ja sattusin mõni

116

sekund hiljem keerisesse, mis paiskas mu vastu mingit kaljunukki. Ohk pressiti kopsudest välja ja ma kerkisin pinnale nagu kork.

Jah, ma nägin, kuidas Burke seisis seal, kuidas ta käsi tegi kaare, kuidas granaat läbi õhu vihises. Keeris päästis mu, imedes mind suurte graniitrahnude vahelisse kitsasse lõhesse ja

kandes üle libeda joaserva just sel hetkel, kui granaat lõhkes. Sadasin kakskümmend jalga allapoole sügavasse kulpasse.

Vett oli seal vähemalt üheksa-kümme jalga. Jõudsin vigastamatult põhja, kerkisin pinnale, vool viis mind ojasängi vastaskülge ja pani hellalt laugjale mustale liivajoomele, vee kohale kummardunud põõsaste alla.

Puhkasin seal hetke, aga minus kobrutas ikka too fantastiline jõutagavara, mis on meis kõigis peidus ja mille avastame alles tõelises pinge- või ohuseisundis. Vaatasin ringi tihedama padriku järele, arvasin selle leidvat, roomasin sinna ja jäin lõdisedes lebama.

Avastasin, et tänu puusakabuurile oli mu «Smith & Wesson» ikka veel alles, õngitsesin selle vasaku käega vaevaliselt lagedale ja jäin passima.

Kõik oli vaikne, olin ihuüksi keset ürgloodust, metsik tihnik igal pool mu ümber. Kusagil läheduses siristas linnuke, teine vastas talle õrnalt ja siis kostis inimhääli. Need näisid tulevat mingist teisest maailmast, minul polnud nendega justkui üldse asja, ma ei saanud sõnadest aru ega tahtnudki saada.

Ainuke, mida ma selgesti mõistsin, oli lause: «Ega sa kuskil ta laipa ei näe?» See oli öeldud märgatava Lõuna-Aafrika aktsendiga, nii et-ütleja pidi siis olema Jaeger. Järelikult uskusid nad, et granaat oli mulle otsa peale teinud.

Burke'i hääl mõmises midagi vastu ja siis järgnes vaikus. Kohutasin maas ja tundsin äkki, et miski rõhus mu rinnakorvile, ning mulle meenus Rosa lahkumiskingitus. Keerasin hammastega plaskul korgi pealt ja rüüpasin. Brändi läks alla nagu elus tuli ja lahvatas kõhus õndsalikuks soojuseks.

Siis kostis üksik lask — kellelegi tehti vist lõpp peale. Lamasin, mu õlg valutas iga hetkega üha enam, aga mina mõtlesin ainult sellele, kuidas Burke oli mu lõksu meelitanud. Ei, see oli midagi enamat — ta oli mind löönud täiel rindel. Veel mõtlesin ma, kuidas ma

117

temaga vahekorrad klaarin, arutasin läbi kümned variandid. Vahele rüüpasin brändit. Ma ootasin.

Midagi pole raskem ära õppida kui ootamist, kuid kannatlik ootamine on sõdurile vahel ainus võimalus ellu jääda. Kord Kasais olime Burke'i ja nelja teise mehega küürutanud kolme jala sügavuses kaevikus ja meie ümber kündsid maad raskekuulipildujate valangud. Burke püüdis meile sisendada, et peame endas välja koolitama äärmise kannatlikkuse, et praegu sealt välja söösta oleks täielik hullumeelsus. Ent üksteise järel kaotasid mehed närvid, üritasid järskjooksuga omade juurde jõuda ja kõik nad notiti maha. Viis tundi hiljem läks pimedaks ja mina roomasin Burke'iga elusalt ja tervelt minema.

Mu haav ei veritsenud enam, arvatavasti oli sukeldumine jääkülma vette verejooksu peatanud. Sisenemisava servad olid kokku tõmbunud nagu mingid iharad lillakaspunased huuled. Ja Jumal tänatud, kuul oli läinud puhtalt õlast läbi — veendusin selles, kui kobasin vasaku käe sõrmeotstega õlga selja poolt. Ka väljumisava tundus olevat kokku kiskunud, ja kuigi verekaotus oli ilmselt olnud märkimisväärne, ei näinud ma vajadust hakata haava tingimata siduma.

Määrasin ooteajaks terve tunni ja hakkasin alles siis ettevaatlikult joaastangust üles turnima, varjates end hoolega puude taha. Ma nägin karjuseonni, koldesuitsu, kuid ei märganud ühtki inimhinge.

Põõsastikus, paremat kätt, liigahtas miski, ma tõmbusin küüru ja tardusin paigale. Siis ilmus sealt välja üks Serafino eeslitest. Ja siis karjatas kimedalt raisakull, laugles üle raiesmiku, pööras tagasi ja jäigi keerutama. Lõpuks laskus ta onni katusele, mida poleks iialgi teinud, kui lähikonnas oleks liikunud mõni inimene.

See veenis mind. Ajasin end sirgu ja astusin metsast välja. Kui ligemale jõudsin, tõusis raisakull laperdades lendu ja jättis mind surnutega üksi.

Esimene laip, millele juhtusin, oli Legrande'i oma. Raske oli teda ära tunda, sest tal puudus pool pead, lisaks olid nad tal maskeerimisülikonna seljast kiskunud — nojah, see võis ju politseile mingi jälje kätte anda.

Serafino ja tema kolm sõpra lamasid üksteisele nii lähedal, et nende siruli jäsemed peaaegu kokku puu-

118

tusid. Serafino naeratas surnunagi, hambad kiskjalikult irvi, ja ma loendasin ta rinnas seitse või kaheksa kuuliauku. Teisedki olid kukkunud selili, välja arvatud Joe Ricco, kes oli ilmselt püüdnud põgeneda ja kuuli kuklasse saanud.

Nüüd oli mulle kõik päevselge. Tüdrukul oli õigus olnud. Hofferit rahuldas ainult Joanna Truscotti surm ja ta oli tema hukkamist plaanitsenud koos Burke'iga. Juba täna tõttab ta politseisse, teatab neile otsekui vastu tahtmist tüdruku röövimisest, räägib rahast, mille olevat välja ladunud tema lunastamiseks. Politsei on sunnitud liigutama hakkama, nad kammivad selle kandi läbi, nagu on kamminud juba loendamatuid kordi, ainult selle vahega, et kui enne on Serafino neid alati ennetanud, siis seekord satuvad nad tapamajja ja, nagu Joanna Truscott oli ennustanud, teevad järelduse, et siin on toimunud lahing rivaalitsevate jõukude vahel. Palermo katedraalis süüdatakse paar küünalt, sõbrad avaldavad Hofferile sügavat kaastunnet, see äigab sõrmenukiga pisara silmast, aga teise käega kirjutab alla paberitele, mis annavad tema käsutusse kaks ja pool miljonit naelsterlingit.

Tüdruk lamas ühel küljel, pöörasin ta selili ja mu hing jäi rindu kinni. Tema nägu oli üksainus verine mask, millel juba parvlesid kärbsed. Olin näinud surma selle kõige jälgimates avaldustes ja liigagi sageli, aga nüüd vajusin ma põlvili, sest tundsin äkki südantrebestavat haledust selle süütu lapse vastu, kellelt kiskjalikud huvid olid traagiliselt röövinud elu.

Mu silme ette kerkis jälle Burke, see, kuidas ta mind lolliks oli teinud ja osanud lollitada lõpuni, abiks too lõbupoiss Jaeger, aga ka vaene vananev Legrande — teda oli Burke meelitanud ilmselt suurema noosiga, kui on mulle kunagi maksnud. Tagantjärele mõeldes oli kogu näitemäng etendatud ülimalt hästi.

Ja siis murdis minus miski nagu paisu tagant välja ning ma kuulsin end suure häälega sajatamas. Arvan, et läbi murdis mu sitsiillaslik alge ja küttis üles raevu ja vihkamist. Selsamal kombel joon selle verd, kes on sinu tapnud. Keegi lausus valjusti selle muistse tõotuse. Paitasin hellalt Joanna Truscotti nägu ja tema veri kleepus mu sõrmede külge. Ma tõstsin need oma suu juurde. Just siis oiatas ta ja liigahtas vaevumärgatavalt.

119

Vaevalt oleks leidunud kedagi, kes talle näkku vaadates poleks teda surnuks arvanud. Oma elu võlgnes ta vereuputusele, mis oli purskunud ta haavast ja teinud näost surnud maski.

Tuli koldes oli kustunud, kuid vesi vanas malmpajas oli alles soe. Võtsin vasaku käega sangast, tassisin paja Joanna juurde ja valasin poole selle sisust talle näkku. Vesi uhtis suurema osa verest maha. Joanna oiatas, ta pea käändus ühele küljele, siis teisele.

Kükitasin, koukisin välja alles niiske taskuräti ja pühkisin õrnalt ära ka ülejäänud korba. Kuul oli kündnud lihasse sügava haava, mis ulatus üle põsesarna oimukohani. Haav veritses ikka veel, kuid luu paistis olevat terve.

Mu paremas püksitaskus pidi olema esmaabipakend. Kraamisin selle välja, karistasin hammastega veekindla ümbrise maha, sain kätte kaks rulli haavasidet ja kolm annust morfiumi väikestes plastiksüstaldes.

Kaks neist tühjendasin kohe ta käsivarde. Lähemate tundide jooksul vajas ta organism kõike, mis aitaks teekonna raskusi taluda, sest see tõotas tulla ränk.

Kolmanda ampulli juures jäin kõhklema, kas mitte tarvitada seda enda tarbeks, kuid otsustasin loobuda. Nüüd pidi mu mõistus säilitama äärmise selguse ja mõistlik oli oletada, et üha rohkem tunda andev valu mu õlas hoiab mind niikuinii tasemel.

Kergitasin Joanna istuli ja panin põlve talle selja taha toeks. Kumbki side oli ligemale kolm jardi pikk, ja kuni ma ta pead sidusin, tegi morfium oma töö. Ta näojooned lõtvusid, ja kui ma ta jälle ettevaatlikult selili lasin, näis ta rahulikult magavat. Ainult äärmine kahvatus andis märku ta seisundist.

Kinnitasin kabuuri paremalt puusalt vasaku käe alla ja üritasin teise sidemega ka oma õlga siduda, kuid see kukkus mul üsna lohakas välja. Seejärel eemaldasin Serafino püssilt rihma ja köitsin sellega parema käsivarre liikumatult vastu puusa.

Päike võttis pilvede laialikihutamise tõsiselt ette, ja kui ma kella vaatasin, näitas see peaaegu seitse — muidugi hommikul. Võtsin põuest nailonriidele kleebitud topograafilise kaardi koopia, millega meid kõiki oli varustatud. Tänu riidele seisis see suplusest hoolimata kuidagimoodi koos ja ma sain situatsiooni hinnata.

120

Hoffer oli öelnud, et ootab meid õhtupoolikuks teatud kvadraati Bellona tee ääres, ja sedapuhku polnud mul põhjust ta sõnades kahelda. Ka siis, kui ta ise I ei tule, on seal autoga keegi tema kõrilõikajatest. Kuna Burke'il ja Piet Jaegeril tuli hoolt kanda ainult iseenda eest, jõuavad nad kärmesti kohale — eks neid kihuta muidugi tagant veel rahuldustunne hõlpsasti sooritatud teost. Oli ülimalt tõenäoline, et nad jõuavad kohtumispaika tublisti enne kokkulepitud aega.

Minul polnud muud valikut, kui katsuda kuidagi Bellonasse jõuda, ja ma ei näinud, kuidas suutnuksin seda vähem kui kuue või seitsme tunniga. Ning võimalus, et mu kossid vahepeal üles ütlevad, polnud sugugi A'välistatud — olin ju verekaotusest nõrk.

Kui päikesekiir mu selga torkas, tundsin esimest korda, et lõdisen üleni, sest olin üdini märg. Võtsin välja Rosa plasku ja rüüpasin lonksu brändit. Joanna Truscott lebas endiselt vaikselt ja rahulikult, käed vastu külgi. Kui ta olnuks tahutud marmorist, võinuks teda pidada hauamärgiks omaenese kalmul. Kui ta siia jätaksin ja üksi teele asuksin, jõuaksin Bellonasse ehk viie-kuue tunniga — ikka jälle eeldusel, et ma teel kokku ei kuku. Isegi nii kogenud mehel kui Cerda kulub päästesalga kokkusaamiseks tubli tund ja salga teekond ülesmäge siia kestab tunduvalt kauem kui mu allaminek.

Järeldus oli käega katsuda. Kui ma jätan ta siia, peab ta abituna lamama viisteist-kuusteist tundi, võibolla veel kauemgi. Selleks ajaks võib ta olla juba surnud, kuid see oli asi, mida ma ei kavatsenudki lubada. Joanna Truscott jääb elama ja .ma tahan korraldada nii, et viibin juures, kui Hoffer sellest kuulda saab. ~ Ennist rahulikult rohtu söönud loomad olid aasalt kadunud — küllap oli laskude ragin nad minema peletanud. Ukse kõrval nagis märkasin paari valjaid. Võtsin need kaasa, läksin metsa alla ja leidsin viimaks kitsepaari ja ühe eesli rahulikult põõsaste oksi näksi-mas. Eesel lasi tõrkumata endale päitsed pähe ajada ja järgnes mulle kuulekalt. Sidusin ta onni kõrvale lõõga.

Eesleid oli Serafino muidugi kasutanud moona kohaletoimetamiseks, järelikult pidid kusagil olema ka koor-ttiasadulad. Olidki — onnis, mõlemad kohalikku eripärast tüüpi, meisterdatud nahaga kaetud puust ja

121

varustatud V-kujuliste puust rõõndadega, kuhu pambud asetada.

Brändi oli mulle pisut pähe hakanud, mistõttu «alu õlas andis justkui vähem tunda. Lohistasin ühe sadula õue ja kolmandal katsel läks mul korda seda eeslile selga upitada. Jumal teab, mis oleks saanud siis, kui loom oleks tõrkuma või iseloomu näitama hakanud, kuid õnneks seisis ta rahulikult, näkitses rohtu ja lasi sadulavöö kinni sikutada.

Joanna Truscotti sadulasse tõstmisega oli palju rohkem vaeva, kuid pika jändamise peale sain ta põlvili, toetasin vasaku õla talle alla, tõusin, kandsin ta eesli juurde ja panin ta selili tagumisse rõõnda — see ei saanud muidugi toimuda kuigi hellalt. Kuid ta ei teinud häältki, vaid jäi lebama, nägu taeva poole ja jalad kahel pool eesli külgi. Tõin onnist teki, katsin ta kihni nii hästi, kui sain, ja sidusin mingi nöörijupiga kõvasti sadula külge.

Kõige sellega valmis saanud, olin ma üleni higine. Istusin maha ja kobasin automaatselt sigarettide järele. Neist oli jäänud vaid kollaseks vettinud paber ja mul tuli laibad läbi otsida. Ricco rinnataskust leidsin viimaks pooliku paki kohalikke odavaid ja vastiku-maitselisi plärusid, kuid seegi oli parem kui mitte midagi. Suitsetasin ühe neist ära, lonksasin veel kord Rosa plaskust, mähkisin eesli päitseotsa kõvasti ümber vasaku käe ja asusin teele.

Budistid usuvad, et kui inimene on küllalt kaua tegelnud meditatsiooniga, suudab ta üles leida oma oige mina ja siseneda joovastusseisundisse, mis lõppkokkuvõttes viib nirvaanasse. Halvimal juhul võimaldavat enese sisemisse minasse sulgumine kustutada välisilma, ja aeg, vähemalt selle sõna üldtuntud mõistes, lakkab olemast.

Üks vana juut, kellega ma Kairo vanglas olin kongi jaganud, tutvustas mind vastavate võtetega ja päästis sellega mu elu, sest Augu õudusi poleks ma ilma nendeta üle elanud. Loendamatuid kordi eemaldusin ma sel kombel välisilmast, mähkisin end sooja hämarolekusse ja tõusin pinnale alles päeva, kahe, isegi kolme pärast — ja leidsin end elus olevat.

Komberdades tol hommikul läbi Cammarata mäge ümbritseva kõnnumaa, juhtus minuga midagi väga sarnast.

Aeg lakkas olemast, kivid, veetud orud ja viljatud järsakud sulasid taevaga üheks, kõik piirjooned paotasid teravuse, otsekui oleksid nad fookusest väljas, ja ma tuikusin edasi poolpimesi.

Ma ei teadvustanud endale midagi. Ühel hetkel nägin end komberdamas eesli ees, järgmisel hüüdis kaeblik (hääl: «On olemas kaht liiki inimesi: klaverid ja klaveri-, mängijad.»

Niisuguse lause oli öelnud kunagi Burke, kui istusime tsinkplekiga kaetud baarileti ees Mawanzas. Olin olnud sunnitud jooma leiget õlut, sest elekter oli ära ja jääkapp leti taga ei töötanud, ja Burke oli mekutanud oma igavese kohvi taga, sest kohv oli tollal olnud kõige kangem kraam, mida ta jõi. Olime üle elanud oma Katanga-lepingu esimese poole, kaotanud pooled oma mehed ja ees ootasid meid veel suuremad kaotused.

Istusime, minul automaat õlal, ja kuulidest täkitud peeglist vaatasid vastu me enda näod. Niisugune situatsioon esineb igas Hollywoodi seiklusfilmis. Mäletan, et väljas kaikusid püssipaugud, lõhkesid mortiirimürsud, ragises raskekuulipilduja, vaikis ja ragises jälle — nad püüdsid snaipereid üle tänava asuva valitsushoone katuselt alla tuua.

Kõikide kunstireeglite kohaselt ja selle järgi, et olin tollal vaevalt kakskümmend aastat vana, oleks see kõik pidanud paistma romantiline ja põnev nagu Bogarti filmis, kuid ei paistnud. Mul oli villand tapmisest, jõhkrusest, kogu sellest üleüldisest ebainimlikkusest oli mul kõrini.

Köis, mis mind eluga sidus, oli katkemas, ma olin üle parda lendamas ja Burke tajus seda instinktiivselt. Ta hakkas vaikselt ja rahulikult rääkima. Tema jutt oli minu jaoks tohutult veenev, aga võib-olla veensin mina ennast, et see on veenev. Pidage meeles, et siis ma veel ei olnud avastanud Burke'is mingit valskust.

Kui ta lõpetas, oli ta mind uskuma saanud, et olime seal kui ristisõjas, et meie püha kohus oli päästa mustad nende enda meeletuse tagajärgede eest.

«Pea alati meeles, Stacey-poju, et maailmas on ainult kaht liiki inimesi: klaverid ja klaverimängijad.»

Väljendamaks, et on neid, kes lasevad kõigel minna oma teed, ja neid, kes sellest kasu lõikavad, oli see muidugi ülearu keerukas metafoor, kuid ma jäin teda

tollal uskuma. Sama päeva hilisõhtul pööras kohalik politsei relvad meie vastu, mul oli oma naha päästmisega liiga palju tegemist ja terve nädala jooksul polnud mul mahti muule mõelda.

Praegu, siin mäenõlval, ujus see lause möödanikust taas minu juurde ja jäi kõrvu kumisema. Olukord, mil see oli lausutud, ilmus kirkana mu silme ette ja teatava imestusega taipasin ma, et Burke polnud seal nõndamoodi dotseerides silmas pidanud mitte niivõrd minu armetut isikut, kuivõrd just iseennast — minust polnud tal keda kuraditki, ei siis ega kunagi hiljem. Ta oli kõigest väest püüdnud mind oma usku pöörata, sest vajas mind — minust oli saanud umbes samasugune tema juurde kuuluv asi, nagu oli püstol ta peos, see tähendab tõrkumatu tapariist. Just see ma olin, siis ja alati.

Ma komberdasin eeslit taga vedades edasi, aga mu mõtted uitasid ikka minevikus, seega Burke'i juures. Tema suhted Piet Jaegeriga olid nähtavasti hoopis teist laadi, minuga polnud ta midagi niisugust proovinudki — ju ta instinkt hoiatas teda.

Nagu olen juba maininud, talus ta meie tutvuse algul hädavaevu mu kiindumust naistesse ja alkoholi. Alles ajapikku oli see hoiak muutunud nende nõrkuste tõredaks tunnistamiseks või isegi soosimiseks. Nüüd, takkajärele, pani mind lihtsalt imestama, kui mitu aastat tal ikkagi oli kulunud taipamaks, et just nende minu nõrkuste olemasolu aitas tal mind vormida oma mallide kohaseks.

Kes ma tollal ikkagi olin — Stacey Wyatt või Sean Burke'i looming ja tegu? Ei! Kuradile! Mina olin mina, pisut teist tüüpi klaverimängija, mees, kes mängis klaverit iseenda lõbuks, aga mitte teistele kuulamiseks.

Olime teel olnud ligemale neli tundi, kui peatusin, et Joanna Truscotti tervislikku seisundit kontrollida. Ta nägi välja täpselt samamoodi kui teele asudes, kuid ta hingas ja see oli peaasi.

Ise olin ma valude piirist üle astunud, sukeldunud teispoolsusse nagu toona Auguski. Mu olg oli valu, mis polnud minuga seotud, mu paremat kätt polnud olemaski, ja kui pilved päikese katsid ja rasked vihmapiisad hakkasid kividelt üles pritsima, vantsisin mina ikka komistades edasi, mu tuju oli peaaegu rõõmus.

124

sest see olin veel mina, Stacey Wyatt, ellujäämise suurmeister.

Hiliskevadel või varasuvel, enne suurte kuumade algust, on äike Sitsiilia mägirajoonides igapäevane nähtus, pealegi sõuavad paar korda päevas või isegi sagedamini üle saare juhuslikud vihmapilved ja tühI jendavad oma koorma tingimata just mägedesse.

Kui mõtlen sellele kõigele tagasi, siis just vihm vist päästis meid. On inimesi, keda ainult vihm loodusesse kutsub — nägu piitsutav vesi ergutab neid. Ka mina olen üks neist õnnelikest. Tol hommikul Cammarata mäe kohal puhkenud äike tõstis mu psüühilist toonust ja virgutas aina edasi rühkima. Kuid oli veel midagi rohkemat: äkki hakkas maailm minu jaoks elama. Ma ei kõmpinud enam läbi surnud kivikõrbe, vastupidi — igalt poolt uhkas mulle vastu värskust.

Võib-olla ajas palavik mind jampsima, aga äkki leidsin end laulmas üht võõrleegioni vana marsilaulu, mille Legrande paarsada aastat tagasi oli õpetanud — siis, kui raha polnud veel teda rikkunud ja me alles lahinguvelled olime.

Vihma muudkui valas, me ületasime madala künka, mis sulges ahta oru suudme, ja läbi saju halli kardina nägin maantee musta siu kõrval Bellona valgeid maju. Ma purskasin täiest kõrist naerma ja kisendasin taeva poole: «Sa oled mul peos, Burke, Jumala eest, nüüd oled sa mul peos!»

Ma pöördusin, tahtes eeslit kiiremini astuma ergutada, ja nägin, et Joanna pea oli ühele küljele kaldunud ja et ta silmad olid pärani. Ta silmitses kaua-kaua mind mõttelageda pilguga, aga siis, väga pikkamisi, sigines ta huultele nõrk naeruvine.

Talle midagi öelda ma ei jaksanud, paitasin ainult korraks õrnalt ta põske, haarasin ratsmed kindlamini pihku Ja vankusin künkanõlvast alla. Mu nägu oli taeva ja mu enese pisaraist märg.

14

Et see viimane tund turnimist libedal järsul nõlval, lakkamatust sajust lirtsuvate mätaste vahel kõige hullem oli, selle vastu oleks raske vaielda. Kaks kowla libastusin ise ja kaotasin tasakaalu, üks kord vääratas eesel, rebis ratsmed mu peost ja oleks peaaegu jäärakusse vajunud — süda katastroofiaimusest rinnust välja kargamas, pidin ma pealt vaatama, kuidas ta kaldal rabeles.

Joanna Truscott oli jälle silmad sulgenud ja arvatavasti ka teadvuse kaotanud. Haarasin eeslil otse suu kõrvalt ja asusin ründama järgmist perve, hoides looma pead püsti rohkem tahtejõu kui käerammuga.

Aeg lakkas minu jaoks jälle olemast, kuid mul ön kuri kahtlus, et sedapuhku tõesti palavikust. Läksime justkui kuhugi allapoole, poril ja vihmal polnud otsa ega äärt, ja siis hakkas kellegi väga tõsine hääl eesliga tõrelema, et miks ta püsti ei tõuse ega kõnni nagu mees. Ja siis lämmatas selle hääle laul ja laulust sai fanfaarihüüd, mis tuli Hoggari mäestikust Sahara kõrbes ja kostis Indo-Hiina mädasoodesse välja.

Mulle tundus, et vajun hämaruse õndsusse, kus pole enam midagi muud peale hubiseva tulukese õudselt pika tunneli lõpus, aga ma pilgutasin silmi, pääsesin õndsusest ja jäin mõlema käega rippu oma kalli elu valjaste otsa.

Millal ma oma parema käe olin rihma vahelt välja kiskunud, seda ma ei mäletanud. Teadsin, et olin seda kuskil kasutanud — arvatavasti olin sunnitud kasutama — ja et valgele sidemele oli tekkinud siis punane vereplekk.

See plekk oli väga ilus, kõige ilusamat värvi plekk, mida ma eales olen näinud, see elustas mu maskeerimisülikonna rohelisi ja pruune laike. Niikaua kui sadas halli vihma ja veri segunes rohelisega, oli maailm imetore, imekaunis paik.

Künkaharjalt valgus alla lambakari nagu sogane jõgi ja lambad sagisid mu ümber ja igal pool ja karjus karjus nende peale ja pööras ringi ja jooksis teed mööda küla poole.

Tundsin ära koha, kus olin Rosaga istunud, temaga pikutanud — seal lohus, päikesepaistel. Armas, armas

126

Rosa — ta oli tahtnud mind ju hoiatada, kuid kartis nii väga, kartis Karl Hofferit.

Siis tekkis vereplekk mu jalge ette ja see oli imelik. Raputasin pead ja vereplekist sai punane «Alfa Romeo», mis seisis Cerda õuel, kakssada jalga minust allpool. Kuulsin hämmeldunud hüüdeid, mehi jooksis jalgrada mööda minu poole.

Kunagi, kui ma olin veel väikene poiss, olin kukkunud vanaisa villa aias puu otsast alla ja lamanud meelemärkusetult terve tunni, enne kui Marco mu leidis. Imelik, Marco pole üldse muutunud, ta pole päevagi vanem. Tema näol on samasugune ilme, ta pilgus segunevad pahameel, jahmatus ja armastus. Jah, nii palju aastaid on möödas, see on tõesti imelik.

Ma istusin porilombis ja Marco põlv oli mulle toeks. «Kõik on korras, kõik on jälle korras, Stacey...»

Ma kahmasin ta uhke lambanahkse kasuka revääridest. «Hoffer, Marco — Hoffer ja Burke! Nemad on minu jagu. Ütle -seda Vitóle. Ütle capole. Nad kuuluvad mulle, ainult mulle! Vendetta, Marco! Minu vendetta!»

Ma kisendasin need sõnad Marcóle näkku ja Bellona mehed seisid vaikides ja kivinenud nägudega me ümber nagu erinnüsed mõnes kreeka tragöödias, oodates viimast verist etteastet ja kiites selle täielikult heaks.

Praod laes moodustasid huvitava kujundi, mis — kui seda küllalt teraselt silmitseda — meenutas Apenniini poolsaart koos selle kannaga. Ainult Sitsiiliat ei olnud.

Sitsiilia. Pigistasin silmad kinni ja tuhat erinevat mõtet lõi keerlema mu peas.. Kui need jälle avasin, seisis Marco mu voodi ees, käed küünarnukkideni uhke kasuka taskus.

«Sul on vahva kasukas,» ütlesin.

Ta naeratas sedasama naeratust, mida poisikesest peast nii hästi olin tundnud. «Kuidas sa end tunned?»

Mulle oli peale laotatud paks hall tekk. Lükkasin selle kõrvale ja leidsin, et mul on ikka veel maskeeri-misülikond seljas. Ainult õlg oli voodilinast käristatud tibadega hoolikalt uuesti seotud. Tegin veel ühe ponnistuse, sain jalad üle voodi serva ja olingi istukil.

«Ettevaatlikumalt!» hoiatas Marco. «Onn seegi, et ellu jäid.»

«Vale arvamine,» kostsin mina. «Täiesti ja läbinisti

vale arvamine. Mind ei saagi tappa. Kavatsen elada igavesti.»

Naeratus kustus Marco näolt, ja kui veel Cerda tuppa tormas, taipasin tema näoilmest, et olin viimased sõnad lausa kisendanud.

Ma nägin öökapil voodipäitsis oma kallist «Smiths& Wessonit», ma küünitasin selle järele ja surusin relva põse vastu. Metall oli nii külm, et kõrvetas — või mulle ainult tundus nii. Vaatasin nende murelikke nägusid ja hakkasin naerma — või arvasin, et hakkasin . ..

«Kus tüdruk on?»

«Minu magamistoas,» vastas Cerda.

Olin sedamaid jalul ja vaarusin ukse poole, lükates kõrvale Marco toetava käe. Cerda taipas nagu nõiaväel mu kavatsust ja kiirustas ust mu ees lahti paiskama. Toahämaruses voodi ees nägin tõmmunäolist kuivetunud eite — see oli Cerda teinepool ja ta pöördus kära peale kohkunult ringi.

Vahaja näoga neitsi Joanna lamas liikumatult, aga tema pea oli mähitud pisut puhtama sidemega kui minu õlg.

Pöördusin Marco poole. «Mis siin toimub?»

«Temaga on lood kehvad, Stacey. Rääkisin telefoni teel capo'ga. Lähim tohter elab kahe tunni tee kaugusel siit, kuid talle on juba antud käsk silmapilk kohale tõtata.»

«Ta ei tohi surra!» ütlesin. «Kas sa saad sellest aru?»

«Saan, Stacey, muidugi saan.» Ta patsutas mu käsivart. «Palermost sõitis välja erahaiglaauto kahe Sitsiilia parima tohtriga. Tüdruk aidatakse jalule. Vaatasin järele, haav on küll jõle, aga mitte surmav. Sul ei tasu muretseda.»

«Aga Hofferil tasub,» torkasin vahele. «Tema usub, et tüdruk on surnud. Temale on äärmiselt oluline, et oleks.» Vaatasin Marcot pisut terasemalt ja noogutasin mõtlikult. «Nii et te siis teadsite seda, on see nii? Teadsite kõike.»

Ta ei mõistnud mulle vastata ja üritas julgustavalt naeratada. «Viska see Hoffer peast, Stacey, küll capo temaga asjad joonde ajab. Tal on selleks nüüd kõik valmis.»

«Kui kaua tal kõik juba valmis on?» küsisin. «Nädal? Kuu? Ta kasutas mind ära, eks ole, Marco? Ta kasutas mind ära nagu iga teisegi näraka.» Märkasin,

et vasakus käes oli mul ikka veel «Smith & Wesson», ja ma torkasin relva kabuuri. «Aga sellega on nüüd lõpp. Nüüd teen isiklikult Hofferiga sotid sirgeks.»

Pöördusin ja uurisin tüdruku nägu. Kui ta veel ei olnud surnud, siis kõige lähemal ajal võis see juhtuda, nii ma vähemalt arvasin. Ma käratasin Marcóle: «Me asume kohe teele! «Aliaga». Sõidame haiglaautole vastu.»

«Tal on õigus,» sekkus Cerda. «Kui see vihm järele ei jää, ei pääse varsti keegi kurat siit enam välja.»

«Ja haiglaauto ei jõua iialgi siia üles,» veensin kannatlikult.

Cerda kibrutas laupa ja vaatas Marco poole, kes abitult õlgu kehitas. «Võib-olla on sel mõte sees...»

Edasi sündis kõik kiiruga. Nad mähkisid Joanna tekkidesse, laotasid tekke paksult ka auto esi- ja taga-istme vahele ning panid tüdruku sinna pikali. Mina ronisin juhi kõrvale ja Cerda kummardus kinnitama mu turvavööd.

«Andke capole edasi minu lugupidamine, eks?» ütles ta. «Ütelge, et tegin kõik täpselt tema käsu järgi.»

«Muidugi.» Kui auto liikuma hakkas, kummardusin aknast välja ja hüüdsin inglise keeles: «Edasi, maffia, ikka edasi!»

Kardan siiski, et selle loosungi tähendus ja inglaslik iroonia jäi talle tabamatuks.

Mu märkus vihmaga põhjatuks muutuvate mägiteede kohta läks täkkesse. Kui öelda, et me auto tagarataste all muutus tee lausa olematuks, võiks see paista liialdusena, kuid oli tõele siiski väga lähedal.

Ma ei hakka kinnitama, et sõitsime mägedest alla rohkem kui kahekümnemiilise tunnikiirusega, sest kui oleksime seda teinud, oleksime lennanud õige mitu korda kuristikku, aga paraku pole «Alfa» mitte lendamiseks tehtud.
Ei, ma ei muretsenud. Kõigel sündival oli mingi paratamatuse maik man. Sitsiillased on põline rahvas ja just see enda põlisuse tunne oli hetkel minus ülekaalus. Ma ei uskunud mingeid eelaimusi, ma teadsin, et mäng alles käis, et selle haripunkt seisis veel ees. Aga tulemus oli ette määratud, seda ei saanud keegi ära hoida, ei mina ega ka Burke.
Mu veendumusele lisas kindlust muidugi ka see, et
129
praegu roolis istuv Marco oli mu vanaisa nõndanimetatud ristipoeg, kolmas mees Mila Miglial — Tuhandel Miilil.
Sulgesin silmad ja jäin magama. Nagu hiljem teada sain, olin maganud kaks tundi ja me olime peatunud peateel Vicari küla juures. Need kaks tundi olid kuulunud ainult mulle.
Kui ärkasin, toppisid nad parajasti kanderaamile tõstetud Joanna Truscotti haiglaautosse. Ka mina tahtsin välja ronida, kuid mu jalad ei võtnud vedu, ja kui valges kitlis halli habemega mees minupoolse ukse lahti tõmbas, pidi ta ühtlasi mu kinni püüdma.
Mällu on sööbinud kusagil tagaplaanil askeldav Marco, aga peamiselt just mu kuldraamides prillide ja halli habemega sõber. Ütle mis sa ütled, aga arstid näevad alati väga auväärsed välja — isegi maffia ars- tid.
Joanna oli pandud ambulantsiauto teise serva, sedagi ma mäletan, ja üks mees oli tema kohal kummargil. Ning siis ilmus jälle mu vaatevälja Hallhabeme lai naeratus, tema prilliklaasidelt peegeldusid tuled ja tal oli süstal käes.
Ma tahtsin öelda ei, ma tahtsin teda eemale lükata, kuid mu liha oli nõdraks jäänud, ja siis saabus jälle pimedus: minust ja Hallhabemest olid saanud sõbrad.

15

Pärani lükatud klaasuste taga seisid paplid rivis nagu rünnakukäsku ootavad sõdurid. Vastu päeva hääbuvat palangut paistsid nad üleni mustadena. Mahe tuuleõhk puhus pikad valged kardinad toa jaheda hämaruse poole kummituslikult pungi. Taassünd on alati võimatult raske olnud, kuid minu taassündi hõlbustas imeilus õhtu — ilusamat polnud ma iial näinud.
Olin jälle terve, olin rahulik ja välja puhanud, mul ei valutanud kuskilt — kuni paremat kätt liigutasin ja mu parem õlg sädemeid pilduma hakka's. Mu voodi jalutsis istus põetaja ja luges väikese lambi valgel mingit raamatut. Kui liigutasin, tõstis ta silmad ja ta valge tärgeldatud tanu hõljus nagu nimbus Madonna pea kohal. Ta kummardas ja pani käe mulle laubale, ja see oli kõige külmem ihuliige, mis kunagi on mind puudutanud.
Põetaja tõusis ja sulges väga vaikselt ukse enda järel. Sedamaid avanes see jälle ja tuppa astus Hallhabe.
«Kuidas te end tunnete?» küsis ta itaalia keeles. «Elusalt. Märkimisväärselt tore tunne. Kus ma olen?» «Barbaccia villas.»
Ta süütas lambi mu päitsis ja katsus tõsiselt ja tasakaalukalt mu pulssi. Siis toodi lagedale vältimatu stetoskoop ja käidi sellega mu rinnakorv ratasringi läbi.
Ta noogutas, muidugi iseendale, ja torkas stetoskoobi tagasi rinnataskusse, «õlg teeb valu?»
«Kui liigutan, siis natuke teeb.»
Uks Hallhabeme selja taga avanes jälle. Ma tajusin vanaisa juuresolekut veel enne, kui tundsin havanna sigari aroomi, millest kõik ta riided olid läbi imbunud. Siis jõudis ta lambi valgusringi ja ta mõtlik päevitunud nägu oli kiviselt rahulik nagu alati. Cesare Borgia on igavene ja hävimatu — vanaisa oli ta taaskehastus.
«Kas usud, et surm sindki kunagi puudutab?»

Ta naeratas, nagu oleks kõik aeg kursis mu mõttekäikudega. «Noh, see mu kallis tütrepoeg ei kavatsegi alla anda, mis, Tasca?»

«Tjah, vähemalt selle kuuli elab ta küll üle, kuigi meil tuleb kõvasti vaeva näha, et ta õlg liikumatuks ei jääks.» Tasca vaatas leebe etteheitega ülevalt alla

131

mu peale. «Te poleks tohtinud seda kätt üldse kasutada, noormees. Olete talle kõvasti kahju teinud.»

Ma ei hakanud vaidlemisega vaeva nägema ja ta pöördus taas vanaisa poole. «Ei, mulle teeb muret just tema üldseisund. Psüühilises mõttes on ta turninud kuristiku kaldal. Väike müks — ja ta lendab alla.»

«Kas kuulsid?» Vähe puudus, et vanaisa oleks mind oma jalutuskepiga torganud. «Tahad sa noorelt surra, mis?»

«On sul paremaid pakkumisi?»

Püüdsin näida rõõmsameelne ja ninakas, kuid Tasca ei paistnud seda heaks kiitvat. «Kuulsin, et olete olnud vangis?»

Noogutasin. «Midagi sinnapoole — viibisin Egiptuse-tüüpi sunnitöölaagris.»

«Ja töötasite ahelates?» Esmakordselt lugesin ta näolt mõningast kimbatust. «Nüüd siis teame.» Jälle pöördus ta vanaisa poole. «Kui noormees jalule saab, peab ta tulema minu juurde läbivalgustusele, capo. Ta kopsud võivad kahjustatud olla ja ma sedastasin ka selgeid märke väljaravimata verikusesusest, mis aga tähendab, et neerud on vigastatud. Ta psüühika vajab kosumist ja vähemalt paariks kuuks peab ta igasugusest tegevusest loobuma — täielik rahu ja hoolikas poetamine on see, mida tal tarvis on.»

«Ma tänan teid, doktor Kondisaagija,» ütlesin. «Te tõotate mulle meeldivat tulevikku.»

Tasca oli mu repliigist täiesti segadusse aetud, kuid vanaisa saatis ta minema. «Minge tagasi tüdruku juurde. Tahan oma tütrepojaga nelja silma all rääkida.»

Piinlik tunnistada, aga alles vanaisa sõnad tuletasid mulle meelde, et ka tüdruk on veel olemas. «Sa lasid Joanna Truscotti siia tuua? Kuidas tal läheb?»

Vanaisa tõmbas tooli lähemale ja istus. «Tal läheb kenasti, Stacey. Tasca on Sitsiilia parim neurokirurg. Ta vedas siia portatiivse röntgeniaparaadi ja valgustas Joanna Truscotti läbi. Tüdrukul oli õnne — koljuvigas-tusi ei ole. Arm jääb küll ja võib-olla kogu eluks, kuid osav juuksur varjab selle ära nagu ei midagi.»

«Kas teda ei peaks siiski kliinikusse saatma?»

Vanaisa raputas pead. «Pole tarvis. Ega tema eest seal paremini hoolitseta ja pealekauba on tal siin julgem.»

132

Tegin katse end istukile ajada, mu magu tõmbus krampi. «Hoffer teab siis?»

Ta surus mind õrnalt padjale tagasi. «Ainult seda, et ta yõõrastütar on surnud. Ametlikult, nii et jutu võiks avalikult teatavaks teha, muidugi veel mitte, kuid ta jõudis juba mulle helistada.»

«Ja ütles sulle, et tüdruk on surnud?»

Ta raputas pead. «Ta palus mul täna õhtuks Pea-nõukogu kokku kutsuda. See peab algama poole tunni pärast.»

«Ma ei saa aru. Mis Peanõukogu?»

«Ega sa ometi mõtle, et maffia allub ainuisikuliselt mulle, Stacey?» Ta naeris. «Jah muidugi, mina olen capo — kogu Sitsiilia capo, kuid kõik tähtsamad otsused teeb siiski Peanõukogu. Meil on omad seadused ja neid peavad täitma eranditult kõik.» Ta kehitas õlgu. «Ilma oma seadusteta poleks me mitte kui midagi.»

Kõrgeauline Ühing. Nüüd vangutasin mina pead. «Hüva, ma ei suuda praegu võib-olla tõesti selgesti mõelda, kuid ütle mulle jumalapärast, mis Hofferil siia asja on?»

«Kõigepealt jutustad sa mulle, mis seal mägedes õieti juhtus. Siis räägime edasi.»

«Ära tule mulle rääkima, et sa midagi ei tea!»

«Mina tean ainult tagapõhja. Ja nüüd ole pai poiss ja t§e, mis ma ütlesin.»

Ma siis jutustasin. Jutustasin üksikasjaliselt, muu hulgas ka juba alguses tekkinud kahtlustest. Ta kuulas mind kulmugi kergitamata — isegi siis, kui kirjeldasin pilti varast veresauna meelega teravdatuna.

Kui olin lõpetanud, jäi ta hetkeks sõnatult istuma. «Ühte asja ma ei taipa, Stacey: miks sa nendega kaasa läksid? Sa teadsid, et see sinu Burke oli käitunud sinuga näruselt, teadsid, et Hofferi juttu ei saa küüne-võrragi usaldada, teadsid, et isegi mina ei olnud avaldanud sulle kogu tõde, aga ikka sa läksid ... »

«Jumal seda teab,» vastasin mina, ja kui ma nüüd takkajärele põhjustele mõtlesin, ei osanud neid .isegi enesele ära seletada, ausõna. «Vist oli see nõndanimetatud surmaihaldus.»

Ütlesin need sõnad välja, aga kohe hakkas kogu mu olemus nende vastu mässama. «Ei, see on jama. Läksin Burke'i pärast — ikka ja jälle Burke'i pärast. Meie vahel on midagi, mida sõnadesse panna ei saa, isegi

mitte iseenese tarbeks. Rohkem ei oska ma midagi öelda.»

«Vististi vihkad sa seda meest. Niisugune järeldus surub ise ennast peale.»

Jäin mõttesse ja venitasin siis. «Ei, see pole vihkamine, see on midagi hoopis enamat. Ta tiris mind endaga kaasa pimedasse maailma, mille ta ise enda jaoks oli loonud, tegi minust selle, kes ma tegelikult ei olnud, vormis mind enda näo järgi. Kui ülal mägedes olime, leidis ta oma jõledustele kiivakiskunud seletuse: ta olevat surmani haige inimene. Ma arvan, et seletust oma käitumisele oli tal kõige rohkem vaja just enda jaoks, kuid ta valetas isegi endale. Ta oli läbinisti mäda juba ammu enne, kui ta kopsud mädanema hakkasid. Ta seletas, aga millegi eest vabandada ta ei kavatsenudki.»

«Ahaa — nüüd hakkab mulle midagi koitma,» lausus vanaisa. «Sa vihkad teda sellepärast, et ta pole kaugeltki see, kelleks sina teda olid pidanud.»

Tal oli õigus, kuid ainult osaliselt. «Midagi sinnakanti. Esimestel päevadel pärast meie kohtumist nägin ma temas ainsat tugevat isiksust selles hullunud maailmas. Ma jäin teda jäägitult uskuma.»

«Ja hiljem?»

«Hiljem polnud mitte midagi.» Ma raputasin jälle pead. «Mina olin see, kes muutus, tema mitte. Ta on alati olnud see, kes praegugi — kohutav nähtus. Toda Sean Burke'i, kelle ma Lourenco Marquesis välja mõtlesin, pole kunagi tegelikult eksisteerinud.»

Vaikus valitses me ümber. Viimaks vaatasin ma talle uuesti otsa. «Sa teadsid, mida nad kavatsesid, eks ju?»

«Ainult osaliselt ja ülejäänut võisin ette kujutada. Hoffer saadeti pärast vanglast vabanemist Ühendriikidest välja. Vanglas istus ta maksudest kõrvalehiilimise eest. Ameerikas oli ta töötanud koos Cosa Nost-raga ja siia tulles tõi ta hulga tolle Ameerika-Sitsiilia maffia mehi endaga kaasa. Neil oli palju uusi ideid, nagu olen sulle juba rääkinud. Uimastid, prostitutsioon, teised inimlikud pahed. Mina ei tahtnud neid ideid omaks võtta, kuid need mehed kuulusid ju siiski maffiasse .. .»

«Kes on sees, sel ei ole kunagi teed välja?»

«Just nimelt. Peanõukogu otsustas, et neil on õigus jääda.»

«Ja sina võtsid nad oma tiiva alla?»

«Enamik neist olid tugeva ärisoonega mehed, seda peab nende auks küll ütlema. Hoffer näiteks võttis oma hooleks meie huvide kaitsmise Gela õliväljadel. Sellel kohal on ta teinud tublit tööd, kuid ma pole teda kunagi täiesti usaldanud — ei teda ega tema mehi.»

«Ja need mehed töötasid sinu vastu?»

«Miski ei ole nii lihtne, kui näib. Vahel on mul nendega ebameeldivusi olnud — kord üksikult, kord terve kambaga. Nad on arvanud, et nende käes on käkitegu saata too vana lollakas Sitsiilia mats kus kurat. Võtta kõik tema käest üle. Kui üks katse nässu läks, mõtlesid nad midagi muud välja.»

«Sealhulgas põrgumasina, mis tappis mu ema? Sa teadsid, et nad tahavad sind tappa, kui see vähegi võimalikuks osutub, ja ikkagi tegid nendega koostööd?» Ma vangutasin pead. «Haid — rebite üksteist tükkideks, kui vaid verd haistate.»
«Ikka ei saa sa aru,» ohkas ta. «Koostööd teha oli otsustanud ju Peanõukogu, mitte Vito Barbaccio. Meie seadused ütlesid, et neil on õigus jääda, ja nad jäid. Isiklikud suhted olid hoopis teisest ooperist.»
«Ja sina tapsid neid kõigi teie seaduste järgi, seda tahtsid sa vist'mulle öelda?»
«Igaüks neist võis olla valmistanud pommi, mis tappis su ema. Aga võib-olla ka, et nad kõik koos.»
«Miks siis see Hoffer veel ringi kõnnib?»
«Rohtu antakse ikka tilkhaaval. Mul on oma viis asju ajada,» ütles ta süngelt. «Hoffer on kohutavalt rumal mees — nagu kõik mehed, kes end targaks peavad. Ab.Mlus raha pärast inglise aristokraadi lesega, õnnetuseks oli too naine nutikam, kui ta arvas, ja sai tema tõelisest armetusest õige pea aru. Ta ei jätnud Hofferile pennigi.»
«Miks ta Hofferist lahku ei läinud?»
«Tont neid naiste asju teab... Võib-olla oli neil kunagi suur armastus... Seepärast tuli Hofferil endal ta hoolega lavastatud autoõnnetuse läbi teise, paremasse ilma saata — muuseas, ta ei aima siiamaani, et mina seda tean — ja siis avastas ta oma hirmsaks pet-tumuseks, et tal pole midagi saada.»
«Kõik jäi Joannale?»
«Täpselt. Ainult, et ilusate, usaldust kuulutavate sõnade taga seisis siiski klausel, et teises liinis on põhipärija

Hoffer, kui Joanna peaks enne pärandi avamise õiguse omandamist surema. Kui tüdruk täisealiseks saab, on mehel lips läbi. Tund aega pärast seda on tüdrukul õigus teha testament mingi heategevusasutuse või viienda põlve sugulase kasuks. Siis pole Hofferil enam isegi tüdruku tapmisest mingit kasu.»
Vanaisa tõusis, astus akna alla ja jäi sinna seisma nagu must viirastus. «Kuid mitte ainult ahnusest ei taha ta võõrastütre rahale käppa peale saada. Ta kardab. Teda ähvardab surmanuhtlus. Ta on kasutanud meie kapitali — maffia kapitali — mitmeteks kahtlas-teks tehinguteks kullaga, peamiselt Egiptuses. Ta lootis saada määratut kasu, kuid ainult iseenesele. Paraku andis keegi Egiptuse ametivõimudele sellest märku. Kahel korral jäid ta kullapaadid vahele.»
«Keegi andis võimudele märku? Keegi, kelle nimi on Vito Barbaccia?» Naersin, kuni hakkasin läkastama ja vanaisa tõttas mu aseme juurde ning ulatas klaasiga vett. Jõin mõne lonksu ja andsin klaasi tagasi. Vähemalt olin ta pannud oma muret ilmutama.
«Kas sa ei leia, et kõiges selles on mingi kuratlik iroonia?» küsisin. «Kas sa ei teadnud, et ühte nendest paatidest juhtisin mina? Et just nii kukkusin ma Egiptuse sunnitöövanglasse?»
Viimaks ometi olin suutnud ta külma rahusse mõrad lüüa. Ta käsi tõusis, nagu midagi eemale tõrjudes, ja ta nägu oli väga kohkunud. «Stacey... » kogeles ta. «Mis ma oskan ütelda? Siis mina tegin seda . . .? Sulle .. .?»
«Unusta ära,» rahustasin. «Tragöödiat ei anna sellest teha — liiga kentsakas on kogu see lugu. Parem loe mulle põnevusjutu järgmine peatükk ette.»
Ta polnud nähtavasti veel suutnud end koguda ja vajus mu sängi kõrvale tugitooli. «Olgu siis. Hofferile tuli anda võimalus oma tegevust selgitada, sest kahjukannatajaks ei võinud Ühing ju jääda. Peanõukogu kogunes asja arutama. Hoffer tunnistas kõik avameelselt üles, kuigi väitis, et oli tehingu plaanitsenud Ühingu enda huvides. Suurt abi tal sellest väitest muidugi ei olnud, sest kui seda isegi tõe pähe võtta, Pea-nõukogult polnud ta niisuguseks äriks volitusi saanud. Ta möönis oma täielikku isiklikku vastutust ja palus aega kahju hüvitamiseks.»
«Ja see aeg anti talle?»

«Keeldumiseks polnud põhjust. Ta seletas Peanõukogus, et vastavalt oma naise viimasele tahtele olevat ta pidanud põhikapitali jätma Ameerikasse ja et selle ümberpaigutamine võtvat veel kaks voi kolm kuud. Siis vabanevat tal raha rohkem kui küllalt, et tekkinud kahju Ühingule tasuda.»

«Ja Peanõukogu jäi teda uskuma?»

«Valetada polnud tal ju mõtet, sest kui ta raha välja poleks nõidunud, oleks meie käsi teda tabanud niikuinii, ükskõik kuhu ta ka ei põgenenuks.»

«Aga sina teadsid, et ta valetab?»

Vanaisa noogutas rahulikult. «Hofferi rumaluse mõõdupuu on just see, et ta ei suutnud tunnistada vana rumala Sitsiilia matsi mõistuse üleolekut enda omast. Olen alati käinud sammu võrra temast ees — ükskõik, mis ta ka ette ei võtnud-. Nägin tema naise testamendi fotokoopiat veel enne, kui ta ise selle sisuga tutvuda sai.»

«Miks sa sellest siis Peanõukogule ei rääkinud?»

«Sest ma olin uudishimulik. Ma tahtsin näha, kuidas ta kavatseb välja keerutada.»

«Ja tahtsid kõndida sammu võrra temast ees nagu alati?' Sa teadsid, et tema ainus võimalus oli tappa oma võõrastütar enne täisikka jõudmist?»

«Ütleme vahest nii, et teades testamendi sisu, paistis see mulle kõige tõenäolisema võimalusena. Hiljem sain haisu ninna tema kaubast Serafinoga ja kuidas see tal lörri läks.»

«Ja siis ilmusin lagedale mina ja asi tuli uuesti päevakorda .. .» Olin jälle maruvihane. «Kui sa teadsid, et tüdruk tahtis Hofferi eest oma sünnipäevani Sera-lino juurde varjule jääda, siis pidid ka teadma seda, et too jutt, mille Hoffer meie röövkäigu ettekäändeks tõi, oli üks vale vale otsa. Et dessandil oli üks ja ainus eesmärk — tüdruk vagaseks teha.» Olin hääle kõrgeks kruttinud. «Aga kui ülal mägedes kogu selle jama jälile sain, mida kuradit arvasid mind siis tegevat? Või mõtlesid, et luiskan sulle? Või et minust on lapsukeste mõrtsukas saanud?»

«Ära ole narr, Stacey,» ütles ta külmalt. «Sina oled liha minu lihast ja ma tunnen sind. Meie jätame sedalaadi teod Hofferi ja Burke'i ja teiste nendetaoliste teha. Nende teha, kellele au on paljas sõnakõlks.»

«Au?» Ma naersin tigedalt. «Kas sa siis tõesti ei

taibanud, et Burke'il pole teist võimalust, kui mindki maha lasta, sest ta teadis, et ma ei jää, mokk töllakil, pealt vaatama, kuidas ta tüdruku mõrvab? Et sina, sinu vaikimine saadab mind niisama kindlasse surma kui Hofferi sepitsused?»

«Ja ka sina ei näe, et mul polnud valikut,» seletas ta kannatlikult. «Kuula ja katsu aru saada, Stacey. Pea-nõukogu lubas Hofferile ajapikendust, andis talle teatud aja kahju korvamiseks. Kuidas Hoffer kavatses seda I teha, see polnud meie asi. Peanõukogu tahtis oma raha või tema elu — ei midagi vähemat. Aga kui Ühingu liikmele on antud aeg, siis lastakse tal operatsioon läbi viia oma äranägemise järgi, teistel pole lubatud sinna vahele segada. Kui oleksin sind hoiatanud, et ta kavatseb tüdrukut tappa, või õhutanud sind seda takistama, siis oleks mind süüdistatud maffia ühe vanima seaduse rikkumises.»

«Ja see tähendanuks lõpuks ometi Vito Barbaccia surma, seda tahtsid vist ütelda?»

«Surma?» Ta oli siiralt imestunud. «Sa usud, et hirm surma ees takistas mind sind hoiatamast? Aga ma ju seletasin sulle: seadused on kõigile täitmiseks, ka capo'le. Ilma oma seadusteta pole me mitte midagi. Seadustes on Ühingu jõud, tänu nendele oleme ellu jäänud. Oo ei, Stacey — see, kes seadusi rikub, on surma ära teeninud. Ja ta sureb.»

Hetkeks vilksatas läbi mu pea, et hakkan vist segi minema. Mulle tundus, et liigun mingis tundmatus riigis, kus hoiakud ja käitumisreeglid on formaalsemad ja arhailisemad, kui olid keskajal Ümarlauarüütlitel.

Mõtlemine nõudis ülimat pingutust, kuid siiski sain hakkama küsimusega: «Ja ikkagi ei saa ma otsi kokku. Mina ei teadnud, et Hoffer on mafioso, kuid Hoffer teadis, et mina olen sinu tütrepoeg. Pealegi ei salanud ma Burke'i ees, et olin sinuga seda ettevõtmist arutanud . . .»

«Ja mis neil sellest? Lugu võõrastütre röövimisest kõlas tõepäraselt, kaasa arvatud põhjendused, miks j tüdruk ise oli asja nii rahulikult võtnud. Kõik, ka mina, oljd uskunud seletust Ameerikas külmAatud aktivatest. Oht, et keegi hakkaks neid kahte asja seostama, oli peaaegu olematu.»

Mingi mõte siin sees ju oli. Maffia košmaarse poliitika maailmas kõlbas see seletus niisama hästi kui iga

138

teinegi, millega vanaisa oleks võinud lagedale tulla.

«See kõik ei seleta ikkagi, miks ei võinud sa mind kuidagi hoiatada,» venitasin mõtlikult. «Oleksid kas või ääri-veeri vihjanud, mis teoksil on, või öelnud ainult, ent ka Hoffer kuulub maffiasse — kui ma esimesel õhtul siin sinuga neid asju arutasin.»

«Ainult siis, kui oleksin rikkunud seadust, Stacey, ja seda ma ei võinud teha. Hoffer teadis seda, teadis ka, et minu huvides oli suu pidada. See oli Hoffer, kes sinu kaasa tõmbas — Hoffer ja 'too sinu Burke, kes sul suud-silmad täis valetas. Kui sina nende vastu pöörasid, siis tuleb neil süüdistada ainult iseennast.»

«Tol sinu Peanõukogul võib teistsugune arvamine tekkida. Neil oleks raske uskuda, et su tütrepoeg ei töötanud sinu otsese käsu all.»

«See selgub õige pea. Sa pead koosolekule tulema, Stacey, ja nägema kõike oma silmaga. Sulle peaks see huvi pakkuma.»

«Huvi pakkuma!» Arvan, et oleksin talle äianud, kui ta oleks küllalt lähedal olnud. «Ma oleksin võinud seal ülal surma saada, kas sa sellest saad aru?! Ma armastan sind — olen kõigest hoolimata alati armastanud — ja sina saadad mind sõna lausumata mingite tobedate ja aegunud seaduste nimel peaaegu kindlasse surma! Nii mõttetut mängu ei hakkaks isegi koolijütsid mängima.»

Ta kortsutas kulmu. «Stacey, usud sa tõesti, et saatsin sind kindlasse surma.» Ta hakkas kalgilt naerma. «Hästi, olgu nii. Mul oli tol õhtul kindel kavatsus sind sellest supist eemal hoida, kui vaja, siis koguni jõuga. Aga siis ma tajusin, et räägin oma tütrepojaga, nägin teda tegutsemas, nägin, mida ta tõeliselt väärt on — ta ori\idini mafioso nagu ta vanaisagi, ainult parem. Ja siis veel see Burke, see tühi koht, see kõndiv koolnu, kes veab laibalehka enda järel nagu köit — ma ei suutnud kuidagi uskuda, et minu tütrepoeg niisugusega toime ei tule.»

Ta hääl oli kahanenud kähedaks sosinaks, ta oli kummardunud mu näole väga lähedale, sängi servale toetatud käsi kandmas kogu ta keha raskust. Vahtisin talle hüpnotiseeritult silma.

«Kuidas sa küll ei mõista, Stacey? Hofferile pidi jääma tema võimalus, seadus ütleb nii, aga ma tahtsin näha teda maoli roomamas, sest mul on kuri kahtlus,

139

et just tema on see, kes kannab otsest vastutust mu tütre hukkumise eest. Ma tahtsin, et ta plaanid haledalt läbi kukuksid, ja jätsin seepärast tema hävitamise kõige parema, kõige halastamatuma mafioso hooleks, keda ma üldse tundnud olen.»

Vanaisa ajas end sirgu ja läitis järjekordse sigari, aga minul käisid halli lootusetuse aimusest judinad üle keha. «Just niisugune mäng on sinu maitse järgi, eks ole? Mida keerulisem, seda parem. Sa oleksid saanud Hofferile kuuli pähe kihutada igal ajal — kodus, tänaval, ükskõik kus. Aga ei, see sulle ei kõlvanud, sina igatsesid klassikalist draamat.»

«Need kestavad alati kauem,» ütles ta külmalt, tõusis, nipsas tuhakübeme kuuereväärilt ja kohendas lips" «Nad peaksid iga hetk siia jõudma. Saadan Marcog sulle mõned rõivatükid.»

Uks sulgus tema selja taga, mina jõllitasin het' mõttetühja pilguga lage, lasin siis jalad üle sängiserv rippu ja proovisin tõusta.

Kõndisin aknani, pöörasin ringi ja tulin voodi ett tagasi. Mu pea käis ringi rohkem, kui oleksin osanu karta, õlg tegi iga liigutuse juures põrguvalu, kui viimaks sain ma kuidagimoodi nakkama.

Tuhlasin parajasti tualettlaua sahtlites, kui Marco sisse tuli. Ta viskas seemisnahkse jopi, valge nailon-särgi ja diagonaalriidest püksid voodile ja tõmbas taskust «Smith & Wessoni».
«Kas otsid seda taga?»
Ta ulatas mulle relva. Kaalusin seda hetke peopesal, lõin silindri keerlema ja puistasin padrunid voodile.
Seejärel laadisin revolvri uuesti, pöörasin silindri õigesse asendisse ja torkasin relva kabuuri. «Rahatasku oli mul ka.»
«Iseenesest mõista.»
Ta kraamis selle lagedale oma taskust, andis minu kätte ega lausunud ühtki sõna, kui selle sisu kontrollisin.
«On nad kohal?»
«Enamjaolt.»
«Ja Hoffer?»
«Pole veel tulnud.»
Märkasin, et mu käed vabisesid pisut. «Aita mind riidesse. Me ei tohi lasta neil oodata.»

16

Nad kogunesid salongi, mina aga jäin terrassile, istusin vwnapuuväätidesse mähkunud võre taha korvtooli. Marco jäi mu selja taha seisma ja me valmistusime kuulama.
Nägime sealt suurepäraselt toa sisemust ja meil ei saanud kaduma minna ükski sõna. Vanaisaga kokku oli neid kaheksa — välimuselt üsna esinduslik kamp. Kolm neist olid tõelised vana stiili capo'd — nemad kandsid rõhutatult kulunud rõivaid. Neljas oli pintsaku seljast visanud ja demonstreeris odavaid maitsetult kirevaid püksitrakse. Ülejäänud olid kallistes kergetes ülikondades, aga elegantsilt ei saanud ükski neist ligilähedalegi vanaisale, kes kandis moodsat kreemikat suveAlikonda.
Hõiferil varjasid poolt nägu tumedad prillid, muidugi edevuse pärast, ja ta vastas tasakaalukate noogutustega oma parempoolse naabri sosinale. Väliselt tundus ta täiesti rahulik, ent ma oleksin kangesti teada tahtnud, mis toimub tema sisimas.
Vanaisa kõlistas tillukest hõbekellukest ja õrn tilin katkestas jutusumina nagu noaga lõigatult. Kõigi näod pöördusid tema poole ja tema pikendas pidulikku vaikust meelega, enne kui lausus: «Erakorraline koosolek toimub Karl Hofferi nõudmisel. Ma ei tea rohkem kui teiegi, mida tal öelda on, kuid kõik me aimame, millest juttu tuleb, sestap laskem tal rääkida.»
Hoffer püsti ei tõusnud. Ta valitses end täielikult. Kui ta hetkeks tumedad prillid eest ära võttis, tundus ta"jfnägu väga väsinuna, ent kui ta suu avas, kostis häel väärikana ja aupaklikuna. Ühtekokku üsna veenev etteaste.
«Kui ma paar kuud tagasi seisin Peanõukogu ees ja andsin aru teatud summade ebaotstarbeka paigutamise kohta ebaõnnestunud ärisse, lubasin ma, et korvan iga liiri, mis Ühing on minu süü läbi kaotanud. Palusin kuus kuud, et jõuaksin Ühendriikides realiseerida mõningad aktivad, mis olin saanud päranduseks oma kadunud abikaasalt. Ma tean, et õige mitmed teist mõtlesid, et püüan ainult aega võita ja et Ühing ei näe seda raha enam kunagi. Teised, Jumal tänatud, jäid minu sõnale lootma.»

Viimane märkus oleks igas teises olukorras mind laginal naerma pannud. Tolles laudkonnas polnud kedagi, kes oleks hetkekski oma naabrile lootma jäänud — seal loodeti üksnes maffia armuheitmatutele seadustele.
Nad tundsid Hofferit ja Hoffer tundis neid, kui ta muidugi — aga see näis täiesti võimatu — tõesti ei olnud küllalt nõme uskumaks, et võib need kasimatud sitsiillased nagu möödaminnes tasku pista.
«Kas tulite meile teatama, et te ei suuda maksta, Karl?»

Vanaisa küsimuses oli nii palju halvasti varjatud kurikavalat ilmsüütust, et selle kõrval kahvatus isegi Hofferi meisterlik esitus.

«Miks siis just seda, Vito?» pöördus Hoffer tema poole, tumedad prillid jälle ninal. «Olen täiesti valmis tähtajast kinni pidama, nii teatasid mulle mu advokaadid Ameerikast, ja kuigi tänane kohtumine... » Ta jäi kõhklema ja jätkas siis otsekui kobamisi sõnu otsides. «... toimub minule äärmiselt raskel hetkel, isiklikus plaanis lausa traagilisel hetkel, võin ma lugupeetud Peanõukogule kinnitada, et mu rumala lohakuse tõttu kadumaläinud raha tagasimaksmine Ühingule on hetkel mulle kõige väiksem probleem.»

Ei saaks öelda, et ta sõnad suuremale osale koosvii-bijaist mõju ei avaldanud. Kostis toolikolinat, häälte-kõminat, aga siis tõstis mu vanaisa käe: «Võib-olla seletaksite laiemalt, Karl?»

Hoffer noogutas. «Midagi keerulist siin ei ole. Nagu te kõik vist teate, hukkus mõni aeg tagasi Prantsusmaal autoõnnetuses mu naine. Loomulikult jättis ta suurema osa oma esimeselt mehelt päritud märkimisväärsest varandusest oma tütrele Joannale. Testamendis on klausel, et kui Joanna peaks enne täisealiseks saamist surema, olen pärija mina.» Hoffer pigistas käed nii kõvasti rusikasse, et sõrmenukid valgek<Jtõm-busid, ja jätkas silmi tõstmata. «Veel praegugi on mul raske seda uskuda, kuid ma sain absoluutselt kindlatest allikatest teada, et mu võõrastütar on ülimalt traagilistel asjaoludel Cammarata mäe ümbruses täna varahommikul surma saanud.»

Midagi/ijei armasta sitsiillased rohkem kui põnevaid lugusid j | Hoffer oli nad kuulama saanud.

142

«Paar nädalat tagasi röövis mu võõrastütre bandiit, keda te liigagi hästi tunnete — Serafino Lentini.»

Seda nime kuuldes sülgas traksidega mees põrandale ja teistegi hulgast kostis üminat.

«Ma ei pöördunud oma murega Peanõukogu poole, sest ma teadsin, et te ei saaks mind aidata. Pole saladus, et Serafino Lentini Ühinguga kuigi heal jalal ei olnud, kuigi Ühing tema kui sicario teeneid paaril korral kasutas.»

«Kõnelete Serafinost minevikuvormis, Karl,» märkis vanaisa. «Peame me sellest järeldama, et sinna ta nüüdsest kuulubki?»

«See on ainuke hea uudis, mis mul on täna Peanõukogule teatada,» vastas Hoffer. «Nagu hästi teame, on politsei niisugustes asjades täiesti abitu, nii et kui Lentini saatis mulle lunarahanõudmise, kraapisin summa kokku ja läksin seda isiklikult ära viima kokkulepitud kohta Bellona lähistel. Lentini võttis raha vastu ja naeris mulle näkku, kui oma võõrastütart nõudsin. Ta olevat otsustanud tüdruku enda tarbeks jätta . . .»

«Kummaline,» sekkus mu vanaisa mahedalt, «mulle oli jäänud mulje, nagu oleks Serafino don Juanile hädatarviliku värgi ära kaotanud . . .»

Hoffer vilksas talle teravasti otsa ja vakatas hetkeks, kuid jätkas siis leidliku ja täpselt valitud märkusega: «Ega ta sellise käitumisega isiklikult minu pihta sihtinud — ta näitas sellega oma suhtumist Ühingusse, kõigisse meisse.» Ta kehitas õlgu ja laiutas käsi. «Ma ei saanud ometi jääda niisama istuma, lastes tema meestel vaese tüdruku kallal ennekuulmatuid kõlvatusi korda saata. Kunagi oli mul olnud juhust kasutada ühe Iirimaalt pärineva õnneküti teeneid, kes oli tuntuks saanud oma vägitükkidega Kongos, kus teenis palgasõdurina. See mees on kolonel Burke. Mulle tundus, et tema masti mees võiks hakkama saada sellega, millega teised ei saa — tungida välkkiirelt Cammaratasse ja tuua mu võõrastütar sealt ära. Lendasin Kreetale, kohtusin Burke'iga ja ta nõustus oma kolme sõjakaaslase abil seda riskantset katset ette võtma.»

Isegi minu oli ta osanud oma jutuga põnevile ajada, mis siis rääkida veel salongist, kus valitses vaikus, mida ei tule ette ühegi kloostri müüride vahel.

143

«Kui kolonel Burke oli oma meestega siia jõudnud, avastasin ma midagi üllatavat: üks neist oli capo lapselaps, Wyatti-nimeline noormees.»

See kivi oli muidugi sihitud Barbaccia lilleaeda, kuid vanaisa tõrjus hoobi puhtalt — ju ta oli selleks valmis olnud.

Ta köhatas ja manas ette surmtõsise ilme. «Kõik te teate, et mu tütar tuli koos oma pojaga minu juurde elama, kui ta ameeriklasest mees Korea sõjas langes. Aga siis tahtis üks räpane mõrtsukas ära puhuda minu eluküünla ja juhuslikult langes tema ohvriks minu asemel mu tütar. Paraku pidas mu tütrepoeg oma ema hukkumises süüdlaseks mind, vähemalt osaliselt.» Ilmselt oli täna südamepuistamiste õhtu. «Ta hakkas min võõristama ja pani üheksateistkümneaastaselt kodunt plehku. Kaotasin ta mõneks ajaks silmist, kuid siis sain kuulda, et ta teenib palgasõdurina Kongos. Üleeile õhtul tuli ta koos tolle Burke'iga mind vaatama ja rääkis mulle ära, mis eesmärgil nad Sitsiiliasse olid tulnud. Mind pani tema jutt imestama, sest ma ei saanud kuidagi aru, miks Karl polnud abi saamiseks minu poole pöördunud. Kindlasti olid tal selleks teatud põhjused.»

«Abi saamiseks?» Hoffer laiutas jälle käsi, otsekui Peanõukogu tunnistajaks kutsudes. «Kes oleks saanud mind aidata? Mu ainuke lootus oli Burke'il ja tema meestel.» Seejärel pöördus ta näiliselt ebalevalt Barbaccio poole, otsekui oleks vanamehe jutt alles nüüd temani jõudnud: «Mul polnud midagi varjata. Antud olukorras tundus mulle, et mida vähem inimesi kogu sellest loost teab, seda parem tüdruku ohutusele.»

«Asi pole selles,» raputas mu vanaisa pead. «Poiss rääkis mulle teie kavatsused üksikasjaliselt ära. Langevarjuga Cammarata mäe otsa hüppamine on uljas temp.»

Nüüd valitses toas hoopis teistsugune atmosfäär, sest polnud vist enam kedagi, kes poleks taibanud, et Hofferi ja vanaisa näilise rahu varjus kobrutab midagi väga tõsist.

«Võtke vastu minu kaastundeavaldus võõrastütre surma puhul,» ütles, Barbaccia. «Ma tean, et ta oli teile väga lähedane, Karl. Tütre kaotamine on väga valus löök, tean seda omast käest.»

«Capo!» Hofferi hääl oli äkki kähe. «Jumal näeb, kui

144

valus mul on, et just mina pean teile esimesena seda teatama... Tulevahetuses Burke'i meeskonna ja Serafino jõugu vahel sai surma ka teie tütrepoeg. Niipalju kui mina tean, juhtus see äpardunud katsel mu võõras-tütre elu päästa.'»

Nüüd mõistsin ma, et kogu näitemäng, kogu Hofferi üksikasjaline pihtimus, kogu see lugu oli üles ehitatud just niisuguse finaali ettevalmistamiseks, hävitavaks hoobiks kõikide juuresolijate silma all.

Mu vanaisa õlad vajusid longu, ta pillas oma jalutuskepi põrandale ja oli hoobiga rauk valmis. «Stacey?» ägas ta. «Stacey on surnud?»

Hoffer küll naerma ei pursanud, kuid isegi temasugune tippartist ei suutnud varjata võidurõõmsat värelust suunurkades. Just selle hetke valis vanaisa vasturünnaku alustamiseks. Ta võttis karbist värske sigari, tõmbas tikku ja oli jälle tema ise.

«Väga hea, Karl, lihtsalt suurepärane. Sa oleksid võinud Ühingus üsna kaugele jõuda, kui sa ainult nii loll poleks olnud.»

Marco laksas mulle õlale, kuid mina olin juba püsti ja lükkasin, viinapuuväädid kõrvale. Kõu just ei kärgatanud ja välku ka ei löönud nagu Jupiteri ilmumisel, kuid efekt oli umbes sama.

Hoffer oli läinud lubikahvatuks, kõigepealt muidugi ehmatusest, kuid usun, et rohkem küll teadmisest, et tema laul on lauldud. Teistele olin lihtsalt sissetungija ja keegi paksuke, pealtnäha täiesti ohutu vennike, tõi oma «Mannlicheri» esile tõelise profi väledusega.

Mu vanaisa viipas nad istuma. «Lubage, härrased, endale tutvustada oma tütrepoega Stacey Wyatti, kes meie sõbra väljenduse järgi suri galantselt Joanna Truscotti päästa püüdes. Ja võib-olla pakub teile huvi seegi, et nimetatud noor daam viibib antud hetkel selle maja teises tiivas arstide hoolsa valve all.»

Hofferi käsi sirutus tasku poole, ent surm vahtis talle juba silma «Smith & Wessoni» läbi mu vasakus käes.

«Ei, Stacey! Mitte siin. Siin on ta puutumatu!» käratas mu vanaisa. «Seadus ütleb nii.»

Uhkete kirjude traksidega džentelmen võttis Hofferilt ta «Waltheri» ja mina torkasin oma «Smith & Wessoni» kabuuri tagasi.
«Kohe kuulete tõde, mu sõbrad.» Barbaccia nipsutas sõrmi ja Marco, kes oli kõik aeg tihedalt mu selja taga,
145
õngitses ümbrikust mingi hallika dokumendi, voltis selle lahti ja pani lauale.
«Fotokoopia testamendist, millele Hoffer äsja vihjas» jõudis minu kätte alles täna.» Oleksin väga tahtnud teada, kes seda küll uskuma jäi. «See on küll ingliskeelne, kuid enamik teist mõistab seda küllaldaselt aru saamaks, et Hoffer valetas Peanõukogule. Et tema naine ei pärandanud talle punast krossigi. Et tal polnud mingeid aktivaid Ameerikas, mida realiseerida, et lunastada meile tehtud kahju.» Ta vaatas Hofferile otsa. «Või soovid seda ümber lükata?»
«Käi põrgu!» kähvas Hoffer.
Vanaisa jätkas: «Tema ainus võimalus oli tüdruk mõrvata, kuid Lentini tõmbas teda alt. Siis otsustas ta appi kutsuda tolle Burke'i, kuid nad vajasid ka hädasti meest, kes tunneks maad ja keelt, ning Burke tõi platsi mu tütrepoja. Mu tütrepoeg ei kahtlustanud neid kuni tolle hetkeni, kui teda üritati koos Serafino ja tüdrukuga tappa. Ka mina uskusin, et nad läksid mägedesse tõesti tüdrukut päästma, aga siis lugesin testamendi koopiat ja kuulsin tütrepoja jutustust. Tänu Jumala halastusele ja Burke'i saamatusele jäi Stacey siiski ellu ja suutis raskelt haavatud tüdrukugi Bellonasse tuua.»
Hofferil polnud midagi öelda, mitte midagi, mis võinuks ta süüd laua ümber istuvat? karminäoliste maa-matside ees pehmendada. Lõksulangenud kiskja kombel, kes ta ka oli, suutis ta vastuseks ainult ulguda:
«Hüva, Barbaccia, sina võitsid. Ja mina panin autosse tolle pommi, mis su tütre tappis. Oma käega panin!»
Ta sülitas mu vanaisale näkku. Marco hüppas ligi, kuid vanaisa pani käe tõkkeks ette. «Ei, Marco, jäta. Ta on ainult surnu, kes veel kõnnib.» Ta kuivatas näo taskurätiga puhtaks ja virutas räti põrandale. «Kus on too näru Burke? Sinu villas?»
Hoffer noogutas, sest küllap pidas ta Burke'i oma plaani karilejooksmises suuremaks süüdlaseks kui iseennast.
«Hüva. Ja nüüd kao siit! Ja teispoole väravat jõudes kanna oma hinge eest hoolt.»
Hoffer pöördus kannal ringi ja vankus klaasuste poole. Kui ta hakkas terrassitrepilt alla laskuma, ei pidanud ma enam vastu ja tahtsin talle järele söösta, kuid mul ei lastud — juba rippus Marco mu käsivarre
146
küljes ja ka vanaisa oli oma vanuse kohta üllatava kiirusega jaol.
«Ei, Stacey, mitte siin! Siin, Peanõukogu koosolekul, on ta puutumatu. See on seadus. Kui seda rikud, pead ka ise surema!»
«Võid oma ogarate seadustega põrgu sõita!» kisendasin mina ja sain kõrvakiilu.
Ma vaarusin tagurpidi tagasi ja kuulsin Hofferi kilavat naeru. «See on kena, see mulle meeldib. Samamoodi sai minu käest möödunud ööl ka Rosa Solazzo, Wyatt, ainult hoopis kõvemini. Ta oli pähe võtnud sind hoiatada, või ei teadnud sa seda? Pole aimugi, mis sa talle oled sisse söötnud, kuid sellele totakale litsile paistab see väga maitsvat.»
Püüdsin end lahti rebida, kuid Marcost ja veel kahest mehest mu jõud üle ei käinud. Hoffer irvitas jälle. «Kas tahad teada, mis ma temaga tegin? Andsin Cicciole koinida. Ciccio on teda alati himustanud, poolhull täkk, nagu ta on. Praeguseks on ta kindlasti ära proovinud kõikvõimalikud asendid ja mõned oma lõbuks ehk veel lisaks väljagi mõelnud.»
Ta ihkas iga hinna eest mulle haiget teha ja tal läks see korda. Sõimasin teda igasuguste sõnadega, mida sülg suhu tõi, ja nad hoidsid mind kinni, kuni ta läbi aia oma värava taha pargitud «Mercedeseni» jõudis. Alles siis kui ta liikuma oli hakanud, käskis vanaisa meestel mind lahti lasta. Pöörasin ringi, lükkasin igaühe, kes mulle ette juhtus jääma, tee pealt ära ja läksin oma tuppa.

Seisin seal pimedas, mu õlad vappusid, nailonsärk oli higist läbimärg ja mõtlesin Rosale. Niisiis oli ta otsustanud hirmust üle olla, aga see otsus oli tulnud liiga hilja. Mulle meenus, mida Hoffer Ciccio kohta oli öelnud, ja kui kujutasin ette, kuidas too elajas Rosat vägistab, läksin suisa lõplikult hulluks. Kogu selles jälgis loos oli olnud ainult üks helgem punkt ja see oli Rosa põgus katse mind päästa. Nagu nõelatult kihutasin üle terrassi aeda ja sealt ümber maja hoovile.

Mul olnuks valida kolme auto vahel, kuid ma eelistasin Marco punast «Alfat», peamiselt sellepärast, et sel oli automaatkäigukast, mis tegi ühekäelisele juhtimise hõlpsamaks. Teiseks seisid sel võtmed süütelukus.

Nad vist kuulsid, et ma ümber maja sõidan, kuid valvur tundis mu oma putka uksel seistes ära ja

147

väravapooled vajusid silmapilkselt laiali. Juba lähenes suure jooksuga Marco, kuid mul oli veel kümme jardi edumaad, jõudsin «Alfa» kummide vingudes paigalt Võtta ning pimedusse kaduda.

Umbes kolm miili enne Palermot nägin tulekeeli ja terve rodu autosid blokeeris mul tee. Mulgi tuli pidurdada. Siis sättisin end aeglaselt venivate veokite sappa, mida liikluspolitseinik jupikaupa vasakul teepoolel läbi laskis.

Vastu betoonist kaitserinnatist paiskunud «Mercedese» paagist oli teele valgunud bensiini, mis põles üsna heitlikult. Auto isg lõõmas hoopis uhkemalt.

Politseiniku juures pistsin pea aknast välja. «Mis sõitjast sai?»

«Mis tast enam saada oli!»

Ta viipas mulle käskivalt ja ma sõitsin läbi öö edasi. Nii käis siis see maffia õigusemõistmine? Kiiresti ja kindlalt — ja mu vanaisal olidki oma tasumised tasutud. Kuid minu omad olid alles ees — minu vendetta. Maailmas polnud jõudu, mis oleks saanud mind sellelt kõrvale eksitada.

17

Olin peaaegu unustanud, et vaikne nädal Palermos veel kestis, kuid peamiselt perekonniti tänaval patseerivad sitsiillased tuletasid sedagi meelde. Kõik näisid ainuüksi iseendast täielikku rõõmu tundvat,. ja kui vihma hakkas valama, ei teinud keegi sellest väljagi.

Linnavalitsuse korraldatud tulevärgitamine läks lahti just siis, kui pöörasin Vittorio Emmanuele tänavale, ja katedraali juures sõites nägin igal pool, kuhu vaatama juhtusin, öös puhkevaid hiiglasuuri värvilisi õisi — kokku andis see Sitsiiliale nii omase segu karnevalist ja vagatsemisest.

Autosid liikus kõige selle tõttu vähe ringi, kuid edasi pääsesin siiski vaid tollhaaval, kuna rahvahulk ei pannud kõnniteede olemasolu miskiks ja parvles keset tänavat.

Higistasin pööraselt ja märkasin taas, et mu pea kipub ringi käima ning mõtted on segi. Võib-olla tuli see rohtudest, mis nad mulle olid sisse laadinud, aga võib-olla oli lihtsalt mu jõuvaru ohtlikult ammendumas. Ükskõik — igatahes tundsin end seisvat kõigest väljaspool ja maailm näis mulle võhivõõrana.

Mu ümber möllasid otsekui luupainajad, ja siin oleks vaja läinud Dantet, et seda pilti kirjeldada: petardide ragin, hulganisti värvilisi lõhkevaid tulekerasid, rahvahulga röökimine, paljasjalgsete kotiriides patukahetse-jate rongkäik, mis lähenes vihmasajus sealt kuskilt tagantpoolt, kolm risti lohistavat rauka, peade kohal pimeduses heljuv Jumalaema, tõrvikute loit.

Laul paisus nagu kohisev meri, kerkis rahvahulga kohale ja sumbus paljutähenduslikult, kui protsessioon peatus. Viiruki ja küünlavaha lehk pani mu sisemuse keerama ja juba tundus, et ma ei suuda seda enam välja kannatada ja hakkan oksele, aga siis oli rongkäik möödas ja ma sain liikuma.

Kruttisin akna alla, tõmbasin värsket niisket õhku sügavale kopsudesse ja katsusin mõelda, mis võis mind Hofferi villas ees oodata.

Kõigepealt automaatur väravas, aga teist teed mul sinna sisse ei ole, kui ma just üle viieteistkümne jala kõrguse betoonmüüri ei roni, mis tarvitamiskõlbmatu parema käega mehele on selgelt ilmvõimatu ülesanne.

149

Villas endas kaks teenrit. Nemad ja köögirahvas suurt arvesse ei tule, nii et jäävad veel Ciccio, Piet Jaeger ja Burke. Neile on mul omalt poolt vastu panna vasak käsi ja «Smith & Wesson» koos viie laenguga trumlis. Sellest piisab — kui arvestada mu praegust meeleolu.

Iga elukutseline relvakandja võib tappa kahte moodi. Esiteks ägedast peast, olukorrast kasvanud palangust: nii tapab ta enamasti ainult omaenese või leivaisa elu kaitstes.

Teisel juhul on olukord sootuks erinev: siis kaalub ta eesseisva ettevõtmise külmalt ja hoolikalt läbi, arvestab riski juba ette. Ent sellestki üksi ei piisa — ta peab ette valmistuma ka psühholoogiliselt, kogu oma olemuse üles keerama nagu kellavedru, et siis vajalikul hetkel olla silmapilkselt tapavalmis.

Lõppkokkuvõttes eristab just viimati mainitu tõelist professionaali poolprofessionaalist. Valmidus vähimagi kõhkluseta tappa on asi, mida enamik inimesi iialgi ära ei õpi, nad ei suuda seda teha.

Aga mina suudan. Stacey Wyatt suudab. Tema on teinud seda juba palju kordi, teeb täna ja võib-olla tulevikus jälle. Kummaline — iialgi polnud mulle pähe tulnud mõte, et võin ise ka surma saada, see tundus mulle millegipärast täiesti võimatu, nagu elukutselisele murdvargale tundub vist võimatu, et juba järgmine kord võib ta sisse kukkuda.

Pidin peatuma, sest Messina teel oli Oreto jõe silla ette tekkinud l$ark. Mu nägu tulitles, nagu algaks palavik, ja ma pistsin pea välja vihma kätte. See oli nii hea ja kosutav, ja siis juhtus minuga midagi kummalist. Lühikeseks hetkeks, ainult pooleks silmapilguks lakkas liiklusmüra, kustusid kõik helid peale vihma-sahina teeäärsetes puulatvades — see oli midagi niisugust, mida ma varem kunagi polnud tähele pannud. Ja mingis aias lõhnasid vistaariapõõsad ja nende tervet ööd täitev magusus oli lihtsalt väljakannatamatu.

Hetk oli põgus, selle katkestas käskiv autopasun mu selja taga ning ma sõitsin edasi, tõsielu jälle kukil. Aga kas see oligi tõsielu? Kes olin mina? Mis jamps mu ümber toimus? Mida tegin mina siin?

Kui ma pärast ema surma Sitsiiliast põgenesin, olin ma põgenenud otsatu lasu igasuguste asjade eest. Valu eest — vist — ja julmuseks selginenud elu eest. Ja oma vanaisa eest, keda olin kõigest hingest armastanud ja

150

kellest äkki oli saanud teiste armetusest elatuv ja Jumala endastmõistetavusega surma kasutav koletis.

End lahti kiskudes Barbaccia lapselapse seisusest, olin silmas pidanud ühtlasi pagemist Wyattide eest Wyatt Landingist, kus polnud soovitud mind omaks tunnistada. Ma olin põgenenud Stacey Wyatti elu eest ja asjaolud olid vorminud minust selle, kes ma olin.

Ometi oli mulle siis antud võimalus leida iseennast, oma tõeline mina, ei midagi muud. Mõnda aega oli see sujunudki, kõik oli läinud, nagu peab. Mosambiigis ja Lourenco Marqueses oli mul algus juba käes, nõnda oleks see edasigi kesta võinud, ja ehk oleksin siis omal jõul ja jaksul kuhugi ka välja keerutanud, ennast tundma õppinud vähemalt sinnamaani, kuhu inimlapsele on tunda antud, või kas või teada saanud, mis ma endast üldse teha võin.

Aga siis... «Lissaboni Tuled». Olin kohanud Sean BurkVi ja minust oli saanud hoopis teistmoodi Stacey Wyatt, ja veel niisugusel määral, et sellele lõpu tegemiseks oli vaja läinud Auku. Kindlasti on enamikul meestest oma «Lissaboni Tuled», kuid ainult vähestele on antud teada saada, mis on Auk. Hüva, mina olin seda teada saanud — ja kui hästi veel —, kükitanud pimeduses ja sitas, ellu jäänud, leidnud taas uue Stacey Wyatti, keda ma enne

polnud tundnud ja kes oli hakanud küsimusi esitama — hakanud neid esitama asjade tähenduse kohta sessinatses ilmas.

Tagasipöördumine Sitsiiliasse polnud ainult vältimatu, vaid mulle ka eluliselt vajalik, mõistsin seda nüüd. See oli olnud Jumala tahtmine, et pidin uuesti nägema inimest, kes mu poisipõlves nii suurt osa oli •mänginud, pidin nägema Vito Barbacciat, Elu ja Surma Isandat, kogu Sitsiilia capo mafia't, oma vanaisa, kes meie kohtumisel siis mulle ütleb, et olen mafioso nagu temagi, ainult parem, ja kes vaimusilmas juba näeb — mu süda aimas seda —, kuidas ma pärast tema surma asun Peanõukogu etteotsa.

Kuid ta eksis. Mina ei olnud mees, keda Burke oli tahtnud minust teha, see tähendab sõdurina esinev palgamõrtsukas, ega ka vanaisa versioon, seda veel vähem. Nad mõlemad võisid põrgu sõita.

Kes ma siis olin? Olin läinud mägedesse avanenud silmadega, olin teadnud, et miski polnud nii, nagu mulle seda serveeriti, mul oli olnud ähmane tunne, et mul

151

tuleb lüüa Burke'i tema enda mängus, ükskõik milline see mäng ka ei oleks. Olin kaotanud, kuid sama oli juhtunud ka temaga. Ja nüüd tuli mul talle vastu astuda tema enda määratud tingimustel ja tema end määratud kohas — kui ma üldse kunagi tahtsin vabaks saada. Kui veriseks see kokkupõrge ka ei kujuneks, kui hirmsad selle tulemused ka ei oleks, aga vältida seda ei saanud. Olin juba liiga kauaks jäänud tema varjuks.

Metsik raev tulvas mulle pähe, kui sõitsin ümber viimase künka ja nägin kolmesaja jardi kaugusel mäenõlval säramas Hofferi villa tulesid. Olin raevust lausa hullunud. Vajutasin täie tallaga gaasipedaalile, mootor pani ulguma nagu näljane hunt ja «Alfa» tormas nõlvakust üles kui kahurist lastud.

Valvur nägi, kuidas raa tulin, aga kui ta mu kavatsust taipas, oli juba liiga hilja ja ta ei jõudnud enam midagi ette võtta. Ta käsi küll tõusis õlalt automaati haarama, kuid siis tuli tal oma elu päästmiseks sooritada meeleheitlik hüpe. «Alfa» pühkis pronksväravad hingedelt ja jätkas teed üles villa poole.

Edasi astus mängu juba sõjaõnn, mis võib ootamatult sinust teha kas võitja või kaotaja. Sissesõidutee käänaku tagant veeres alla «Lambretta», mis siiski polnud veel hoogu sisse saanud ja sõitis küllalt aeglaselt. Pidurdasin instinktiivselt, pöörasin terve käega rooli ja libisesin teekruusa tuisates küljetsi põõsastesse.

Ka «Lambretta» sattus külglibisemisse, sest juht vajutas meeleheitlikult pidurile, ja keeras nina sinnapoole, kust oli tulnud. Roolis istus õhtuseks linnamine-kuks parimad ürbid selga ajanud majateener. Kui ma «Alfast.» välja hüppasin, «Smith & Wesson» laskevalmis, nägin vilksamisi ta kohkumisest kaamet lõusta, kuid samas võttis ta auto vingudes paigalt ja kadus villa suunas.

Võinuksin poisi igasuguse vaevata vagaseks teha, kuid temaga polnud mul midagi jagada, isegi arvesse võttes seda, et ta võis kogu maja jalule ajada. Aga võib-olla oli tõde hoopiski see, et ma tahtsingi Burke'ile ja Jaegerile aegsasti oma saabumisest teada anda. Aega olukorra kaalumiseks mulle ei antud, sest juba laksusid kuulid läbi «Alfa» pleki: väravavalvur oli mulle järele jooksnud. Tuli varju hüpata.

152

Parem õlg valutas lihtsalt põrgulikult, kuid just valu teravdas meeli, äratas mind jälle ellu. Vihma valas endisest kõvemini jämina küürutašin põõsa taga, nagu olin palju kordi, teistes kohtades ja teistes tihnikutes küürutanud ning' kuulatanud iga väiksematki kahinat või 'oksa praksumišt.

Mingite mõtteseoste kaudu meenus mulle me seiklus Lagoriaš, kuhu olime lennukilt hüpanud, et ümberpiiratud kloostrist nunnasid ära tuua. See ettevõtmine oli tulnud väga halval ajal — just olid alanud vihmad ja ümberringi laius peaaegu läbipääsmatu džungel. Ja veel meenus mulle millegipärast, et Burke oli nõudnud kloostrisse " tungimiseks soomüsmasinaid. Mina olin olnud uks "neist, kes selle mõtte maha laitis, kuigi Burke käis kõvasti peale, kuna muidu polevat meil millegagi sealt tagasi välja murda. Kuid mina olin

rõhutanud ägedalt üllatusmomenti: oleme välja pääsemas juba enne seda, kui simba'd üldse märkavad, et seal viibime. Lõpuks oli Burke järele andnud nagu alati ja meie lendsalga esimesel nõupidamisel esitanud ideed enda omana. Kui mitu korda oli selline asi juhtunud? Kui mitu korda kuhi Cammaratani välja?

Küsimus oli mulle näkku vahtinud aastate kaupa, kuid ma polnud seda tähelegi pannud, sest mind oli pimestanud piiritu usk Burke'isse. Nüüd tundsin sellest kummalist kergendust, otsekui oleksin millestki lõplikult vabaks saanud, ja metsik rõõmupuhang käis mu südamest läbi.

Mina olen Stacey Wyatt ja mitte keegi teine. See käis peast läbi, kui prõksatas jala all murduv oksaraag. Ja juhtus veel mõndagi. Kusagilt villa katuselt kostis läbi ööpimeduse kellegi hõige, mina korjasin maast kivikese ja viskasin kaugemal kasvavatesse põõsastesse. Sõber väravast polnud seda raha väärt, mis Hoffer talle maksis, ükskõik kui vähe seda ka ei olnud. Ta hüppas puu tagant välja ja ragistas pool pidemetäit sinna, kuhu mu kivi oli kukkunud.

Lasin tal parema käe randme läbi, ta karjatas, tegi tiiru ümber iseenda ja pillas automaadi maha. Vahtisime läbi paduvihma teineteisele näkku ja tema selja taga valvas truult mingi kreeka jumalanna raidkuju. Hirmu mehe silmis ma ei näinud. Võib-olla oli Hoffer teinud siiski parema kauba, kui ta ise uskus.

«Kui tahad elada, siis räägi,» laususin mina. «Mis juhtus sinjoriina Solazzoga?»

«Ta on olnud kogu päeva oma toas luku taga.»

«Ja Ciccio? Kas Ciccio on tema juures?»

«Oli vist,» kehitas ta õlgu. «Ma'i tea. Minul põle sellega miskit tegemist. Sinjoriina oli oma kuldse uksega toas kolmandal korrusel.» Verejooksu peatamiseks pigistas mees käsivart ülaltpoolt haava. «Ciccio ütles, et sina ja prantslane olete surnd.»

«Ta eksis, nagu näed. Teised on siin?»

«Kuskil majas nad ikke on.»

Ma noogutasin. «Hoffer on surnud. Barbaccial läks korda temaga lõpuks arved õiendada. Aga sina lase nüüd siit jalga — sellega, mis siin juhtuma hakkab, pole sinul midagi tegemist.»

Just samal hetkel, kui mees põõsastikku kadus, kõlas pauk ja kuul viis kreeka jumalanna peast tüki minema. Ma laskusin ühele põlvele ja jõudsin veel näha, kuidas keegi katuseaia rinnatise taha varju kummardus.

Hõikasin tasa: «See olen mina, Sean! Stacey on mu nimi! Kohe tulen üles sinu juurde.»

Vastust ei tulnud, kuid aeda valgustanud prožektorid kustusid äkki. Ma ei tea, kellele niisugune hiilgav idee kuulus, kuid mulle sobis see suurepäraselt. Hiilisin läbi kaitsva pimeduse, ronisin üle terrassi ümbritseva madala müüritise ja pugesin lahtisest uksest võõrastetuppa.

Halli valgustas üksainus tuhm lambike, mis muutis varjud veelgi tumedamaks. Neid tõpraid võis lüüa ainult kiirusega, see oli mu a-inus lootus, ja seepärast liikusin pooleldi käsikaudu edasi.

Selg vastu seina surutud, libisesin viirastusena trepist üles, möödusin oma toa poole suunduvast koridorist ja jätkasin teed kolmandale korrusele.

Polnud kuulda ühtki heli. Seisatasin kullavärvilise ukse juures ja mõtlesin pisut selle fakti üle. Teine samale trepimademele avanev uks oli üle löödud nahaga, ja kui ma seda tõukasin, vajus uks lahti. Ainsast pilgust piisas veendumaks, et see ruum oli olnud Hofferi tuba, mille klaasist lükanduksed avanesid ülemisele terrassile teisel pool maja.

Tulin koridori tagasi, liibusin seljaga vastu seina ja. kähistasin: «Rosa — oled sa siin?»

Tema vastus oli kiire ja lõikavalt kile: «Jookse,

Stacey! Jookse minema!» Siis haugatas relv ja kolm kuuli puurisid uksest läbi.

Hiilisin kikivarvul läbi Hofferi toa, libisesin piki terrassi Rosa akna alla ja piilusin sisse. Hommikumantlis Rosa lamas põrandal. Ciccio seisis tema kohal, selg minu poole. Ta oli paljajalu, trussikute ja alussärgi väel ning ta parem käsi hoidis püstolit.

Rosa tegi katse end üles upitada, kui Ciccio ettevaatlikult ukse avas ja koridori vaatas. Astusin sisse teisest uksest, ja kui Ciccio kavatses ümber pöörata, lasin tal käe läbi. Ta röögatas, püstol lendas käest trepimademele ja vupsas üle serva alla.

Rosa oli palju nutnud, ta nägu oli täis siniseid laike, samuti parem õlg — märkasin seda, kui ta hommikumantel eest lahti vajus ja ülakeha ning rinnad paljastas. Mehaanilise liigutusega kohendas ta hõlmad kokku, aga ta nägu oli üksainus suur imetlus.

«Stacey... Stacey, see oled sina... Nad ütlesid, et sa oled surnud.»

Ta põimis käsivarred ümber mu kaela ja pigistas kõvasti-kõvasti. Mina aga ei lasknud Cicciot hetkekski silmist.

«Ei, mina ei ole surnud. Kuid Hoffer on — maffia mõistis tema üle kohut.»

«Jumal olgu tänatud!» hüüdis ta metsikult. «Ma tahtsin sind eile öösel hoiatada, Stacey, kui ma sinu juurest ära läksin. Ma tahtsin tagasi tulla. Sul oli õigus — ma kartsin. Kartsin paljude asjade pärast, sinu pärast. . . Aga Hofferil oli hais ninas. Ta lõi mind ja siis. . . siis andis ta mu selle elaja kätte mõni. tada .. .»

Ciccio taganes kohkunult ja mina viisin Rosa valgus-triipu, mis ukse vahelt tuppa langes. Sinised plekid ta näol olid hullemad, kui eemalt oli paistnud. Nagu tule-juga käis mu südamest läbi.

«Kas ta sai sinult, mida ta tahtis?»

Rosa ei teinud katsetki teesklema hakata. Ta viskas pea kuklasse ja ta näolt võis lugeda pigem uhkust. «Ka tema sai minult oma märgid külge!»

Ma pöörasin ringi ja Ciccio taganes kähku, pigistades vasaku käega verdjooksvat rannet. «Ma palun teid, sinjoore . . .» Ta püüdis ette manada kambamehelikku muiet. «Ta on ju lits, Palermo kõige suurem lits. Enne kui Hoffer ta üles korjas, võis igaüks teda proovida ...»

155

Ta seisis seljaga trepi poole ja irvitas jälle jultur nud-himuralt. Pimestav viha kerkis minus nagu laava vulkaanilõõris. «Sa leiad, et see on naljakas? Naljad meeldivad sulle? Naera siis end kas või katki!»

Virutasin talle täiest jõust munadesse. Ta karjatas ja vajus kahekorra nagu käänispeaga nuga ning ma lõin talle põlvega näkku, nii et ta sadas käkaskaela trepist alla. Kukkudes tegi ta õige mitu tiiru ja prantsatas hallipõrandale. Sinna jäi ta jahmunud näoga hetkeks lesima, kuid ajas siis end vaevaliselt jalule ja komberdas hädiselt minema, teinegi käsi jõuetult rippu — vist oli see kukkudes murdunud.

Ma pöördusin Rosa poole.

«Kui sina peaksid enda pärast häbenema, siis. . . Kunagi jutustan ma sulle vaid mõnest oma elu juhtumist ja sa tunned end minuga võrreldes puhtana nagu Vesta neitsi. Aga nüüd ma lähen. Burke ootab mind katuseaias... »

«Ei, Stacey, ära mine, nad on seal kahekesi. Nad tapavad su!»

«Ei usu. Kuigi, jah, ega elus pole vist miski päris võimatu . . .» Võtsin põuest oma rahatasku ja ulatasin talle. «Kui mul peaks viltu minema, leiad sa siit uue elu alustamiseks ühte ja teist. Nüüd aga pane end riidesse ja jää mind all mõne auto juurde ootama.»

Olin lahkumas, kuid ta haaras mul ümbert ja kae-lustas meeletu jõuga, püüdmatagi mind suudelda. Ta ei lausunud ühtki sõna, kuid ta pilk oli rohkem kui kõnekas. Võtsin ta käed õrnalt oma kaela ümbert ära ja ta ei hoidnud mind tagasi.

18

Ülemine uks oli pärani, prožektorid lõõmasid jälle, vihmast uhutud katuseaed lõhnas imeliselt ning näis tore ja kütkestav nagu alati.

Seisatasin seina varju hoides, kaalusin olukorda üksikasjaliselt, liikusin siis trepimademele avaneva teise ukse juurde ja leidsin end aedniku sordikatse-ruumist.

Siin oli pilkaselt pime, kuigi klaasuksed seisid valla. Millisest suunast ta mu tulekut ootab, selles oli praegu küsimus. Küürutasin pimeduses ja püüdsin igasugused emotsioonid maha suruda. Tundsin äkki surmaväsi-must ning mingit kummalist alistumust saatusele — mis tähtsust enam üldse millelgi oli? Ei olnud ju, sest Burke'i ja minu teed olid ammu kõrgemalt poolt ette määratud. Mis tulema pidi, see tuli.

Kolme välkkiire hüppega olin aia rohelises džunglis ja viskusin kõhuli.

Burke'i hääl kõlas enesekindlalt: «Tule välja, Stacey, ma tean, et sa oled siin!»

«Ainult sina ja mina, Sean? Ja ei kedagi rohkem?» hüüdsin vastu.

«Nagu alati, Stacey-poju.» Mida rohkem ta iiri aktsent läbi lõi, seda vähem uskusin ma teda. «Pieti pole. Ta läks me pagasit lennuväljale viima. Paneme juba täna öösel siit minema.»

See oli vale. Juba sellepärast, et ükskõik kui palju Hoffer talle meie teadmata ka eritasu poleks maksnud, jäi veel käskveksel esitaja nimele viiekümne tuhande dollari peale, mida ta pühapäeva tõttu polnud kuidagi saanud Palermo pangast välja võtta. Ja sellisest summast temasugune mees vabatahtlikult ei loobu.

Kuid ma olin ikka veel tolle kummalise fatalismi lõksus ja otsustasin mängida tema seatud reeglite järgi. Astusin sõnajalapuhma tagant kitsasse viinapuuvääti-desse mähkunud käiku. Burke seisis sepislaua juures terrassi teisel küljel, käed selja taga.

«Mida sa seal peidad, Sean?» hõikasin.

«Ei midagi, Stacey, kas sa siis kahtlustad mind?»

«Ja mida sina siis pärast Cammaratat arvad?»

Ta demonstreeris oma tühje käsi. «Mul on hirmus kahju, kuid ma ju teadsin, et sina ei kannataks tüdruku tapmist iialgi vaikselt ära.» Ta vangutas pead ja tema häälest kostis midagi imetlusetaolist. «Aga sina, Stacey... sina... Mu jumal, sina oled lihtsalt surematu. Arvasin, et sust on tükid taga ... »

«Kihvad on sul nüriks kulunud, Sean. Mis teha — vanadus! Kui see peaks sulle huvi pakkuma, võin teatavaks teha, et isegi tüdrukule ei hakanud su hammas peale. Mõne päeva pärast on ta jalul. Kes aga hädas on, see on Hoffer — parajasti annab ta vanakuradile seletusi, kaldun nii arvama.»

See torge ulatus ta soomusest läbi ja naeratus ta näol kustus. «Sa oled siga, Sean, viimane siga,» jätkasin. «See oled sa alati olnud, kuid mina seda varem ei taibanud. Sellele, mis sa mägedes tegid, ei leia ma ühtki vabandust, ükskõik kust sa seda ka ei otsiks. Sinu kohtumine Hofferiga põrgus on hingesugulaste rõõmus jällenägemine.»

«Pärast kõike seda, mida me üheskoos oleme üle elanud, Stacey, ei suuda sa mind ometi külmavereliselt tappa.»

Ta laiutas käsi.

«Just seda kavatsen ma teha,» ütlesin, kuid kuulsin siis selja tagant Rosa karjatust.

Viskusin ümber köörates kõhuli, valujuga käis läbi mu parema õla ja ainult seitsme või kaheksa jala kaugusel minust hüppas viinapuuväätide vahelt välja Piet Jaeger.

Mingi veidra juhuse tõttu hoidis ta kõigi oma kümne küünega vana lupara\, mille oli tõenäoliselt üle löönud mõnelt Hofferi kõrilõikajalt-— õige riist mõrtsukatööks kinnises ruumis.

Tulistasin kolm korda: kaks kuuli südamesse, üks kõrisse, ja ta vajus lupardi käest pillates otseti maha. Ma pöördusin, «Smith & Wesson» valmis nagu alati, ja vaatasin «Browningu» suudmesse Burke'i väljasirutatud käes.

«Tukk oli mul selja taga vöö vahel,» parastas ta. «Kumb meist nüüd õnge läks?»

«Ja sa ei vala oma lõbupoisi surma puhul ühtki pisarat?» küsisin mina.

Ta näost vaatas vastu ülim rahu. «Kas sa ka tead,

sa värdjas, et olen ammuilma igatsenud sust lõpuks lahti saada?»

«Aga sul oli mind hädasti vaja, eks ole?» ilkusin vastu. «Alles täna õhtul jagasin ma selle ära. Ainult sellepärast lasid sa neil mind Lagonast seljas välja tirida, et ilma minuta olid sa nagu ilma peata. Minuta olid sa tühi koht.» Puhkesin pilkavalt naerma. «Suur Sean Burke! Naera puruks! Iga sinu plaan, iga sinu rännakumarsruut on sündinud minu peas. Ilma minuta polnud sa midagi väärt ja mina ... mina pidasin sind pooljumalaks. Minuta poleks sa kunagi Cammaratale jõudnud, poleks saanud Serafinole ja tüdrukule lähemalegi kui kümme miili.»

«Sa oled viimane narr,» ütles Burke. «Kas sa tõesti arvad, et mul läks sind vaja Cammarata jaoks? Et nimelt sellepärast tõin su Egiptusest ära ega lasknud sul seal rahus mädaneda?»

«Kui sul on parem seletus, eks lase siis tulla.» «Eks ma katsu.» Ta näis nautivat iga oma sõna. «Hoffer igatses Vito Barbaccia pead, kuid see jäi talle ainult unistuseks, kuni silmapiirile ilmusin mina ja meenutasin oma armast sõpra Stacey Wyatti, kes istus Fuadis nõndanimetatud Augus. Kogu küsimus seisnes selles, kuidas pääseda Barbaccia villasse — ühtegi võõrast autot väravast sisse ei lastud. Aga kas see käis ka vana Barbaccio tütrepoja kohta? Tasus proovida.»

Vahtisin talle umbusklikult näkku ja tema lagistas täiest kõrist naerda — esimest korda meie tutvuse jooksul tuli see naer südamest. «Nood kaks püssimeest, kes tol õhtul villa aias olid, tõin mina sinu auto pagasiruumis sisse! See oli minu idee, Stacey, minu Trooja hobuse lugu! Selle nimel tasus sind Fuadist ära tuua ja palju seal puudus, et nõks oleks korda läinud!»

Kui palju siin tõtt oli, seda ei osanud ma arvata, kuid üks mis kindel, et ainult sellepärast poleks ta hakanud mulle Fuadi järele tulema. Ei, ta vajas mind Cammarata jaoks, valetagu ta iseendale, palju tahab. Teisalt võis ka nii olla, et olin maininud talle kunagi oma vanaisa, tema ei osutanud sellele tol hetkel mingit tähtsust, kuid Hofferilt sama nime kuuldes turkas see talle meelde.

159

Niisiis oli ta mind jälle ära kasutanud! Saatuse iroonia seisnes selles, et see oli ainus kord, kus just mina olin ta plaanid nurja ajanud. Kuid nüüd sain ma vähemalt aru, miks ta oli nii väga kiirustanud tolle luparaga poisiklutt mahalaskmisega vanaisa aias: ainult nii võis ta kindel olla, et poiss suud ei paota.

Ajasin end ühele põlvele, aga Burke vangutas pead. «Asjata vaev. Lugesin su lasud üle. Üks aias, üks trepil, kolm Pieti pihta. Kokku teeb see viis ja rohkem sa kunagi trumlisse ei topi — kui sa muidugi tee peal revolvrit ei laadinud.»

Õudusnäidend, kus kummalgi oli oma osa mängida. Ma raputasin pead ja pistsin «Smith & Wessoni» taskusse. «Ei, sul on õigus, see on tühi.»

«Seda minagi, Stacey,» ütles Burke. «Oleme «Lissaboni Tuledest» peale ära käinud pika tee.»

Tõstsin põrandalt lupara üles. «Kas sa tead, mis see on?»

«Muidugi. Hoffer demonstreeris mulle üht niisugust jurakat. Maffia lemmikrelv oma vendetta toimepanemisel. Rohkem kui kuue jala kauguselt pole tast tolku. Sa pead lähemale astuma, Stacey.»

«Just seda ma teen.» Seisin nüüd püsti ja tõmbasin lupara'\ kuke vinna. «Sa pole iialgi olnud krossigi väärt, kui mind su selja taga polnud. Vaatame siis, kuidas sa üksi omadega toime tuled.»

Tal oli muidugi õigus. Lühikeseks saetud rauaga vintpüss on nii pagana ebatäpne riist, et mul polnud lootust nii kaugelt teda isegi kriimustada — meie vahet oli vähemalt kakskümmend jalga.

Hakkasin talle otse silma vaadates sammhaaval ligemale nihkuma. Siis kiljatas Rosa valjusti. Kuulsin kusagilt lähenevat autot, siis teist, siis uste paukumist ja hääli, mis öösel kostsid eriti selgelt. Maffia oli pärale jõudnud liiga hilja.

Mina nägin ainult vihmasadu ja Burke'i, kes seisis otsekui pika pimeda tunneli lõpus, iga jooneke näos nagu kivist välja tahutud. Ta silmad puurisid mind nii, et mingi ajatu hetke jooksul tundsin neid enda omadena.

Ja siis juhtus midagi imelikku. «Browning» ta käes lõi vabisema. Ta taganes sammu, siis veel teise. Ma ei

160

teadnud, miks. Võib-olla sundisid teda selleks mu armutu lähenemine, mu ilmne surmapõlgus, mu näoilme. Mis see ka polnud, igatahes kärises ta kõikidest õmblustest.

«Ära tule! Ära tule ligemale!»

Ta hüppas veel mitu sammu tagasi, põrkas vastu madalat piiret ja kukkus meeleheitliku karjatusega üle katuseserva alla.

Viskasin lupara käest ja jäin kergelt vaarudes seisma. Kohe oli Rosa mul kõvasti kaela ümber kinni ja puhkes mu rinna najal lohutamatult nutma. Silitasin hajameelselt ta juukseid, tõmbasin ta rinnatise äärde ja vaatasin alla. Kuuskümmend jalga meist alamal lamas trepil ristseliti Burke'i keha.

Kui viimaks ümber pöörasin, olid katuseaias vanaisa ja Marco ja veel kolm röövlinäoga džentelmeni püstolkuulipildujatega, mis olid neile nagu käte külge kinni kasvanud.

«Hiljaks jäite,» ütlesin. «Kõik on tehtud.» Barbaccia tõttas minu poole. «On sinuga kõik korras, Stacey?»

«Minuga? Mina tunnen end suurepäraselt. Aga Burke ja tema lõbupoiss on nüüd surnud ja paar Höfferi meest said kriimustada. Mis siis sinu arvates juhtuma pidi? Palju ma sinu arvates võiksin saada? Kümme aastat? Viisteist? Niisuguseid asju, nagu siin juhtus, Rooma enam ei salli. See mõjub halvasti turismindusele.»

Vanaisa pani käe mulle õlale. «Stacey, kuula, mis ma sulle ütlen. Kõik see on tühiasi. Burke ja tema .sõber kaovad nii jäljetult, et mitte keegi maailmas ei suuda neid üles leida. Teised ... teistega korraldan ma ise kõik. Neil on parematki teha, kui maffiaga vägikaigast hakata vedama.»

«Siis on hästi. See on lihtsalt oivaline, sest tõtt öelda aitab mulle terveks eluajaks igasugustest vangikongidest, pealegi on mul siginenud mitmeid kavatsusi. Nagu näiteks see, et homme lendan esimese lennukiga Sitsiiliast minema.»

Ta oli rabatud ja sirutas ebakindla käe minu õla poole. «Stacey, sa ei tea isegi, mis sa räägid. Sa pead minu juurde jääma.»

«Sinu juurde jääma?» Ma naersin talle näkku. «Kas

161

sa ka tead, et kui sa silmuses siputaksid, ei kiirustaks mina köit läbi lõikama. Mul on sulle uudiseid. Tegin nimelt täna õhtul huvitava avastuse. Avastasin, kes mõrvas mu ema — sina tegid seda!»

Need olid julmad sõnad, julmimad, mida üks inimene teisele öelda võib, kuid neis sisaldus puhas tõde ja vanaisa vajus kühmu ning oli ühtäkki lõpmatult vana mees. Ma pöörasin talle selja, lükkasin ta tursked sellid tee pealt eest ja kõndisin ukse poole. Olin järsku väga-väga väsinud.

Uksel oleksin peaaegu komistanud, aga siis poetus mu käevangu kellegi käsi. See oli Rosa, kes oli nutmise katki jätnud ja kelle nägu oli nüüd täis võltsimatut uhkust.

«Las mina aitan sind, Stacey ... »

«Kas sa süüa keeta oskad?»

«Sa pole kunagi paremat spaghetti't maitsenud, kui mina teen .. .»

«Sel juhul oled sa just see tüdruk, keda ma vajan. Ainult üks tingimus: me abiellume esimesel võimalusel. Ma olen korrapäratutest eluviisidest surmani tüdinud.»

Olime trepil ja jälle hakkasid tal pisarad voolama. Ma patsutasin tema õlga. «Minu riided peaksid ikka mu endises toas olema. Paki need kohvrisse ja korja kokku kõik, mida sa ise hädapärast vajad. Ära välispassi maha unusta. Kohtume all. Ja nüüd anna mu rahatasku.»

Ta ulatas selle ja kadus oma tuppa. Jõudsin teiste abita alla halli. Vihma valas veel kõvemini kui enne. Astusin aeda ja kõndisin ümber maja peatrepini.

Siin lamades näis Burke ääretult rahumeelse mehena, kuigi ta põsesarnal haigutas sügav haav ja selgroog oli ilmselt murdunud.

Tema surnukeha ees seistes mõtlesin paljudele asjadele, aga peamiselt sellele, kuidas me «Lissaboni Tuledes» olime tuttavaks saanud. Kas keegi suudab aega kinni pidada või takistada inimest muutumast? Ei, niisugune asi pole võimalik. Elu ei lase.

Nüüdseks olin ma ära väsinud, nüüd igatsesin ma vaid õdusat nurgakest, kus oleks veidi soojust ja valgust, ja kui mul peaks õnne olema — rohkem õnne, kui enamikul teistel —, siis Rosa võimaldab mulle selle.

162

Rosa ja see paberilipakas mu rahatasku vahel, mille väärtus on viiskümmend tuhat dollarit. Muigasin kõveralt, kui meenus, kui pidulikult oli Burke pangas kinni pitseerinud manillaümbriku, milles oli vaid tühi veksliblankett: olin tema nägemata selle täidetu asemele sokutanud.

Vaene Sean, vaene Sean Burke! Tõmbasin taskust «Smith & Wessoni» ja poetasin selle tema rinnale vihma pesta. Temale oli see kingitus kindlasti tühiasi, aga mulle igatahes mitte.

Trk. «Ühiselu». Tell. nr. 1255-